

سجل المخطوطات رقم ١٤٧٥

مكتبة جامعة الرياض - قسم المخطوطات
اسم الكتاب (ديوان سوادى) الرقم ٣٤٦٥
اسم المؤلف لم يذكر اسم المؤلف
تاريخ نسخ القرن الثامن عشر قديرا
عدد الأوراق ٦٨ ٥ القيام ٥١٤٦
ملاحظات ارب فاصلا ٨٩٥ د

این ز اول کتاب است تیمنا و تبرکا ابتدا بر بسم الله کرده شد بنا بر حسب طبیعت
شریف که قول علیه السلام کل امر ذی بال لم پیدا بسم الله فموا قطع ای بزم
و برستعین

بسم الله الرحمن الرحیم

زنجی گلشن طراز بزم نیزنگ : چه بوی گل نمان مر عالم رنگ نفس موجی ز بحر حیرت زو
نکه تازی ز سازی حیرت او بیاو شد در جهان تمننا سر سو دای بان را کردش از با
مشیدش را ز شوق حیرت امان کفن چون صبح سامان پروبال بین یک بسم
در خون هلاکش برنگه سرد سینه چاکش بسیر صنع او از بحر اندر پیر حیرت
شخص بنای زمین گیر با وج کهنش از پیدرت پای سخن بر پرواز رسای
کل از گلزار حمت او کسی چید که چون رخ از لب خون بسته نالید خموشیست
ایچا عین اینک سکت پال پروازست چون رنگ نعلی ای بهار جلوات را
شش حمت در بار گل با رخت در دیده در مچله چون خار گل یک نکه نظرات
سر جوش صد میخانه مر یک تبسم خندت اغوش صد گلزار گل در گلستانیکه
بوی وعده دیدار است : میکند آینه جای برک از اشجار گل در خراست

کیست

سازی
آه
ایناه

کیست کلچین بهار ناز نیست . خاک جسم دارد بسرا کردش دستار گل .
اینقدر صحر پرده رنگ حیا شوخی کجاست . میزند جوش از کف آهن باین بنجار گل .
تایسکی باشد تغافل در سراپایت نقاب . در دل یک غنچه نتوان رخت اینقدر از گل .
بر رخ هر گلین از شب بن نقاب تا خواب ناز کرد بر خت پیدار گل . نیت محکم
گر کند عرض شوخیهای ناز لاله رویان پرنگ از رخ رقص میزند در بزم .
حجاب از تقاضای بهار . سایه دست کرم بر کوشه دستار گل . ساز عیش
از قفل منام امت غلغلست . آبرنگ از نغمه مریند بروی بار گل . ریشه با
گر باین سامان بمو بختد بوی سر چون خامه تقوی بر ارد بار گل . رنگ بو با بسک
سامان بهار مستی اند . جام میبالد اگر چشم کند پیدار گل . نو بهارات طراوت
شو خرد در دچنگ کر طرب چون شمع میخندد ز نوک خار گل بنه صدای دور
کردون چمن . بوی گل از غنچه چون داد کت گل . اینقدر دیوانه بوی با
شوق کیست . میکند صد چاک طرح از لب کربان وار گل . ای بهار گلشن
رحمت لاله در گلبنی ذکر خلقش میبند چون بلبلان تکرار گل . یاد و وصلش نو جان
چون رونق آینه اب . دل غم برش دل چون زمینت دستار گل . بس که این گلشن
ز مشتاقان دیدارش پرست . چاک دل میخواند از و کردن طهار گل . در بوی
خدمتس از برک برک ایچمن . میکند بکسر جنبهای سجود آثار گل . غزوه طوق
صومیش هر کجا در نسیم . پرفشان چو طاووس از در دیوار گل . سجده واری با این
گلشن رنگ قبول . غیر پرواز چنین دیگر ندارد گل . تا بد خواهد از انجاز مسیحا

اجتاب

موی

دار

منفعل بکدام شکوه طرب زند نفس بیار عرق کن ز حدیث غیرت چنگ با بفتون مستی
بجز ز شگفت دلان حدیثی که شبی بخواب بری مبر زلف اندامی بزم با کهری زیر دو جهان
شد حال نسبت جسم جان **سبکیم** کاینکه بر زبان **بهر تراز** آمده سنگ ما از قفسه بناله
نرسید بآب تنب نفس بوبرید با حق **بریشم چنگ** با سخن بفرز جنون اثر ز زبان
جرات ماست تر **مزه** بشکنی بره نظر **براکر** دهر بخندنگ **ما** چه فاسد از لاله چه اول طرازی **چنگ**
بزار سلسله میکش **بهر طره** تو چنگ **ما** از غنای بدل تا توان **دل** نازکت نشود **کران** که رود ز
تو خود بخود **چون** نفس ز این رنگ **ما** اگر طبیعت کسی را با دل خبث و نقاق در با بی یقین نشنا
صحت اکابر در نیافتند **و** بر توی اداب **بر طیش** ننافته **کر طبع** نه از اهل **رغم** میداشت
کر شیطان **مجتهد** بادم میداشت **شور** جنون در نفس **بهمه** بجان **برایک** و نفس ناله نشو
از دل دیوانه **بر** آتاپ **بسم** **رشته** ز نارس **قطره** مبر خوش زن از دل دیوانه **بر**
اشک کشد تا یکجا ساغر ناموس **جیا** شیشه **میل** از شک **اندک** از خانه **بر** چون نفس
از الفت **دل** پای **توفر** سوخته **بکل** ریشه **و** حث **غمر** از نفس **دانه** **بر** **خروج** کلید **درد**
وقف **جهالت** نکنند **اره** صفت **کود** متیغ **همه** دندان **بر** **منبت** خرابات **جنون**
عرضه **چولان** **جنون** **لغزش** مسانه **ایلم** **همان** **بر** **کرد** **فون** **نفت** **غره** **عشق**
هوست **دو** **دهر** **غبنکه** **از** **دل** **بر** **دانه** **بر** **ما** **خودت** **هست** **خبر** **خاک** **کست**
نظر **یکمزه** **بر** **خویش** **کش** **کنج** **ز** **بر** **انه** **بر** **ما** **دع** **عالم** **دون** **جمله** **فرب** **ست** **فسون**
رو **بر** **خانه** **زن** **از** **کلفت** **افسانه** **بر** **پدل** **از** **افون** **کریت** **خوس** **خردم** **شود**
چنگ **بهر** **ریش** **زن** **از** **هوس** **شانه** **بر** **کواه** **قوت** **جسم** **تو** **جهاد** **میت**

بزنکه
کرانه

نزدک

کرم

بهر

فنون

در ادب شرايط عبادت و مشاهد قوت عقل توجه الکتساب علوم و حکمت دلیل
قوت روح و پرواز امت برون نسبت ماده این هر سه قوت اعتدال عذات هر
به تقویت از چشم کشاید توان شود بر قدرت اعمال و عقل اعانت باید در سعی تحصیل
و روح بال کشید بفضای محبت ذوالجلال اگر اسباب غذا مضقود باشد ترود
جسم در طلب وجه معیشت مانع ذوق عبادت و تصرف عقل در تدبیر حصول
ان مانع ذوق عبادت و تصرف عقل در تدبیر حصول ان محروم کس حکمت
رباعی با خشک تر **لعل** لیل **نهار** **فان** **ع** **شوه** **جمعیت** **ان** **مفیت** **شمار** **ان**
دولت **جای** **وید** **خلد** **شر** **خوانند** **رزقت** **که** **بشر** **شکار** **راید** **بشکار** **بوی** **مقصد**
عاقبت **ند** **دلیل** **چونه** **عصا** **طلب** **چو** **ز** **اشک** **انهمه** **بسنه** **قدیمی** **با** **طلب**
یکجا **ست** **صدر** **چه** **اشبان** **که** **گذشته** **تو** **از** **ین** **ان** **جو** **نگاه** **حیرت** **از** **ین** **مکان**
هم **خیر** **و** **بقصا** **طلب** **ز** **سپهر** **اکرمه** **بگذری** **تو** **همان** **بسیار** **بر** **بری** **بعلاج**
سفله **هم** **کفر** **از** **چین** **جیا** **طلب** **بف** **نه** **هوس** **انقدر** **مفروش** **شهرت**
عزیز **چو** **غبار** **انجن** **سحر** **نفس** **ر** **هو** **طلب** **ز** **هوای** **کبر** **وسری** **متی** **همه** **است**
ننگ **فروتنی** **تو** **بذوق** **مصعب** **بمنز** **بری** **شکسته** **بها** **طلب** **دل** **ذره** **کره**
خون **کش** **ز** **کرم** **وری** **چه** **فرون** **کند** **عسلی** **کر** **از** **تو** **جنون** **کند** **بعدم** **فوست**
جو **اطلب** **کف** **پای** **جمله** **نشین** **ما** **بخیال** **کرد** **کین** **ما** **بی** **ار** **زوی** **جبین**
بچراغ **رنگ** **حنا** **طلب** **شد** **ز** **مر** **جمله** **بی** **نشان** **بغبار** **آینه** **ات** **نمان**
نفسی **بصفت** **استحان** **بر** **وا** **میان** **صفا** **طلب** **طلب** **تو** **بسر** **بود** **انقدر** **از** **معنی**

۷ زمانی

در بزی خبر • بگذرد اگر برسد نظر خیال پنج خدا طلب • خوشتر آنکه ترک سبب کنی •
بیفتن رس طلب کنس از حقیقت آنچه طلب کنی بطریق بدل طلب **نکنه** اگر حصول رزق
از عالم غیب مبر بود • متوکلان را فاقه میکشند • و اگر رحمت جز با فعلی نپذیرد اذیت
حجر مان را بهم نامیدی میکشد اذیت • که حاصلی بجا هم تقوی میرسد • از خشکی
برک تاگ مینا میرسد • که روزی کس مزد ترود میبود از مضنه زان جمله عنقا
میرسد • کوبند طرب سفینه عید صیامت • کل با بل رنگینی و منشا بجا هم است
این وسو با معتقد طوع عوامست • عالم شود اثر اندیشه خامست • ماروی نو
دیدیم دیگر عید که است • خلق تماشا شای کل لاله مجوس • ناموش داده با کلاه
کف افسوس • لبیک نمان مانده بزیرم ناقوس • چون بر تو شمعیکه بر روی
ز فانوس • از کوری این با بصران وصل بیامست • کل کرد حیرت کرده باغ غمگون
کله همه با برگی شجر با همه بدن • این است اگر ساز جزایات تعیین • گمگشته معانا
بعبارات تفنون • تمثال چه مردار داینه چه جامست • ای شعله غباری چه چون
برده ز جایست • که چرخ گذشتت ست و ما غر بهوایت • زحمت پس مازی نکونست
نوابت • این است بلندیکه بجهت چیده بنایست • دیوار نشان قدم ابله پایست •
فی قوه جان افکن با فال بدن گیر • از آن فیکون نبض خیال تو مومس کیر • عالم همه
گرد در پستان سخن گیر • خواهه آنچه اچا دکن خواهه چه کیر • بر هر چه نظر میکنی صورت پست
خوبان بر بیهی دل عشاق ربوه • از قامت رعنا علم ناز کشودن • با در کل این
انچه وهم بود • هر گاه چه شمع ایسنه و وهم زدودن • رفتند فرو

نامه

باست

از

از خود گفتند خرامست • ای موج غنا جو شرفستان الست • محمور تو محمور تو
مست تو مست • جامست ز کیفیت تو حید بدست • کوشند نیز در هموش شبه
پرست • آب تو ز سر چشمه صوامت • جایکه عنان کیر رم ناز حیانت •
تکین همه که کوه بود غیر صدانیت • در عشق سر برتی تصرف همه رانست • زین گلشنیان
قسمت مابوی وفاست • معشوق بر همه بت سنگت کرامت • هر چند از
عصر تحقیق جدایم • زندانی نمست کده و هم لقایم • حیران خیالیم بر سپید کجایم •
عمریت گرفتار دل بسرو پایم • تمثال چه تندر کند ایسنه و است • اینجا که کند علم
ادب عشق جنون کیش • رعنا طافت پسند از دل درویش • اینم فعل بیست
معدوم میندیش • این معبد بجز است تعیین برود پیش • تسلیم کرد دست
و مسجده قیامت • ای نافر ادراک ز وسواس تو در کل • و هم تو جنون
بار خیال حق باطل • در وادی تحقیق نه راحت نه منزل • محل کسی شو قیوم بقدر
طیش دل • هر جانب باب جرس اسود مقامت • پهل دلست افسردگون
راه در زین • دامان غبار بیکنداری بگزین • بر ضبط نفس چند تنی فال سحران
خوشید نمان نیست تو از سایه بدر زین • چون ایسنه بزرگ شوق کار تمام
نکته ریاضت صفای باطن مراد بشرط اعتدال • و ضعف بر قوی
همکار در با فراط کمال مدعا از کب مواد فاسد را با صلاح آوردنت
نه اجزای صالح را فاسد کردن • اینجا زنگار از طبیعت فاسده زدودن
نه ایسنه را بمشوق صیقل فرسودن • بکلم قدر دانه جمعیت و کسرا زانسیا

ایسنه

لت

از این

از طبیعت زدودن
دل
عظیم السعیم

عالم سلام برضات شاد ساخت الابد راصلاح مزاج و بخواب و خور
پنداخت (مگر بقدر ضرورت احتیاج) بنیاد و حد که کار کا بی است اما روزی
دور حکمت طبع بر ماست بر صوم صلوة بر میفراک بخا تعدیل به کار کمال عفت است
چه خوش است اگر بود انقدر بوس بلند فی فطرت که بران مکان جو قدم نه خمر و سر
نخور دست) بد و روزه مهلت این قفس دلت اشیا نه صد بهوس =
نه اگر از طبعش نفس که چه پخته می کشند برت) چون از طبیعت بنشانی بخمال
دانش اشیا **+** به برینج رور از زمان که درند برین از برت) جو حساب
غیر لباس توجه توقع چه هر اس تو) نه توانی تو قیاس تو جو کشند جامه زیست
نه عروج لغزه قدرانه دماغ نشاء فطرته) جو غبا و اعظ عبیره) هوسست پایه
منبرت) همه جاده بچشی) همه راست خجالت کروش) تو چنان مرده که ز لغز
تکمز زنده مسطرت) بدماغ افسر عتب) پسند این تاب تب) هر زیر انچه
ادب فکند بعالم دیکرت) ز فنون مطرب چنگان) مکرر انقدر اثر فغان
که بفهم ناله عاجزان) کند التفات هوس) که غم قدر پیوده خوردن به سکت
حذر از برای فسرده نیکه رسد بمنصب نشترت) طلب که از تو بچارسد) سر زده
بچارسد) ز دماغ ابد ساغرت) ز سواد نشاء خشک بکلام پیدل مانگر
که بچیرت جسم اثر شود آب آید ز بهرت **نکته** از فرط کرسنگ که حوالت
غزیر بود اع قوی دامن چند) صاحب ریاضات اشکال غزیره میزند
بعبر بخارات بر ماده متجلیه است) هر گاه بد دماغ صعود مرغاید) مثالهای

یا

منظرت

خجالت

دارد مرد

عالم

عالم خواب در عین پیداری نقاب می کشاید همچون در نیکام نزع صور مثال
میرید) بر طبایع مشکف میگرد) و آن از باقیات قوت خیال است) و اگر نه مغز
الامر تحقیق ان دشوار است) و محال مثل شعله چراغی که چون رو غنش کم میشود) و خوب
در میگیرد) و روشنتر میگرد) تا باندک فرصت برد چون غلبه کرسنگی موجد
صفر است) و غلبه صفرا ماده ایجاد سودا جمع را که بامید توجهی است) از صعود این
بخار با سطور مطابق و معانی میخوانند) و فرقه که از حقیقت بجز است اشکال دینو
جن میخوانند) چه دو با هم ازین آتش با منسل متصاعد نکند و چه سودا با که
این صفرای سوخته بطوفان نرسید) اگر هوسست باید فهمید که غیر از اشیا چوینه
مبین هر چه در خیال آید بعین بر تو اندازد و اینه سودا است) خلاف قاعده
انچه در نظر با متشکل پابند غبار دیده بینای) خلق هست درین جنون
سرای نیرنگ) رندان احتراعی چندین فرنگ) در بنده انکه در ادبک هبنات
جو غش مجنون زرد سیریش و نک) نشد درین در سکه عبرت بفهم چندین
رساله پیدا) جنون سودا که کردیم شب سیر اوراق لاله پیدا) مبارک کیسوی مشعبات
اگر رساند پیام چنبره) چو شب بنم از داغ لاله کردد عرق ز نایف غزاله پیدا) فلک ز صفر کیه
می کشاید) برا اعتبارات میفراید) جلای بکشیده مرغاید) بری ز چندین رساله
چو موج پیدا) بسج سنگ) نه بست بر شیشه ام بخیر شکست در دلم برنگ که رنگ
کرد ناله پیدا) اگر بصد رنگ پرفشانم ز دامن جنس نمیتوانم که کرد پر و از پاندام
چو بال مادوس ناله پیدا) چو جوشد افسرده که ز دوران) حذر ز آمدن اهل حیا)

وضعی

درین سرای نیرنگ

برنگ

که بر در موسم زمستان نمکنند غیر زاله پیداء قبول انعام بد معاشان بچو گو ارا
ملیر بیدل که بشو ندان کله خراشان چه استخوان از کوله پیدائنت کب موقوف
بر تکالیف حمال و کلکار نیست بدلاشی هم تلاشی است و پیداست پای هم نیز معاش
و تلاشی است اما تقلید موجب تصدیعست و همو صنوع دیگری باعث تشغ
گرید بتقلید کم رسند چون نخل پندار عمری بندد ای قطره بجمعیت دل قانع باش
اب در کست گوهر در کست نامطلب است اگر هوس تشنگی بسیر بسیر و سحر در
تو غنچه گمنام حیده در دل کشا بچند دریا پنا فهای رسیده هم پسند زحمت بجو
بخیال حلقه مو را و کوه خور بخنید در آن نفست اگر بقبون دمدم بتعلق هوس حسد
زده دامن تو که میکشید بر درین رباط کهن در آن هوس تو نیک بد تو شد نفس
تو دامن دد تو شد هم باین جنون بلد تو شد عالم تو من در آن غم انتظار تو برد
بره خیال تو مردام قدم بر پیشش من کشا نفسی جو جان ببدن در آن زهوی
هستی مبهمن تا یازده ام غم که حقیقت شب من بشکاف در دل من در آن
نه هوای او نه بپس نیست نه عروج عقل نه هستیت چه سحر جو حاصل نیست
نفس شو سخن دل که چه کش ز گوشش عاریت الم شهادت بدیت بهمت
عالم عاقبت در جستجو بکن در آن بگردم ایسنه مایه که ز فرصت انبیه غافل تو گاه
دیده بسمل مژه واکن بکفر در آن زسروش عالم کبر یا همه وقت میرسد این ند
تو بخلوت ادب و فاذ در سر برون نشدن در آن بدرای پید از این قفس
اگر انظر کشت شوس تو بغیبت ایمن همه خوش نه هر بگویمت بوطن در آن

بکنت

مکتوبه

زلفه

ستیت

نکته

در عالم انار کثرت بس از آنروا پر داختن است ز فرصت تحقیق دریا ختن
الرحمان غنمش نور قابلیت دارد جز در انجمن میفروز تا بفسون خیال از بخت
کمای چشم نبوشی و در حضور آباد کر شد جمال بکسب حرمان نکوشی ربای
فرصت داری جز اگر کار بندد برای سنا اب نمت ز کار بندد هر چند بود
نمت و اگر دن چشم بازست در حضور زینهار بندد عشق انجمن است در نظر
نبت - رنگت بهار جلوه کرنبت اسرار جبال که هست کرنبت من میگویم کسی
این طرفه که از خودم خبر نیست خواهی دریا و خواهی غم کیر از عیب حساب پیش
کم کیر پر نیک رنگ سر بهم کیر تکلیف شمر غبار رم کیر جز شک ز خیره شمر نیست
عالم ز حقیقت نابان کرده است هزار پرده سامان ای غافل کارگاه امکان
در عالم آفتاب نابان باران مژه بسته اند در نیت هستی اگر اعتبار دار
خاک بهوا بخبار دارد چند آنکه نفس بخبار دارد صبح ایسنه در کنار دارم جوش
عدمست کز فر نبت بر عزت جاه اعتباری چیدست بس طخاری زین چو
دیکه سر براری هر که که شعور و کماری سردار و غیر در دست نبت زین
قیل قال دارد پرواز جنون وبال دارد جمعیت مر کمال دارد اشفته که
انقدر هنر نبت تاو هم نفس نفس شمارت صدرنگ هوس جنون بخبارت
گروشی فرشته انکار است این پست بلند اعتبار است ای خانه خراب بام در نبت
صحر که است از دل ننگ در با عرقی چلیده از سنگ لخت بر آرد عالم ننگ
یعنی که ز کارگاه عالم ننگ هر نقش که دید بر انقدر نبت در عالم انقلاب

بهار دارد

بزرگ

بر دل هوس نبات لکار جمعیت و هم مغتخم دارم پرواز غاو خواستگار
بالین کس نرسد بر نیت آن اصل بر انتظار زاید نشایسته اهمت نشاء
وقت همه دو دم بنیاید ز غمگین برید بازید فرصت شمرست نامه بر نیت ای مویج
ز هم کسسته بپونند تکلیف خواهی طپش بندم با ترغ خبال باش خور سندان غوا
و هم فلن چند کج بر نیت تحقیق کجاست خاموشیم پهموده بحر فحوت
مخروش با از وی خیال گم گوش مولیت غبار دیده هوشش چون رسا کنی
گم نیت امر و ز کرا اعتبار صافست مسته خمار اتفاقت ایسنه بیکد رتلافت
نادل با قیبت جلوه باقی است دیدار بعالم و کز نیت یاران طلب مکار کردن
کلچسرا نفعال کردن پرواز برون بال کردند انرا هر پری خیال کردند پروان
دکان شبسته نیت پدل ز باغ باس منزل خلق نفوس بسته محمل
چون ریشه دویدنت چه حاصل اینجا است ز سعیرای در کل هر چند بخود سی
نم نیت مجاز بعنر عالم اعتبار را نهاد تصور نمودنت از تخم آن جو حقیقت
و در مرتبه نهال ز تخم اصلان نتوان یافت هر مرتبه تخم همچنان از شاخ
برک هیچ نتوان کافت رطای ای انکه هر خلوت که انجمنه پیوسته بودیم غیر از شرفلنی
پرتنگ دوی باز ندارد اینجا بالو توام چنانکه با منی تو منی همه عمر با تو قدح زدیم
ز نف رنج خار ما چه فیامتیکه نمیرسی ز کنار ما بکنار ما جو غبار ناله بنیستان زدیم
کامر از امتحان که ز خود گذشتن باشد هزار کوچه دو چهار ما چقدر ز خجالت مدعا
زده ایم بر اثر غنا که جو رنگ دامن خاک هم گرفت خون شکار ما همه را بعالم بخودی
ذره

کجوش

رباعی

بار نامطبوع

قدحست از می عاقبت سرو برک کردش رنگ کو که خط کشد بحصار ماه دل بانوان
کجا بردالم تردد عاجزی که چو سجده هر قدم او فسد بهزار کوچه کنار ما بپواد نسج نیت
نرسید مشق ماملت قلم نجاک سباه دل بنویس خط غبار ما نصف رنگ لاله هم سکه
مهرش کل زمین فلک به بهار دامن ناز زن زحنای دست نکار ما بر کاب عشر
پرفشان نزدیم دست نظر بغبار میرود ارز و نمشیده دامن بار ما نبد امانی زخنا
رسد نبد سگاه دعارسه چه شود بنسبت مارت کف دست ابله دار ما
چه خوشست عمر سبک عنان گذرد با دمن ایچنان که جو صبح در دم امتحان
نفتد بر آینه کار ما چمن طبعت پدلم آب یار شکفتیک زده دست ساغر زنده
بود مانع غنچه بهار ما کنته از قلندری پرسید ننگه معرفت چیست کفت نتیجه
پیکاری که اگر شغل دیگر دست بهم میداده بهجگس درین خیال غرافنا دم کز قابله
کب عسله مینزادیم در ورطه فکر خود نمی افتادیم دیدیم که سعی با بجای زرسید
از دست جنون داد کربان دادیم نامطبوع بنموده است به اثر چه نقاب
شوق کتم از جیبا تو بجز مگر نظر کنی گو مغرق کتم از جیبا چه خاک لاله برون دم
قدح شکسته بچون زند هوسر کرا از تو جنون گند همین شوق کتم از جیبا اکر م
دهد خط امتحان ورق کتاب نه آسمان مژه بر هم آرم ازین ان همه
بتگ ورق کتم از جیبا چه گتم ز شوخ طبع دون قدح نزدیم چون که بهوش
ان لب لعل کون سحری شفق کتم از جیبا ز تجنی که براه غم باطلم شده همین بین
بمن این گمان بند که خیال حق کتم از جیبا ز خیال ما اینهم رسد نه ز لوح نه قلم
بصیر

ایله کاله ما

رباعی

رسد خط نقش با برقم رسد که منش سبق کنم از جیبا با مید وصل توان زین
همه را شمار دست دین کتیر دل عرق جبین که چه در طبق کنم از جیبا **کلمه** قرب الهی
چون دارد و قرب دنیا هوش در بخداد انشها مصروف اسبابست و اینجا
هر چه غیر اوست فراموش بس معاملات اهل دنیا باهل الله راست نیاید و اطوار
اصحاب شعور هم نسبت وضع مجنون نشاید **کلمه** تزیه خرابات بهوش همکام است
جز بر همت در حضورش و اینست ای خواجه مکر آرزوی دولت فقر سقف
دیوار زنگار آنجانیست **کلمه** ره مقصد بگذرمت بس بجبال مسیری عبث
تو هیچ شعله غیر سحر چه نشسته میکذری عبث ز فسانه سازی این ان هر رسد
بمعنی نشان نه نشسته بال پری بیان بهوای او پیری عبث چه
صفای که در قوس جام معنی صورت همه دل بجبال خود که توی همین قدری عبث
ز زبان شمع جبالکن سخن است عبرت آنجمنه که درین ستمکه خار باکشیده کل
بسی عبث هوس جهان تعلق سر برک حرص تلقیر جو بقیقین زند در مخان
بضروری پیشتری عبث نهگت بجه چه فرارسد بحقیقت همه وارسد
دل شیشه گر بصفا رسد نظیر بوجهم پری عبث چه هواز کثرت شبینی
نشسته نه فراهی چه چقدر ستمکش بهم هر جبین نه زوی عبث نه
تو بقیقین نشان نه مجازت آینه گمان چه شخصه چه تعیینی که خودی غلط
دگری عبث بهواکش جو سحر علم بجای فسون هوس عدم عدم عدم عدی
چه پرده دری عبث خلم زنگ و حقیقتی که چه حرف پیدل با زبان بنظر
بنظر

رباعی

نظر نه بگوشها ز فسانه در بدری عبث **کلمه** اعتبارات خفیه در نوع ان ظلمور
نشاید که هر چه منظور باطنش که در هر چند ان وقوع اش ظاهرا بفسا و او
متعلق باشد نامل در اقدام ان جایز ندارد و به اختیار بجهت مقدر و از قوت
بفعل ارد و اشعار بی کل کردن حقیقت خوارات قلبی با امور مروج کوزه موازنه
نماید و آنچه مطابق خیر میندکار فرماید **کلمه** شخصیت حقیقت تزه مرات کل کرد در این صفت
بصد رنگ صفات قول فعلی شغیر و شرس زان شخص بدان غیر ظهور غلظت
کلمه ای پرفشان چون بوی گل بر نثار از بهر اینست عفا شوم تا شوم کردن یا بهر
سراغ دامنست با صد حدوث کیف کم از مزرع ناز قدم یک ریشه بر شوی زند
تخم دو عالم خرمست بگردید ناز اشفته رنگ لباس اراییت با پرده که دیوانه طرح نقاش
انگشت تزییه صد ششم جیبا پرورده تشبه تو جان صد عرق اب بقا کل کرده لطف
تنت در وادی شوق بقیقین صد طور موسی اوزین خاکستر بر و انما نحو چو داغ
در نو بهار لم بزل جو شیده ازل نه آسمان کل در بغل یک بیکر برک برک کلشت
دل را بجزت کرده خون بر عقل زد برق جنون مشور دو عالم کاف نون یک لب بچرف
اوردنت هر جا برون جو شیده خود را بخود پوشیده در نو شمعت مضمحل فاند
پراشت جوش محیط کبریا بر قطره بست اب بقا مارا با کرد آشنا اندیشه ما اینست
ما عشق داغ ما هوس داغ تو ام سرمایه بس ای صبح یک عالم نفس اندیشه
دل مسگت حسه حقیقت روبرو و سع فصول ایمنه جو پیدل چه پردازد
بگوا ای یافتهها احسن **کلمه** در اعتبارستان شایع عنصری حقیقت

نظرات

رباعی

تشریح

ایمنست

بجز

شوق

حقیقت خود را یک شخص تصور باید نمود که مرتبه جماد طبع است او است بکلمه ثبوت
 جوهر خفا و مرتبه ثبات بیولای آن بکسب میلان نشانی مرتبه حیوان عرض بکسب
 باطن قدرت حسن و حرکات و مرتبه انسان تشخص مصوب باعتبار آیات فطرت
رباعی که جهت جماد اینست در زنگست و زمانه شوق تو بعضی زنگست حیوان
 آثار نامشناختی است ای رمز عیان این بلانیرنگست دامان خالی خاک که ناز نیست
 اعوش جریخ شوخی انداز پیداست مشور جبهات کرد تک ناز پیداست بر هر چه خوشتر
 مرشهر آواز پیداست مینا عبت بنام پری فال میزند ایسنه هر ده بردنغال میزند
 خلق غبار و هم بغزبال میزند در عالم که وحشت دل بال میزند عنقا پر شکسته پرواز
 پیداست نیزنگ میزند کل از این بنشان چمنی مذ پرتو است جوهر این شمع نالین
 مذ ساز صوت حرف نه اینک ما همه کس بسپردیم در بر حیرت انجمنی اینست
 خیال غاز پیداست ای بطراوت از اثر شبنم عدم از هستی غرور نداری کم
 هوش است چه رمز و اکتش از عالم عدم ناکشته خاک کس نشود محرم عدم انجام
 هر چه واری غاز پیداست یاران و آن انجمن و هم وطن کنید روزی دور
 قلم و حیرت وطن کنید در بخودی تمیسه سیر چمنی کنید ایسنه بشنید غاشای مرتبه
 زنگ سگسته پرده کلنار پیداست کر بطن سخنها ی تعیین بهم زیند یا انجمن
 لوح وجود عدم زیند جز دل بهر چه در نظر آید قلم زیند دل نیز نقطه قلم اند
 پیداست هرگاه با نیازی همت رقم زیند حسه در خیال پرست حجاب
 باشب پرده معا بله افتاب نیست کردیره یقین تو محجوب خواب نیست
 بلقظه

فطرت جماد

مختصره

ارزه

بکلمه زنجبیطی از جناب نیست هر جا دلست آینه پرواز پیداست کوی شگوه عجز
 ادب گیش سپرد اب محیط گشتی و ویش سپرد در کاستن فرودن اعجاز پیداست
 صفا از خلاصا حساب پری پیش سپرد اقبال کم زدن کرواز پیش سپرد در کاستن
 فرودن اعجاز پیداست انجاک سرمد میدمد از ساز محرم خاموشی است محرم
 او از محرم بسختن پر خیال ز بر و از محرم دیگر کسی چه میرسدش ناز محرمی
 پیداست از بیرون کده راز پیداست در افراد نوع انسانا بر طبایعی که حکم
 اشبای کوی غالب است ناکزیر است از سامان تدبیر و تلاش و از امر و
 تاثیر اسمائی الترتیلط دارد به اختیار در غدر تحصیل معاش زبر که
 متعلق مستلزم تعلق تشبیه بر ترودار است و خاص نسبت تزییه و تشبیه
 و بی پروای **رباعی** عالم مشغول حاصل فضل هنر منعم سرگرم دستگاه کز فر
 بکاری وضع پیدلان افتاده است یک پرده ز ساز این آن ناز کتر **سبیط**
 من ان بنارم حکم هیچ ایسنه در نغیرده اگر سر با سحر بر ا هم شگفت زنگ
 بر نغیرده نشد ز ساز من هیچ عنوان چونی خورشید دیگر پرافشان جز اینک
 بارب درین بنیستنا بر تو ایم شکر نگیرد براه سعی کامم از بلغزش رسد خرامم
 کسی جز اغوش بنشان جو انکم از خاک بر نگیرد همه از فسون امل طرازی
 بجز کرفته ست بزه تازی مباد شرم نفس کدازی عنان این با خبر نگیرد
 نگاه غفلت کین مارا کنان از کان نشد کده طپسد بخون خفته خوابنا لیکه
 سایه اش ز بر نگیرد جو موج عجزیت با سرو پای تلاش شوقم ادب نقاش

با است

میسر

چه مکتب است اینکه رشته ماعقدہ کیرد جو موج عزت اکر معماری و هر باشد
 بنای انصاف را ثباته کلی که تعمیر رنگ دارد جراثیم در آب زرد نکیرد و لیکن بزد
 آب نازش با تش عتق کن نیازش چو شیشه بر سنگ خورد سازش کسبش
 جز شیشه کز کبر و کزست مجنون بوضع عریان جو ناله از ازمین بیابان توهم
 باین رنگ دانه افشان هرچین دانه کز نکیرد قبول سرمانه تعیین کنگه
 افت است پید چو شمع خاموش ترک سرکن تا هوایت بسز نکیرد بنوت امریت
 معین مکتوف مراتب جمال و ولایت حقیقت مبهم مستر پرده جلال فهم
 هر چه معین باشد زحمت تاویل نه نپسند و در ک آنچه مبهمت با تامل صورت نه بندد
رباعی پدل رقم خضر جلی میجوی ای اسرار نبی زهرو میجوی ای خلق ایست نو
نامطبوع احمد در باب حق فهم اگر فهم علی میجوی ای ن اگر دماغم درین خمستان خمار شرم
 عدم نکیرد ز جسد ذره جام کیرم بر آن شکو بیکه جم نکیرد در آن دست که سعی
 کردون بجا خط اعتبارش کسی ز قدرت چه واکار و که دست خود را قلم نکیرد
 درین قلم و خط غبارم به بیج کس مسری ندارم کمال میزان اعتبارم برست اگر ذره
 تم نکیرد ز عرصه اعتبار کوی سلامت توان ربودن که اندرفت این نفها
 بیاد تیغ دو دم نکیرد نفس نجبازه نقش ساز نقش نکین بزاری که نام
 اقبال با نیازی لبیکه ناید بهم نکیرد نصیبی از عافیت ندارم حساب بجز غرور و
 حذر کباد دماغت اخگر بر رخ نفع شک نکیرد باین درستی طبع غافل خطارت تاثیر
 انفعالش چو سنگ در کاه مینا کراب کرد که غم نکیرد نه رفته از خود نند

مکتب

کف

میکناری

بنازی

امکان

امکان بمعنی رفته کان رسیدن که خاک ناکشته تن درین ره سران نقش قدم نکیرد
 خیال نامحرم گریبان دو اندمار ابد سپان چه سازد او آره در هر چه که راه در
 عزم نکیرد تزییده اقبال همت ما فروتنی عرصه نیازی که منت سر بلندی انجامی
 بدوش علم نکیرد اگر بنیام بزور همت نیم بجائت خجالت کشتی غرامت کشیده
 باری هر دو عالم به پشت پای که خم نکیرد دولت منظور بد نیازی ز غفلت
 او آرایش نسازی کسر کز ان جلوه شر که راه م دار شست اینم کم نکیرد نزار
 این مکتب تعیین که ورت انشا از ز سپدل بصفحه کر نام او نویسی بجز غبار
نامطبوع زهی جمعی ساز صبح فطرت بسم لعل مهر خونت ز بوی گل تا نوای
 بلبل فدای تمهید گفت کوبت سحر نسیم درآمد از مر پیام گلزار وصل در بر
 چو رنگ رفتم ز خویش دیگر چه رنگ باشد بنای بوبیت هوای سر مشوق
 انتظارم ز خاک کشتن چه باک دارم هنوز دارم خط غبارم شکسته کلک
 از زوبت بجستجو هر طرف شتابم همان جنون دارم اضطرابم بزیر پایت مگر بیایم
 دیگه کمده ام بگویت ز کلشت رشته نخد که چو خنک افسرده کاپسندد چو ماه نو
 نقش جام بندد ولیگه پر شد باب جویت بعشق ناز و دل هوس هم بیالداز شعله
 خوار خس هم رساست سر رشته نفس هم بقدر افسوس جت جویت
 باین ضعیف بار در دم شکسته در طبع رنگ ز روم بگرد نقاش شوق کردم
 که میگذرد حیرت بنوبت ز سجده بخلت او زدم چه ناز خرم کند سردم
 هر خواهد از جبهه تر می عرق کنند جمله خاک کوبیت اگر بهارم تو ایبار

نساز

دارد

و کرم پراغم نوسعله کاری ز حیرت و خیر ندرت بیارم آینه رو برویت کجاست
 مضمون اعتباری که بدل نشا کند نثاری بمنا عظم تزاری که افکنم پیش تاروت
مطبوعه اگر جلشن زنا ز کرد و قد بلند نوجوه فرما ز پیکر سر مومع کر ز جملت شود
 نمایان چه مرز مینا ز چشم مست تو کربیا له قبول کیفیت نکاهی طیبند زمستی
 بزوی آینه نقش جوهر مومع صهبا بخواند طفل جنون مزاجم خطر زبست بلند
 هستی شوم فلاطون ملک دانش اگر شناسم سراز کف با هیچ صورت ز صحر کرد
 لقیب مایست سر بلند سر ز بعد مردن مکر نسیم غبار مارا برد بیالاه نشام مارا
 سحر نوید ز صبح مارا دم سفیدی چه حاصل ماست نا امید می غبار دنیا
 بفرق عقبا ر میده از دیده بد تامل گذشتی آخر بصد تغافل اگر ندیدی طپیدن
 دل شنیدند داشت ناله ما بهر کجا باز سر برارد نیازیم مایه کم ندارد تو غرای صد تغافل
 اگر ندیدی طپیدن دل شنیدن داشت و ناله ما من بخای صد غاشا ز غم
 او دمید پیدل بهار خط نظری بهیچ حسن کشت اخر ک زرد ز لعل پیدا
مثنی فطرت ادم در تو هم اباد خیر و شر آینه تفریق برداخته که نشان جمعیت دو
 نجلش نتوان نمود و در چار سوی معاملات نفع و ضرر دکان سودای بیارینه
 بسودای از نقد جنس عافیت چشم تو اندک شود اعانت عنایت مطلق طبع
رباعی طرح نماید تا بروی این دکان در پای رنگ بوی اعتباریم فردوس با اتفاقا
 علوم انسوی تو ایت بر وجت بخوم بعن این سعد نخس یاد نظرست
نامطبوع عیشت تا مکن ست راحت معدوم **نوع** بکدام فرصت از بر چه اثر فضول

بنام بعضی حضور غافل بردارد
 بان آینه تنگ ز کار برداریم
 و او را

اوس خند
 چ

از لند

از گشتن شبحون بعمر حضرت زخم که نفس شراب سحر کشد نشا که از دل کرم کس
 بتکی کشدم هووس نطمیم در آینه چوسه نفس که ز جوهر سر کشد برف کوه
 سر راه هر ه خرابیم مکر مایه نفس تا مژه پیش نظر کشد دل ارمیده بخون پیش
 تلاش منصب عبرت که فلک برشته کوهرت نشا ز خلقت اگر کشد زلب
 فصیح و فایان بحدت کین ندهی بیان ستمت حفظ اگر کشی به ترا زوی هر
 شتر کشد مهند اسفلک نقد رخل طبع شتم همچو مومع ابله صای مانع انفعال کشد
 ز گمال طینت منفعن بجز رنگ عرض اندو هم مکر اجیاع قمر کنه که مر از برده بدر کشد
 بحدیقه که شهید او کشد انتظار مراد دل چوسه نفس و مداز کفن که شکوفه بزم کشد
 ز سجود در کشت ای عرف نورط سباری که مباد سعجین و مرفش اردانه ز کشد
 نظری چو دانه در میره چین بچخال ریش شگسته ام بنشستم نقد ربریت که غبار
 ز ابله سر کشد سر برنگ آینه میکش ز دماغ پیدل ماطلب که چو شمع از هم غصه خود قرقی
 بجز در گشت **رباعی** تقوی اصل دنیا منجرت بردام از لوج طاهر چیده با حنیث شروط
 صنوم و صلوة و تقوی اصل منجرت نفس از شغل مایه بطلب حرجات مزد حسنا
 و تقوی اصل الله باز داشتن دل ز نظرات اسما بصفات و پیاس ناموس مژه دات
رباعی تقوی نشا دستگاه فقر تو رساست از هر چه جز اوست رنج محذور بهاست
 از ذات برست از فضول بگذر اللهم را بر حیم زخم چه طلاست **نوع** که نمود هزره **نامطبوع** بدست
 معاشرت هر تنوع و تو کنش که سگت ساز تا ملت که بهر ترانه غلو کنی ز هوای
 غفلت دون حسب چه بلاست این که تو خو کنی نفس بر غم هووس اگر بدل گذاخته

شده

سنت

همت

عقبی

رباعی

نامطبوع بدست

المكتبة العامة
جامعة الزيتونة
قسم الدراسات والبحوث

زوکنی • شگنی کلاه نه آسمان دمد از سر کیه فرو کنی • بنجبال میکزد روزمان • به بهار
عالم سحر • تو هم از تخیل عبرت • بشکن نمنا جنون اثر • بجاست همت بسنا ز صفای
آینه در نظر • نهالی مزرع مدعا • دل جمع مبد بدت نمر • بهین قدر که تصور کف دست
رستن مو کنی • توی آنکه شوق تو میزند • قدر یقین مسکال • توی آنکه عزم تو میسد به هزار
عالم جنون عنان • تمغ ناز فطرت خود بوبین • چه سواد عالم کن فلکان • همه دل که دل
بجانم • همه رو که رو بچه سو کنی • عملی که سر مده عبرت • بخروش چون چزارسد • ادب سچ
بوی تابی بدماغ سر بهوارسد • سر برکت نشا معنوی • بدماغ هرزه بجارسد • اثر قبول
طبایعت چونی از زمان بنوارسد • که بقدر بند جوارحت مدد فشار کلو کنی • بنجبال
تعبه جنون مکن • نه ربت پیش نه رتبا • بکجاست مقصد دیگرست • منشین بیا و
بسر در • کسی از تلاش هوس نشد • بخصول کام دل اثنا • ز سراب سرف
تردد با مبد چشمه مدعا • مگر انفعال تردد سرف کنند که و شو کنی • کره که بند
قبال کنی اگر اگر بکشاده • لیلیه راه میزند بتضیع دل ساده • خط اعتبار تعینت
بغبار رفته زیاده • چو سحر جویده ما من بنجبال بسج پیاده • بکجاست رشته
رشته فوستی که توجیب پاره رفو کنی • نیم آنکه طبع سلیم را • بر خلق مو غلط خون کنم
بمیں عبرت ملحه ز فسون چسده دکان کنم • نه فسون بهار یقین برم • نه فسخ
ندرگان کنم • ز کمال کار که وفا عملت بر تو بیان کنم • بد کس مجوآه از این عمل
گر بدیکه نکو کنی • چه نسکو فها که نمیدمد ز بهار عزت آب کل • بهوای عالم نیست
همه پریشان عنان گسل • نمر سگفتیش نکون • اثر طراوت ان نخل • چنین

ستمکده هوس نه شود ستمکش کام دل • بهسزار ایشد و دود نفس که تو بکده و
ناله نمو کنی • نفتاد غنچه فطر قرا بنجبال محرم حرم • نمشید آینه شمع هم بجنون معرجه
بمست نمیرسد از کسی اثر سرایت علم فن • نه ترانه نغمه ساز من سخن سبب بشود
نه تو آنکه غنچه بنجبال خطر نخواست منت نه من این کلمه که تو بو کنی • ز فطر را اینست یقین • بغبار
شبهه بره یقین • طربت مقابل چست بجزار سلسله در بدر • بعنان خطاب نهان
ملن • ز نهان نقاب عیان مدر • پر استعاره مدو عبث چو خیال سپید بجز • تو ز خود
ز فته انقدر که قلم تصور او کسرت **مکنه** نه طبایع را تقلید او ضاع یگد بجزره زن
تحقیق ست عادات و رسوم مانع سر منزل تحقیق • اگر استعداد بادر مجاب قوت
از فعل محروم مانده • و یکم از اینها عنان خیال بعرضه وقوع نکرده اند • فوست سر
زانو انقدر شناخته • که بسعد و دستما بر هم سوده او از شر ایوان داد • و کلفت نفع
اوقات بروی حقیقت دیواری بر نیاورده • هر یکا کهای کربان نه امت رانی
توان کنود • جمعیت دل نشه طغزلت همه رامیست • اگر همه صحبتیان معذور در
ومطالعه نسخه تسی هر گس در بغل وارد • اگر ممد رسان بحال خود والذارند اب
هر طبعی که راه یافت • مایه تکلیف تری نمودن ست • و اتش در هر مزاج چکه راه یافت
سر گرم دکان حرارت کنودن ست • در سپان را بچشم تسلط رسوم سر از جیب بر
و فروس ناقوس عولمه خوردن ست • و مسجد بیان را سر حساب او را آن نفس
ناگردیده همان تعلق سخن • تا بتامل کوشد که نادر سنان غیرت چه اینک
دارد • و لبیکه طبیدن نگاه کعبه دل میشیارد • و نه شیخ را از اوقات رجوع

نظر
مرا
نویس
تواند
حر
کنودن
عوط خوارست
فطرت

جزو کلام
چون مفضل
سن مکنان
حقیقت
ت
مردون
زین عمل

خلق مختار آنها کزین • ناچار تقدیر که در کوه خویش نبسته اند از کینه غیر می شمارند
و سرگیه در خیالند و زبیده اند از ترسبان دیگران مرر آردند • از غلغل افنگد این آن
مگر در پناه خواب خوشی گزیزیکه • باقی تقلید زبان جاسوس توان فهمید • و از صدمه
زار غولستان و هم طن مگر سرخوش النجا بری • تا از پرده عافیت او ازی توان
انکار غیر باش تصدیق این است • و اگر دگر ددل که توفیق این است • تبعیت خلق از حقت
غافل کرد • ترک تحقیق این است **مطبوع** شده فهم مقصد عالم ز تلاش برزه به است غلط
نه پاست کعبه دیر اگر نه کم راه عدم غلط • بغبار حله بوسه اثر نفس شکافت کس • عجا
رسد پرست خردندان علم غلط • نرسید محض زند که مینویسند محتمل یقین • که کو او غلط
باطل تو دروغ بود قسم غلط • ز صفای شیشه طلب بری • که ره گمان بی یقین بری
تو باب میفکنی تری من پست بر د و بهم غلط • بنمود شخص مغیبت در عکس زدوم
امتحان • چه خطی که شد ز آمل تو کتبا بینه هم غلط • در مای مکتب اب کل • ستم است
الگندت نخل • بندامت ابدی کش سبق که کشته زدوم غلط • ز تمیز جاده منزلت المرود و بند
خط مابدا ره میرسد • سر اگر شود بقدم غلط • خط سر نوشت من اب شد ز طراوت عرق
جیا • چون نقوش معشر و شمی که شوه بجا غلط • اگر آب آبی رخ گهر و اگر آتش آتش ز غلط
بنواشنا هم انقدر که دوی کند بجه م غلط • من پیدل اینقدر از جنون بخیال برزه
منیدام • رقم جویده مدعا غلط است اگر کنم غلط **نکته** از بزرگ بر رسیدن که چه معلوم
گذر ویشان بانیک بدخلایق کار ندارند • و ز با دبا و جو در ریاضات • دامن
از آرم مردم از دست نمیدهند • فرمود مومرا بگری نفس از هم که اختن است

رباعی

تعلیق

میگذارند

و این

و این با آتش تیز تر مر بر داختن • در ویشان محک دلی دارند هر که نفس کشند
صرفه عافیت نمی بینند • و بد اخ حسرت ساخته اند که اگر زره بر هم زنده چون که از جگر
نمیرند • آینه دار بای هست چند پای در دامن چسبیده دارد • اندیشه خارش کز پنا
گیرست • و پهلوی بهمار با نغمه بر سر کل تکیه میزند • الم گو فک با حکم نا توان فریادشان
از تکا هشان ممتاز است • تا زحمت گوش می نتواند پسندید • و بعد ناپسندای غبارشان
بر صد احرا سوز • تا کلفت هشتی نتواند رسید صلیح و دبعیت بجز است • که در طبع
ایشان گذاشته و منازعت رعونت در مزاج زها و کشته • زمر طینت در ترک
فصولا ناچار است • در شتی طبیعت در خواشی دلما فی اختیار • در ویش وضع طبعش
معلولست • چون موبیان ضعیفش محسوس است • ز اهر همه کرد که خدا ساز گند
از طبع درشت سحر دل کوبت **مختصر** به جوهر از غرور بچو بر نمیشود • هر چند ابله فر
نمیشود • با کربام جریخ رسد سر نمیشود • او ج غنا بسفله میر نمیشود • یاران
جباب و انفس وام کردند • خود را حرف معرفت اشام کرده اند • اخزی چه صلا
در جام کردند • طرفی بهسم رسانده دلش نام زدند • در یا کشته بشسته ساغ نمیشود
ای جوهر کمال تو یکتای افزین • تشویش غیر بر دل بدعا مجین • حرف موس مکر صود هم
مبین • نفی دولت شرط عبادت که یقین • ایمنه خانه مسجد منبر نمیشود • ز اهر بفر
و سوسه جنت قصور • تا ترک بهوش دارد تا مایه شعور • زین پیش کیست از
اختیار • کتش خراگد مش کند فر نمیشود • در عشق کم همت علم فنون طلب • وحشت ز قید
هر چه توانا فزون طلب • بسمل شوبعی پسیدن جنون طلب • طو رین کشتی ز

جهان
بای ابله در هر چند مقیم دامن باشت

کلی
رباعی
کاشنه

فون طلب • هرگز در اب تیغ شناور نمیشود • عمیبت و طلاطم این بحر با کنار دل
 رنگ هوش باخته حیرت اختیار (محو تحیر عم ز عمر نفس شمار) بر ما مهت امت اندیشه و قار
 گشتی شکسته غوغا لنگر نمیشود (صد شب گذشته است ز پامید مد سحر) چندین شکوفه
 ریخته میرسد غم (ما همچنان ز صورت هنگامه پنجر) سحر تجرد نفس است انکه در نظر
 عالم مکرست مکر نمیشود (انجا که غیر شیوه فروشی خیال نیست) بر هر چه رو کنی سبب
 انفعال نیست (در معبد حضور خطا احتمال نیست) دل صاف دار صحبت خلقت و با
 نیست (در دست کبر ایستاده کا نمیشود) کرسبزه یکم بسیر با اثر زیارت (ورنخل
 رشته ایم سر ریشه زیر پا است) وضع نیاز خلعت عجز پرستان پیک اوست
 از تیغ عجز کردن ما منحرف کجاست (موشکل مویست فربلا غر نمیشود) خلق در محیط
 زو هم کنان گذشت (بعضر ز سود طایفه از زبان گذشت) مغر و رجاه را
 چه خیالت از ان گذشت بر خود نخچیدنت زر کوه نمیشود (پدل جنون جز
 سعی سخن که از سر عشرت تو انگذشت • سرمایه غنائیم اوقات هرزه باخت •
 که بر دری طمع زد کاهی بگری ساخت • این مایه عرق که مراجیرتش کداخت
 چون شیشه آیشود در نمیشود • افعال مرد برابر مقدمه افواشان • حکم ستم نگاه
 میباشد • تا تحریف مقال ز سد مژگان هوا بنا زده • چون ناوک شست صاف
 ناب نشان کرد کنند • کوشها بامتیا ز صدای زه پرد از در (معنی این نسخه بیانی نیست
 هوس نشان قیل قال ورق نشویش زبان مباحش) و اینک این ساز زریزی
 خواهد بنقش را لیر حرف صوت پردهای کلواش (بفتوای انصاف ز منکیر ان

با خیال ساخت

نکته

طاقت

طاقت اگر راه تسلیم نترسند نتوانند کردید • یاری انقدر خاک کردند که زبان دعوی
 در سرمه توانند خواند • در عالم ناتوانی جرات عبارت از خواهیست • و در مقام
 عاجزی شوخ عریده بر سجای (غزل) انما که چشم بر کل تحقیق و انکه از هر چه رنگ
 فهم نگیرد جیا کنند (در جگر غیر خموشی علاج نیست) بر بزرگ تکیه بچون جو انکنند
 عربان نشینان بمعرض انکار پرین (نصویر جامه یک قبا کنند) شرعبار با انفسهم
 فرو نرست (کوسرمه که نفی عروج صدا کنند) زین پارسای سر که بخود هم نمیرسد
 پرواز ناکی انظر کبریا کنند • جولا که خیال جهان جای خنده نیست •
 لیثا دمیکه طعنه وضع عصا کنند (خلق درین جنون که دارد کمال هوش) نامحرمی یقین
 بحقیقت کرا کنند • عملیگه شرم جیای تو خم بگرت بد را آورد (نه چو مو جنون هزار
 سرت بد را آورد) نه بضاعت هوس انقدر کشادگان فضولیت (که چو زنگ باخته
 وسعت پرت از برت بد را آورد) بگذر ز عشق علم فن (دری پری میسکه بوسه زن
 که ز قید عالم و هم ظن بد و ساغرت بد را آورد) بقبول رد مطلب لب که عروج
 چرخ جنون حسب (بدری که خواندت از ادب ز همان درت بد را آورد ز خیال
 الفت خان مان بذر ای شحمه امتحان) نفسی کرد بهت امان دم دیکرت بد را آورد
 نه بد تامل انس جان (بلطافقت بدیت نشان) مگر انکه جامه رنگ ما عرق از برت
 بد را آورد **نکته** صحبت دانادر عالمیه معمولی سوادش بغبار غفلت ست
 غیبی و موالت عرفا در محفلیکه آینه فرو عیش بکدورت نسبان ست غنمت
 لاریسی (جهان بفکر تن پرور بها مرده ست) اندیشه ما حاصل زندگیا کراست

بر زره ست
 در جگر

آورد

ل از خمر طرت بکار و م که هر
 رخسار بدخ عدم نند چو ز غنمت
 عیبیست

و عالم در شکنجه خود پرستی افسوده رهای از خنک طبیعت کجاست در این سخن
از تار یک دلهاشمع روشن نمیتوان کرد و از غلبه با تفانی طبایع مزگان
بسم نمیتوان آورد (بجانبت و عبث دود دماغ کالت) و وسوسه
حوص و حد خشک پراهن خیال (تا چشم بالتفات بهم نکشودند) آبروی
مرد یکی نذارند رنجینه اند و تالب بحدیث با موافقت باز کرده اند شبرازه
اصلاحیته بنسبه اندگسخته جمعیت ما پیش از تفریق دام اندوه و کلفت خستند
جای پس از جدای (مایه اندوه و ندامت) ساز گفتگو با مریوت شکوه زبرد
همت جستجو با مصروف مژوکید (زین تفرقه بر این تقریر بر جمعیت احتمال جمعی
توان یافت) از ساز تفرقه این انگ نباید اندیشید و در صحبتیکه استقام
القدر توان کرد (از نتایج وحشت این آنچه نمیتوان فهمید **نغمه** در جهان از هر خلوق
خلق ادم گمت) باز در اصفاف ادم ادوی محرم گمت (بوی انسی در مزاج
دهر نتوان یافتن) انوی این آنچه نوباش در عالم گمت (با جنین موجد عالم
غرقه طوفان اوست) در جنبه های مروت احتمال نم گمت بسکه مردم تیغ
در جیب تبسم نفس زد دیده اند (زخم چند اینکه خواهی جمع کن مرهم گمت) حرف
نا منظور دل مینقطه هم پیشت پیش (معنی دلخواه اگر صد نسخه هم باشد گمت
از زل این پیش کم دارد و خوش امروز نیست) این که خواندم پیش پیش اینکه
مطلبوع گفتیم گمت (چه رسد زنا معنوی بدماغ بچشم بچهره زبری بسام اگر ببری
بدکان شیشه گران گذرد) در اعتباری اگر زنی مکرر ساز فروتنی

رنجینه است
بحدیث موافقت
غزو زبرد
اله الفتی
اصناف

که بکام

که بکام حاصل مدعا بتلاشی ریشه مژرسد (بوداع قافله هوس) دل جمع با
گش تو بس (نگذست محل بچکس ز محیط جز به تل کهر نمکی که در چشم ادب هوس نظر
چه عبرت تا چو سحر چو خاک دل بده بکلی که خنده زنده بسرا چو سرشک تند ترس
بند ز جلوه خود سری) ستمت رنج قدم بری بخرام ابله در نظر (بشمار عیب کند
مکش از هم لب بر زبان) اگر از جیبا نگذشته بفسانه پرده گش مدر سر برکت
فصت آرزو (اگر همه سوخت غفلت گفت کو) چو چراغ انجم نفس بفسانه
شب تا سحر (چو چراغ بچرخن سحر غم با تمیزی عاقبت) نشود ندامت پیش
گش (بچه سنگ کویم از آرزو) سرر ناکشیده بزیر پر (هوس حلاوت
بسر و بجهه که زدند) بهوا چه خط که نیک شد (ترس از طبیعت ز شکر نرسید
دامن همتر به بطل غم پیثسی) زده ایم دست بریده برین چو ببله بر گش
بصفتیکه تیغ اشارت گش کند امتحان جفاکشان (فکند جنون ششکی سر بریدل
از همه پیشتر **مکته** نفس رحمانی که منشا الهی کلیش نامیده اند) و مصدر حقایق
کلی و جزئی معین کرد انیده فی الحقیقت حقیقت سخن ست در غیب و ارواح
وامثال و اشباح که عناصر ظهور کتبیات اوست (دایره و لایزال هر هر مرتبه
با اعتبار خاص شوخیهای تعینش) بمنزله جز و نارس (بانور هویت مطلق
پوسته که مدرک را در استفهام آن حیثیتی محض تو هم کردنت) وارد
یعنی جز به پیش معترض با حاطه تعقل آوردن ست (و در امثال حکم جزو
مالی امواج افسانه عبارت شنیدن) و در اشباح بغلبه جزو ترا با نقوش

قافه
ستم است

متعین

حکام

ترافی نقوش کما بهش محفوظ / دیدن تراش شمع ظهورش در هر مقامی که قدم شوق
 بقدر تفهیم مراتب خود را با سمر و انبیا بر چه ارواح چه اجسام چه عناصر و چه
 احوال ان لغز بی نشانی پرده راز **کمال کاینسان** زانوی اوست مخزن پر داز / در آینه
 جماد موج زنگست / در طبع نبات تو بچووان اواز **نغمه** اثر در طبیعت جماد برقان
 حقیقتست / جراح افروز خلونخانه غیب = و بود در مزاج نبات نفس زدن این
 اسرار / یعنی رباعین آن ارواح با شبهه و رب صداد طبیعت جیلون نمود =
 مثالش در تمهید عرض مراتب و مدارج / و سخن در ذات انسان شود همایش
 کسوت الهی دستگاه مخارج بس / افاق معانی سخن است و اما مفتوح و ان
 عبارت در کمال تصریح و ضوح / هرگاه تا علی انکه کربان اسرار موالید و عناصر است
 وزانوی جبال باطن و ظاهر بر تحقیق ان نفس توجه کرد / نقاب جمع مرا پیش از نقاب
 موهوم خود میداند / یعنی نفس رحمانی در جهان پر رنگی ماده ظهور را است و در نقاب
 اراده تکلم بیاطنت نشاء ارواح بالکث / تا از کام و زبان میل او شرمناک / کیفیت
 مثالش حاصلست / و چون در صورت خطوط و سطوح را میگرد / عالم اجزای شریک
حکایت هر رنگ افاق صرف است بس / نفس در عبارات صرفت بس / حقیقت انسا
 ما اوه منست / چه پرده شد حرف بر این است / چه مقدار است با اظهار شد =
 هر آفر در برین سان نمودار شد / در برین سان نمودار کرد دیدن / به تحقیق غولش است
 پیچیدنش / در پنجا معانی چه کوضو / جنبالت از هغه بر آورده سر / قریب است بکنود
 چیت / خلفا بمنزله موج اظهار چیست / ز بادی بیاد است عرض پیام / تو همچون نفس
 بر نفس

تامل
 غم میده

بر نفس منجر ام / نفس اصلت ای ز خود بجز / ازین هشر جیب تو هم مدر / بجز جاب
 تخین بنام خودی / همان در حقای دوام خودی / فتاده است در رسته و هم بیج
 چه هموار شد طرف مضروف شد **محمد** حقیقت است تو بیت ره خورشید ماه کبر
 یاد امن خیال سفید سیاه غیر / لخت غبار و سعت این دماگاه / کبر مژگان کث جهان
 نه بال گاه کبر / صیدت بزیر پاست ز شاهین کلاه کبر / کنج فناء عنت هم عیش
 مسکنست = پس سکا انجن باز صر منست / درس سواد فقر ازین سخن روین
 بال هما ز شش جنتت سایه افکن است / اقبال کو کلاغ بخت سیاه / ننگ لال
 بغض زمین زمان توی اسلام کفر نیست بقین کمان توی ای غمزه تیز وبال جهان
 توی / اینه بشن هم را پیکناه کبر / عالم جنون ترانه شوق قیامت است / هر سو
 بلند کنی خرد اوست / جانگه عهد عاری قدرت ندامت است / آغوش خودی خط
 بر کار لولحتست / رنگ بگردش آده را عالی بناه کبر / بر غافلست غمزه جمعیت دوام
 ای کرد صبح زین جنستان برون خرام / میسوری نیکذری از خیال ظلم / باد در پشت
 نفس را درین مقام / منزل نشسته باس تو بر خیز راه غیر / اید شمن خموشی از خیره سر / از پال
 راز عشق جو امر فر بر نه / هر چند در محیط نامل غمزه / اخرو تو از جناب بیگانه تر نه / خود را
 در عرق غن بر روی آب غیر / غم افتست دستگه زیر دست / بشکن بعجز کردن
 بنای مستیت / مغزور رفعت جبهت کده پستیت / اه از بلند سخن شمع مستیت
 چند انگه سرفراخته عمق جاه کبر / آزادگان هر دوام تعلق کسته اند / نفس کارگاه در با
 بسته اند / هستند نشتند شرارند رسته اند / انوی عالمند به پشت نشسته اند =

در خانه های چشم سراج نگاه کبر. نه جرات پر نیه سری بر هوا کشم.
یا وحشتی که زین چین یا اسن کشم. و اما ندیم نیت مکانیکه و کشیم. ای باغبان
خمار عدم تا کجا کشیم. ما را بسایه مژهای کبانه کبر. جایگه و صف لعل تو
تمهید مدعاست. بشوخی ز طور معز اهل سخن خطاست. اینجا خیال معنی
طبع روان کراست. آینه نامل موج که حساست. هر نظیر پانگه
رسد عذر خواه کبر. پدل شتاب رفت بغیرت مقابلت. سقف
خمیده دیوار مایلت. بنیاد عمر بر پیش بال. دعوی کراین زمان همه
عجزت باطلت. در سجده نیز قد و تارا خواه کبر. چشم پوشیده بر چند
فردوس در قصر دارد آینه دار توریست. و مژگان خوابده اگر همه
اقبالش ز برد اوست باشد. دلیل توریست. اگر جنبه های مژگان از هم نیند
گسخت. نه گریه برین زخمها توان ریخت. و اگر برین پینه افروده شمع
نیتوان افروخت. بطعم زارغ زغن باید افروخت. **نخل** چشم خواب
الوده کلفت خانه وابسته است. سیل اگر غافل شود البش حیرین بنیاد
ریزه و زهمه آینه داری گوهری راز دولت. یک کف خاکش کن در ره کذا
باد ریز زند که پیدار میت اینتا رجان پانگ کن. صورت مرگت رنگ خود
بر جباد ریزه رنگه ای که بجز یک مژگان خفته است. هر چه میخواند دولت
زین جامه بهزا در ریزه مدعا این است که نسعی نظر غافل مباش. بر اثر های تاشا
باد اباد ریزه **طبع** عبت ای دشمن تحقیق دل و سوسه هستی. تو همین آینه بودی

بچه

بچه امید شکستی. چه خیالست بقید جسد از ادنشتن. امل شفته و ماغش تو نشدی
غزه پستی. مثل موج تهری آینه دارست اینجا. که دایم تو کردید کند یک گسستی بنامش
فروست محو فستون. نفس آینه غبارست درین کوچه هستی. **نخل** صرف نامل ننمودی.
چند گس. قدح ناز تو لبریز و داعت تو مستی. دل انداز تو آفتون تغافل.
نپسندد. بهوس چشمگ نازی که تو آینه بدستی. چون نفس مغتتم انجا بر نشا
وحشت. که بگردد دو جهان اب الی تو نشستی. مژگانه تحقیق نباید مژه بستن
حذر از خیره که چشم بخورشید پرست. بنگا هست چو هست اوج نزولت. همه
گر عرش بنای مژه با حم زده بستی. من اگر با همه تو نشستن کناری بر سیدم. تو بهم
ایموج درین بجز چه هستی چو نشستی. نفسی چند غنیمت شمار از دل بگذشتن. چقدر مرده
طرشد که تو این آینه بستر. مژه پهلو در برزم نشود دم من بیدل. بعدم راند چه شمع عرق
غفلت هستی. **نخل** آینه تحقیق محضت که هر چه از عالم غیب بشهادت خوابدر رسید
و اینجا از خطا بظهور خواب اهدا انجامید. حقیقت این چیز محیط اسرار است. و مرآت
علامات و آثار او مثل پریدن چشم پیش از تقدیر کل کردن خیر و شر. و طپیدن
دل قبل از سباب نفع و ضرر. چون عقل جزوی بحسب کتاب علوم امکان مملکت
از امتیاز مراتب شگ و یقین. و محتاج محشا عبارات او بام شبهه تلفیق
در صم تحقیق ناگزیر. اشتباه شمارست. و در انکشاف رموز یقین با اختیار
نکاری اگر اهر بخلوت اسرار میشکافتی. حلقه در تعبیر نمیکردید. و اگر عقده شهادت
میکشود بر رشته تقدیر نمیشد. بس آنگه جمع حقایق به واسطه عقل بر تو مکتوب

نشستی

مخبر است

میکشود

گردود و تو در علت امتیاز در شغل حاجی با رای مصروف مانع نشود و حقیقت ما بین
معلومات عقل جزویت هر از اطوار یکدیگر کسب نموده نه عقل کلیت بر کیفیت آن چشم نهد
فریاد که دکان ستم و اگر دیدیم خورشید بجای تیره سودا کردیم کثرت پیش از تمیز ما و حدیث
بوده این ستم عکس پیدا کردیم **نظم** که کشید دامن فطرت که بسیر ما می آمدی
تو بهار عالم دیگری ز کجا باین چه آمدی سحری حدیقه آه ستم است جیب جنون در
چه بهوان برده رو داشت که برون بر پرس آمدی هوس تعلق صورتت ز چه رو کشید
ضرورتت = نرمیدی اینهمه از صمغ بلبل برهن آمدی ز عدم جدا افتاده قوی بود
نه سواده مگر اینکه پیش خیال غم بخیال آمدن آمدی نه سفر بهانه شد بزین قدمی
جنون بکنار شد بخت همین مرز باشد که بغیبت از وطن آمدی نه لبی ز مرز
چنگ که نفس در هر سنگ زده عدم آینه بست زده که تو قابل سخن آمدی چقدر
تجربیت بد تصنع لفظ در هر ناز سحر صد زبان بطواف یک دهن آمدی
چند طلسم فلک قبا که درید آن ملای رد که درین زبان کده فنا بی بد و ز کفن آمدی
ز خوس غیرت می زن پری باس هر چه شمع در بر آئین ز چه بهر سوختن آمدی
ز مزاج سایه افتاب اثری تری بشک فتم من اگر نه جای تو دایم که تو چون بجای
آمدی بهوس جوید بجز در صری اعتبار چنگل از من چه بلاست ذوق کز شدن
همون غم شگم آمدی نونالی طراز اعتبارات جنگ بالعرض ابدی دیده است
و ناز گه های در سر ما من نابتزاز رشد افرو که سر کشیده از وحشت بجایی
اندک اعتبارات سراسر این دیوان یک مقطعت = مفت پیدمان طرفه نامون

رباعی

در کشت ده

زد

میزند

انزلی جو

که چو مو

اندر آرز

از

از کفر صیبه های این جمع اجزای این نسج یک لفظ سهوت غنیمت تغافل دیوان مکتب
فراموشی ایجا معن در صورت نیست نابغش وار سندی ورق برنگردانند و لفظی
در خارج مرقوم نگر دیده نه نافرمان برنگردانند صفحه بگفت برسانند = هر چه دارد
جهان باین یاد مشت خالت در قله و باد = نه نماند با امتحان غبار محلی میکشد بدوش غبار
بسته رنگ نبات پر دوازست کوه باناله معنای بازست = رو روشن شد از حقیقت
سمع اندیشه و وجه عدم همه جسمیم مدعا مجهول = جمله هوشیم اگر معزول جسم ما
سرتت طبع ماست = مدعای غبار ناپیدا است = هر چه از خلق عرض زست نگویست
عکس آینه حقیقت اوست = خلق مویوم را چه علم چیست = شخص معدوم را چه ما چه
گرفتند نظر معجز خویش = تا ز فطرت نبرد اینهمه پیش = شخص جای که کند معدوم =
عکس معلوم حتم ان معلوم هستی نزد عدم کل کرد در عدم تاریستی است بجای
در دل سستی است اینجا **نظم** یا ران هوس عشق فسون کار نماند = ننگ غار سو
اقبال جهان بلذرد او بار نماند = اخرا الم عیش کل خار نماند = رنگت درین باغ نماند
بس بار نماند = هر دیده که معرفت کردید = از سیر هوس غیر تغافل نه پسندید = بر خودی
آراست بهار گل تجدید = بر کردش رنگ آینه فرصت نتوان دید = امثال همانست
چون بار نماند = با تخم هوس ریش که علم عمل نیست = در گلشن از دیت نامرخل نیست =
ناجای ابد پرده و همت از نیست = هر غفلت دل یار بجاد امل نیست = این عقده
آرد او شود آن بار نماند = دل مرکز آرام گرفت هوس = کل بال طرب مشیر و چال
فلسفه رنگ آینه پر داخته است = اینجا همه گرس بر ما به غفلت چه فروخت

اشعار

وقار

آب شود عاقبت عار نماند

ایسته این

چید

شعاع سیاهی چو سب نارمانند که صبح کشد بال ز باد مره پشت و رشام دم
 موی ز باد مره است هر سو فکنی چشم سو آذره است رزم و جهان است کش
 مره است صحرا دم از خانه چو دیوار نماند مهند ز اسباب ستم بر دل در و رش
 تا نافر با غم درت نشود رش آهنگ که از دیکه راهت بیند بشر اینجا چه
 الم میکشی میروی از خویش زان پیش سبک شو که خروبار نماند تا چند کشی
 زحمت خردینا مائی روی از خویش با فشا عقی ختم هوس لوح کن از خویش بر و
 فرصت شمر توست چه ام و ز چه فردا هر که تو نماندی همه یکبار نماند گر خانه شمار
 بسفرهای تو دالت هر پند تصور کنی افشاندن بال است اندیشه آرام درین
 مجال است در عالم نیزنگ اقامت چه خیال است اینجا چه صد صورت که نماند
 این عشق است مقام و غری نیست هر طور زرام و زرموسی خبری نیست فردا
 در طور هم آثار نماند نقد بگ بقین دست بغارنگه سکفت کنجیک ز انباشت
 بشویش محرفت هر نقش که دل ازین صفحه بگفت این قصه هم آخر شود ادوا
 نمیشد هر کل بنود محرم ادبار شکفتن بلبیل تو خود اسوده شو از خجالت بشوین گو سرو
 چه قمری همه چین بسته بدامن باید همه را بچو دازین کوچ که گشتن پرواز کنند چه با
 چه شین منصوره نموده ست سردار نماند ای کرد خیالت هوس ساخته
 خرم بر فسم جنون فطرت خویش این همه مسکن برانش ما عبرت دیگر زده
 دافس باید همه را بچو دازین کوچ که گشتن همدار که در میکند هوسبار نماند
 هر جاست نشیب آینه پرداز فواز است هر جاست حقیقت طرفش که مجاز

درازت

کوتاه

کوتاه کنم سلسله هم درازت اضداد تا مل کده بار نیازت کویا ز چه دلدار غیا
 نیش تا ساز نفس واسطه اشو جهان است تا وضع جسد ایسنه الفت خاب است
 جمعیت دلها الم بال فشا است بی ریشه پراکنده که ادانه عیانت از سب جو محور است
 ز نار نماند تارنگ بنای بنیاد رده نشستی تا از کل از جام نخلدیده شکستی مفت است
 ز سحر نفسست بندستی کار و گرفت نبود هر سودن دستی در عالم بیکار که بیکار نماند
 با حسن تعلق نشود آینه پرداز مشکل که دماغ تو به تشویش کند باز ما همه انجام گرفتیم
 در آغاز دیگر چه امید شد منت برداز مرغی که بدام قفس کار نماند ای در نظرت
 صورت اثبات یقین شاق آنکه هوس هجرت آینه مشتاق مصنوع بران کار
 عالم اطلاق غافل از منظر کیفیت افاق این نیست بنایک بمعبار نماند ای رنگ بهتا
 کل تسلیم علامت ای سینه بی مایک عجز نباست نقدیکه تو باری نشود وقف نه است
 گرفت دل زلف سرد دلدار سلامت در با تهر از تو هر شمو آرنماید گردیده غبار
 بنظر بال فشان یافت هر که بتامل زده آن جلوه امان یافت حیرت همه سو قافله ناز
 روان یافت در قلم تحقیق مجال است توان یافت مویله بان شوخی رفتار نماند
 نادم زده ناز تو مصروف نیازت افسانه بسپا و سر عشق درازت بگذرز
 حدیثی که بنکر آرنماید شوق درین عرصه پرنه بر فشان سوزیت درین
 انجمنه انکینه طوفان دار دهمه جا کرد و جنون کردن دامن پیدل بنماشا که بهیرت
 امکان ما و کل رنگیکه بکلز آرنماید کل کردن رموز غیب و شهادت موقوف
 خرب دل است که هر چه بشکافته این پرده مجهول است و باطل همان حرکت

از سب جو محور بطن ز نار نماند

قفس مصنوع

بنشان بر زبان هابیان و در دید با شناسای و همان قدرت نهان در قوما
 رفتار و در آنچه با کرای بقدر جنس انقاس شامل حرکات بفضل امکان است و باند از نامل
 نظر حقیقت اعیان آغاز از لاجام ابد بر روی اندیشه سر برایت و نبات اوست و این
 محیط تا ادوار سپهر سخا طاعت و سرایت او سلسله قدرت چون چوهر بر آینه افکار
 و آثار مجده و ریشه تصرفش چون نفس در طبع طمعت و انوار دیده چه غفلت و چه اکاهی چه
 کونی و چه الهی بهر جا طبیعی بر آینه مثال تقابلی یافته اند دل نجای با طالع خود بر حقیقت
 پیوسته است و هر جا از تحقیق رخسار دیده اند نظر بر کیفیت خود نپسند آینه جمیع نقاب
 امور امکان از پرده تحقیق دل کشوده اند شوخی بر آینه قبل از وقوع بیانی
 در طبیعت انقاس اعیان مشاهده نموده اند چون توجه اکثر خلایق مصروف و اشتغال
 ظاهر است نسخه حقیقت دل از برهم زده که حاره نیست و اثر نهان بچنان نگاه محرم
 اشاره نگاه است و دست از مساس دست آگاه و لهما نیز آینه اراده توانند
 بوده از تا اهل هم نقاب اسرار بکند که تو اند بود **فوسوس** فوسوس که ما در بندار
 گرفتیم غور شید نهان بود شب تاریک فقیه از غفلت دل جلوه در آینه نهان
 مشا صد معنی هر رنگ ز زنگار گرفتیم در کسرم تحقیق نشیم به تقلید
 اینها همه رنگت نه دیوار گرفتیم جان بود که ما جسم نمودیم تصور و لیبود که ما بجز
 خار گرفتیم عالم همه بلب نسخه آثار شهود دست غفلت چه فسون خوانند که اسرار
 اواره او هام نمودیم بقین را یعنی ز نامل ره گفتار گرفتیم سودا و است
 تخیل چه توان کرد از نعل دل خانه به بازار گرفتیم **بطلو** چه شد است حقیقت

حقیقت خود
 برداخته است
 بجز با نیازی
 سهل
 کشف

کوه

نور خج در صوم کشی بخزیده سبق و فاقم زوی رقم و قلم کشی بقبول صورت
 با اثر بخش انفعال فسر و کما چقدر مصور غیر تا چه سنگ بار صنم کشی نفسیت
 فرصت مغیثم بهوس فیون اس دم چه جباب سعادت بدان که نفس بر پیوستگی
 کسی از پر تیه بخش کشد ز چه ننگ دام فسر کشد علم ساعده مهور کشد
 به باغ نسوخته تم کشی بخجال عزت و هم ظن مسپند دوریت از وطن
 عرف است حاصل علم فن که خار باد عدم کشی اثر دلیل ره وفا بر و ما کشد شنا
 بزین میفکشی از جیا بر پیله خار قدم کشی بیفین معرفت آلمان ز تقلت بزم
 کمان چه کشف که بخجال نان بروی سر کشی ببرت ز جوهر آینه و رقیبت
 نسخه طراز دل سید است نامه از همه نفس بجای رقم کشی اگر از ترد و با اثر برسی
 بنصبت بال بر چون مال صبر کن القدر هر زبانی خفته علم کشی ند مید صبحی از جیا
 که لبت صورت شبینم حذر از بلای ترد و بزه نفس کناری تم کشی منی زار
 بدل ناتوان نیم القدر بدلت گران که جو بوی گل دم امتحان بر از وی
 نفس کشی **مکنه** تا که بشکست خود نه بسته راه چنگ عالم در پشت و با
 بخت طاقت در آستان شکسته خواش هزار ناخن در شش هزار جگر امان دست
 ضعف اختیاری سرتبت در بیات اضطاری و شکلیه هوسباری حصار است
 از سنگ زان افت خست **غزل** هر غبار بکله زین عرصه بطوفان برخواست
 همه از شوخی ببا که جولان برخواست دام آسوده ولی غیر ز مینگری نیست
 حرف خار شد آن پاک ز دامان برخواست امتحان چشدره و ادوی غفلت

نزدی

گرد هرگاه که برخواست بریشان برخواست **مشت خاک** که کمال تو سجود است
این رک خوردن از هر چه سامان برخواست **پشم پوشیده** همان صاف زمین
ست = ورنه افاق عیانست = **چو مکان برخواست** = غیر در محفل تحقیق ندارد
سری پای = ای بس اشعه که مار از زخم پان برخواست = نیزه دارست فلک
نالو سترافراخته = علم فتح همان است که نتوان برخواست **کلمه** حقه بر فشان
خیر تکیه کم است ره مقصود کشت **بصدای خون** نرسی مکر ز زبان خنجر قائلش
ستت ذوق کز ششنت زغبار **خوچه عاجزی** پری اگر شدت بخون
ز شکست ابله کن کشت **بزار باس** ستمگشی زده ایم بر درمی عاقبت
چه سفینه که سکنی فلکند بران **ساحلش** **خاست** آنکه خط بقوشش
سر عقل غزه بخون کشتی **که مباد** عی جنون کشتی **ز تو هم حق** باطلش بشهید
تیغ و فاکری **رسد از هوس دم هم سری** که کسبجت منطفه فلک ز شکوه
زخم مت بلش **دل ذره تب** بسج **سری مهر کرمی** از زو **چه هوس**
حقه میکشد بنگاه آینه ما بلش **بجبال** ایند دل از دو جهان ستمکش
خجلتم **بچه شبیه** شبخون زخم **که کشم نفس** بمقائلش **بهوای** مطلب **باز**
چه سحر چه وا کشم از نفس **که ز چاک** پرهن جیاء عفت در دم
سابلش **نه سر یک** ساز جنون کنم نه **دلیکه** نام خون کنم **منی** بنوا
چه فسون کنم **که رود** و فراموش از دلش **کسی** از حقیقت **باز**
بچه اکی **دهت** خبر **بخطیبی** و از سه نظر **بطلب** باله **پدش** **نکته** ادوی

سر و پای

خط

بعلت

بعلت افسون ال و جمع احوال دشمن اسایش خودست **اگر در منزل** است **فصل**
هوای سفرش بیان مرگ دوری وطن **میدارد** و اگر در سفرست **خارخاری**
سودای وطن دانش **نیکدارند** نه در صورت سفر **بهره باب** کیفیت سفرست
و در حالت وطن از **معبیت** ناخبری عالم در تلاش **بجای** نفس **که اخنه** و **میکند** آرد
و خلق بر تردوی **فابده** در **نگ** مستی **باب** سازد **نقد** عاقبت **مفت** قدر **دانی**
بر جای جای **کرم** کردار از **مغشحات** ذوق **طن** **میشود** و هر **کجا** **پهلوی** **کذاست** **قدم**
خرسندی **بستن** **نالوف** **افسرد** **دپت** **مقصد** **از** **اربت** **ای** **توشش** **بطن** **از** **ارما**
پد ماغان **طلب** **جاوه** **هم** **سر** **منزل** **ست** **محمدر** **بزرگ** **ری** **نه** **تیش** **احدا** **میکند**
نام **در** **تکر** **فر** **بجاد** **میکند** **باری** **بسج** **خاطره** **شاد** **میکند** **ز** **نیک** **شتم** **نه** **الفت**
سرو **سپاست** **فراتفات** **قری** **فی** **یاد** **بل** **پت** **روزی** **در** **بهار** **خیالم**
نائل **ساخت** **اغوش** **دام** **خاک** **ففس** **دهم** **نخ** **کل** **ست** **سهر** **هم** **طرازی**
صیاد **میکند** **خلق** **بند** **وق** **فوست** **بنا** **مه** **هوس** **دارد** **در** **شغل** **جان** **کفی**
ار **ایش** **ففس** **نه** **بستم** **مقلد** **احوال** **بچکس** **جهد** **م** **باین** **بص** **این** **طایر**
نفس **چند** **اکه** **بال** **میزند** **از** **اد** **میکند** **صبر** **نفس** **کنند** **سپهری** **نیکند**
شخص **عدم** **نور** **ور** **پسندی** **نیکند** **از** **خاک** **جز** **غباری** **بلندی** **نیکند** **بالیده**
سرمه **که** **فریاد** **میکند** **ناکا** **برم** **به** **بام** **برشت** **رم** **غزال** **تانی** **شوم** **به** **عرق** **زیر**
الفعال **زین** **شغل** **های** **غفلت** **بجای** **مال** **دام** **بشمع** **ول** **زده** **ام** **لبک**
در **ببال** **پندار** **م** **اشر** **ست** **میش** **یاد** **میکند** **کنند** **درین** **هوس** **کده** **ماف** **سواد**

فصل

عالم

مغشحات

بیرت

چندی بسرم بجالات طبع شاد • دل او دستکاه تمنای دل نداد • کارم
 بسیر عبرت احوال خود فتاد • ایستد خانه دگر ایجا و میکنم • اخر خموشیم
 بجزوشن جنون کشیده • تا استنما بخار من از ناله دام چید • زین پیش
 بچکس سرم جانگنی ندرید • بوی کلی به پرده سازی همی رسید • امروز کار
 پیشه فریاد میکنم • رنگ بهار آتش با سم کشیده ست • بوی سمنبر نغم کرد
 وقف ریش • از لاله دل غم میکنم • از سبزه زخم نیش • یارب در بخت
 بقدر رفته ام ز خویش • یا خود را بهر کلیکه رسم یاد میکنم • عریت
 عرف مون پریشانی خودیم • محوشکت ذوق طوفانی خودم • صبح
 نفس غبار پریشانی خودم • حیران سحر کار و بران خودیم •
 معموری جناب که اباد میکنم • پدل مقلد شک افرا نیشم • زین باغ
 شبهه چین کل غار نیشم • پکانه مراتب اظهار نیشم • ناقدر دان
 معنی اسرار نیشم • بر هر چه چشم میفکنم صاد میکنم • ز بان لاف را نقد
 آب ندبیکه طبیعت از انفال عدم قدرت بدامن تری او یزد • و کردن
 انقدر نینفرا از یک • تنگی کرپان طاقت چاک کرپان رسوائی انگیزد • قماش
 اشیا ن کارگاه انصاف • بسع نفس از می که کلاه او انحر که • بر پاشوره
 جولان بسته اند • و پوقوف سر رشته نار بود بسته روزی محض چون ما
 چپ راستی بخسته اند بعنود در بر امر که بجز قدرت خود مشاهده نموده اند
 بعضی کناران لب جرات نکشوند • خود فروشنان بازار بر حرف میفر

دی بوی کل پرده سازی همی رسید

عریت
خودم
نیشم

کوچه
پمفر

تیندن

تندن • و دکان بجز پوچ آراستن • **رباعی** کر مردی ز طبع خود که مبر • از بیخ خم
 و سوسه جام بر • ای منکر کیفیت پرواز نکس • بر تبه تو نیز بر سر بام بر • که محیط
 تقدسی مکن ابروی جاسبک • چه حساب غمزه اگر شوی • ز غرور سر بهوا بک •
 بسور مسند سیم زر بغرور خود چو نشنت • چو زمانه میکشد آخرش کیکلیت از سز
 ز ترغم مرار غنون • بدل فسرده خوان فسون • که ز سنگ دامن پستون نکند
 کس بعد اسبک • هم که بنا علم کنی • و اگر شک کردی غم کنی • بتراز و بکستم کنی
 نشود بغیر جاسبک • بعلجان ننگ فسرده • نفسی ز تنگی دل بر • که چه سنگ
 ریخ ترا نیت نشود مگر بجلا سبک • کند احتیاجت اگر بدون مکشای لب • مفران
 که وقار این که صد فکنی بدست دعا سبک • غم بان شاغ کاروان • همه کرد برد
 ما کران • بکجاست جنسی ازین دکان که نشود بیانک در اسبک • محوشن خواجه
 بفر • که ندارد انهمه انقدر • دوسه کام اضر ازین گذر تو کران قدم در اسبک
 اکت بمنظر نشان نکشدرت ز دم عنان • چه سحر بچشم کینفسر ز هزار زمین
 بر اسبک • ز ترافی سر از زور شده خلق غمزه باقی بود • تو اگر تهر کنی که روشد و انفاق
 جدا سبک • نکشید پدل ازین جن • عرف خجالت سرزدن • چه غبار با غم هر زوق
 نشود چه همه جاسبک **نکته** او هر ریشه استعداد است • با بیاری اتفاق عنان
 اربعه قابل اعتبار نشانما • و معنی دراک بر کسب اختلاط امر چه • مستعد نفوس
 چون چرا • درجات استعداد را • نشا سونات ذاتیه • بافعال و انار
 اسما وصفات ابد • منازل شمار ترقی و تنزلت • ولایزال در عرض مدارج

تیندن

نامطبوع

بسور مسند سیم زر بغرور خود چو نشنت

استعداد

مناسبتی

محرمان

کمان اختیار دور و تسلسل عالم کثرت یعنی نخستان ظهور را بازادگان
جهان وحدت اصول غره شعورند بقطاع مناسبتی نیست در کمان
وکسافت پرستان وادی اب کل را بالطف محرم کلشن جان و دل انفضا
مواصلتی در نهایت پعفرقی و ناشناسای جمل عوام در عالم حقایق
بعلت نارسای و نالتوانیت و پیکانکی خواص از وضع کثرت به نوبه است
و وحدت معراج حقیقت کثرت اگر صاحب صدر باستان پردازد
از نیازهای منصب عزت است و مقیم استان را دور منسبت صد
از نارسای همت و قصور طایفه که محرم حقایق موجودات اند عین حقایق
و فرقه متعلق صور کوبه اند محض صور بس فرد از افراد اله و کون محیط
اسرار خودست بکنه غیر وقتی رسد که از خود براید و این نیز که از خون
برآمده بدیگری نتوانند رسید **مغزل** کر ز زر جو شیده است اسرار چون
بو بینی زر ز رست مل ملت و همه از ریشه است ایجاد کل ریشه یکبر
ریشه است کل کلت که چه اجزا غیر هم کل کرده اند هیئت مجموعه اینها
بجکس محرم نوای غیر نیست هر یک در کلشن خود بلبلیست سخت به پرواست
حسن از یکدیگر مد ابرو به نیاز از کاکلت **نامطبوع** زره هوس بتوی کرم
نفسی بخود ز سیده همه غیر تم بکاروم بر بهت سری نکشیده من
بچه برک ساز طرب کنم ز چه جام نشا طلب کنم کل باغ شعله خنده می
مرداغ دل خنجره من چو کل آنکه نشو صد چمن ز نقاب جلوه کشیده

کشیده تو

چو

چو مرا نکه حست عالم ز کز ار خود طلبید من چه بلا سنگش غیر تم چقدر بهجا کثرت
حیرتم که شهید خنجر ناز تو شده عالم طلبید من تو بخیل بنموده رو که ز برق شعله
غیر ترش همه اشک کشته برنگ شمع ز چشم خود بچکیده من می جام ناز
نیاز ما بزین اگر کشد چرا ز سر حفا کند شده تو ز دور و فانی میده من چونک
کرم به طرف بر کشیده محل باز تو چو دل که افته خرب بر کاب اشک دوباره
من تو صد چمن طرب نمون شبنم نکه ابرو به بهار عالم ز ثبوی همه جلوه همه
دیده من بجنون سینه در بدن بفسون مشق طلبید من بسواد در دوتو که
رسم الفز ناله کشیده من چو سحر نیامده در نظر زرم فرصت نفس نقد
که براب برم شکفتگی بطراوت کل چیده من بکدام نغمه دل کسل ز نو
لشان ز روم نخل چو جرس بغیر گفتگی سخن ز خود نشیده من منی
بیدل غم غفلتی که ز چشم بند فسون دل همه جاز جلوه او پرست بهیج ز سیده
نامطبوع بطراز دامن ناز او چه ز خاک ساری مار رسد نزد آن مرده
به بلندی که ز کرد سر مه دعا رسد تثبوی پهلو و بکنفس در انفعال است
نزد ب محیط میرسد مشنا عرقی اگر ز حنا رسد بفشار تنگی این قفس
چو حباب غنچه نشسته ام بر صبح میکشم از بغل همه که بهوار رسد
ز حصار فرصت پریشان نه بهار دیدم نه خزان همه جاست نشا
بشرط آن که دماغها بوفارسد نه زمین بطن بهار مانه فلک دلیل
بخار ما بسراغ تو و نفس کسی بکار رسد که بار رسد بکث دست کرم

عالمی

شوم سنگی با سنگت دل

قسم که در میان زبانانده ستم برسد بهمت بستگی ز در یکدیگر نماند بگردارد
 دل پنهان بجای برد غم ننگ دستی مفلسی مژده بر هم اورم از حیا که برهنه بقبا
 رسد مگذر ز خاصیت سخا که سحاب مزرعه و فاقه بفتاده که شکنجه عصا که
 فتاده بعصار رسد بدعای از لب عاجزان نکشوده در امتحان که با پاری
 بکین جهد تو خفته است اثری ندامت عاجزی مدوانقدر بره هوسکه
 بخواب آید پارسد بقبول آن کف نازنین نکند شفاعت خون من
 در صبر میز نم انقدر که بهار رنگ حنا رسد سر رشته طرب اکهان به بهار
 میرسد از چین تو خیال بدل اگر کنی ز تو بگذرد بخدا رسد حکم الفقرا
 کنفر واحده بمناسبت محرمیت طست بعرض ظهور وحدت که در آن مقام
 ساز اعتبار رنگ معاشرت نیافته است و تو هم دوی پرده پرده ناموس
 یکتای شکافته بحسب شنای این مرتبه هر گاه که بمطالعه توصیف غیر هم
 خوشیده اند فر الحقیقت خود را در نقاب اشارش کوشیدند و اگر
 بار آیش عبارت پر داخته جز طرز استعارت معر شمع نیندخته
 بکاملی بجای عوام از یکدیگر باعتبار تشخیصات جزئی است بغیر امور
 عالم کثرت که درین جهت اسو جز اجناس مخالفت اشکال و الوان
 بر هم پیچیده اند و غیر تمیز استا سود زبان بعضی اظهار نرسیده
 بسبب کثافت این موقع اگر همه چشم بر صورت میکشاید چون عین
 آینه غیر از نقش دوی نمینمایند هر چند کجب حرف سرفرو می برند

چون

چون شعله قدم جز بکام ازوها نمیزند اینجا متحقق است ناقص طبعان
 ثونی از قسم تحولات مسکن الهی دورند و بدست فطرتان طبایع ادنی
 هر دو رک حقایق اعلا معذور کشف معین از لطف مطلق چه وانمایند و رنگ
 گدورت از صفات آینه چه پرده کشاید منزل حال عالی فطرتان از نسبت
 ادنی پرس بر زمینگیر است خاک از عالم بالا پرس محران حاله در بر زم
 حال سوخته اند وحشت احوال مجنون دیدی ز لبلا پرس فکر شوتا یا بل از رنگ
 معترشان از تکه غیر سراغ رنگ صورتها پرس هر کس اینجا از مقام خویش
 میکوید جز چون حدیث کا و خراز مردم دنیا مهر چه دارو این کیر در بسی
 که از صد نام ننگ خوردن شکست آینه حج کردن فریب مثال رنگ خوردن
 خوشست که ترک خود غای می زننگ هوس برای پکسوت ریش رسای
 چو شانه تا چند چنگ خوردن شرانا سر ز خود برارد نه روز پند ز شب شما
 دماغ لقمه صتان نذار دغم شتاب درنگ خوردن مزاج همت نرسید
 هر ساز بخلش نظر فرسید بصد فلک دست دل ز نپیدفت رنگ چشم ننگ خوردن
 نم تلاش هوس شردم قدم بعجز طلب فشردم بکعبه اوسه راه بردم ز نشبه
 بر پای لنگ خوردن چو سایه بان تدبیر حرص جامت درنگین هم بقدرت
 فرود خمیازه سنگ خوردن اگر جهان جمله لقمه زاید ز فکر جوع تو بر تابه
 مگر چو امان لب کشاید ز عضو عضوت خذنگ خوردن بظلمت اباد ملک صورت
 دست سر مایه گدورت نذار دای بجز ضرورت بذوق آینه رنگ خوردن

نامطبوع

بسع تحقیق بر روی بی بعافیت هر دو هرزه خط کشیدی نه او شدی
 نه بخود رسیدی چه لازمست بود بنگ خوردند طمع بفرجا فشدن دندان
 را فشرفت با آن چندان باشاهای عرض پسندان زبان ندارد بفتک
 خوردن بکیش آن چشم فتنه مایل بفتوی آن نگاه قائل گرفتند خون پید
 جوی بدین فنک خوردن **مکت** آنچه از نسخه دل فهم کنی اگر همه لفظ است چون
 مرد مکت یده طوفان شر از جانمیرود هر چه از خارج جمع کنی هر چند دفتر باست
 در چشم کشودنا چون مرثه بر هم بخورد زینهار با گفتگوی همه خلق خون
 نگیری همچو عوام در سکنه رسم نمیری محیط ببنیازی از آن منزله است هر قدرها
 پسر و پادشاه جمعیت کو مرتزبند با موجهای ارمیده بسلسله عرض پناهی
 پیوند و محب و قوع اتفاقی موجب سر از موافقت امثال خود بجد صدرا ارای
 دستگاه کو هر شر مسلم گردید و قهره که قدرتهای خوشناخت اجزای جمعیت
 خود با مال بجوم موجهناخت **غزل** چشم حق بین زحمت اندیشه باطل نزد محرم لیا
 برات شوق جز بجزئی سیر معنی از خمیخ عبارت فارغست قاصد ملک تقدس
 ریخ آب کل نزد سعی در منزل ز غفلت بیان مرگ نیست ششیمت طر کرد اما سرچ
نامطبوع نژد که شعله وحشتی بدل فروده فسو کند بزین طبع بنگ دوم چینی
 کنم که جنون کند بفسانه طرب هوس نهر از خودیم پر از طلب
 چه دمد صنعت صفر می بجز اینکه ناله فزون کند بخیال کردش چشم او چشمت
 صرف بخار من که زدور اگر نظر مکنی مرثه که ربو قلمون کند ز جراحت دل

مردک
 فقط
 معنای
 زنده نمیری

مرکمانه

جیب

ز جراحت دل ناتوان بخیال و ندم نشان که مبادان کف نازنین بفسوس
 ساید چون کند بچنین زبون دست دل ز صنایع اعلیٰ مجمل که ز سرخسی اگر شکر
 دهم هزار خانه ستون کند کف با عروج جبین شود تن خاک عرش برین
 شود رود ایچنان چنین شود که علان همت دون کند نه فسانه ساز حلاوت
 نه ترانه ماعشرت بفسوس ز پرده کوشش ما چه امید پنه برون کند ز روم ز قسمت
 خشک تر به تردد هوس دگر که نال بخت سپاه اگر کله آورد بشجون کند چمن
 تخر سپدم که سحاب رشته خامه اش بتایله که افکند سر رشته که نمون کند
 روح انسانه جوهر بیست محب لطافت بر جمیع اشیا محیط هرگاه نفس نفوق
 اعتباری مرسند و ترکیب کیفیات عنصری نمی پیوندند و بمشاهده نقصان
 دستگاه اصلی سعی تو جشش مصروف این اندیشه بیدار دگر هر چه از مراتب اعتبار
 گونه است با حاطه تصرف آورد ناچار خود را محتاج جمیع اشیا مییابد و با اختیار
 بطلب حصول آن میشتابد خواه آن اشیا امور زینیه باشد چون معلومات حقایق
 و معانی و خواه از اسباب خارجی مثل محسوسات دستگاه امکان دوست داشتن
 حوصله لیل احتیاجست محتاج هر چه بدست آرد مفت خود می شمارد تا رفع
 احتیاجش هر چه حالنی ممکن نیست تا ترکیب باقیست اجرا غیبات
 کلی نمیتوان بست تا گشت جسمانه متصورست بلطافت روحانی نمیتوان
 پیوست از اینجا معلوم شد که این جوهر مقدس از دست داده خود را
 صورت فراهم آوردن اسباب بچوید تا بس منزل تنزه پیوستن

همان بر جاده اضطراب نفس **میشود غزل** چه نقشها که نشد جلوه کر ز پرده
ذوق • چه رنگها که نذار و طلسم غنچه شوق • همین نفس که غبار تعلق و عرس
هزایچ خشم آورد شد بگردن شوق • سوآد جو شش شنا چه آسمان چه زمین
لغوی زیریم آرزو چه فوق چه **مختصر** باد باد آنگه اندل که جاده بگرداند آستم
ملک استغنائی بنام نشاء • نور باطلت یقین بکماند آستم • منظر
قدر تنزه نزد بان باد آستم • فی زمین مرعالم ناز عتباری آستم • افتابم
نافتها دانت بدنگه دوال • سال ما هم موج میزد بغبار ماه سال
ذکر دشمنای گردون انقلاب رنگ • مذر دوران و صالم باد تغیر
خیال • مرکز پرده بودم جهانم آستم • نافه صبح از نیمه نفس
هر بار داشت • محل کل بویید در پرده اسرار داشت • ذره تا خورشید
باو چه حضورم کار داشت • ششجست کرد خیالم شوخی افتاده ست
خلق میرفت از خود همه کار و اند آستم • موج در دریا فروغ شمعها در **المنزل**
کرد در صبح اجنون رنگبو باد چه • قسمت اندر روز کار سال ماه اندر **مشتاق**
خالم در سایه بالم پریشان بودم • در خیال باد عنقا شبانه آستم
مسرودم نغمه یک نغمه با سازم نبود • میفشانم بال بال آگاه پروازم
نبود • باد و عالم شور دل کس محرم رازم ننماند • کوشش هم محرم تحقیق آواز
نبود • دم مزین تقریر بوی کل سپاند آستم • امتحان غیب میگردم شنو آند
پیشتر • بنشاند نقش سبستم نمود آمد به پیشتر • از نامل آنچه درو آستم

بزار بخ

چو تخت
چو فرق

اسم

در

رفقار دست

نبود

اند به پیش • اخرا ز سیر کبریا نم سجود آمد به پیش • در جبین تاشوق بایل استانی
داشتم • سحر مضر ایچ نفس شد هر چه شکم بلد • کز ازل بودم گرفتارم مانا آید
ششجست راهم بخبار نعمت او بام زد • القدر با هم نبود اندیشه جان جسد
خاک بر فوق تعیین امتحان آستم • ای های فطرم کز اشیا انحاء • ما پیشتر
سیر برک عنانم برد باد • نشاء اقبال جانی دانت • از دستم فناد • ذوق
اکاهی بکام طعمه او بار داد • در کین مغز تحقیق استخوانم آستم • ایت از پسینی
عروج چه بر افلاک دید • نشاء بروی مستی بر زمین پاک دید • ایسنه
پر دانت چشم اقبال جان پاک دید • خاک ناگردیده نتوان رفعتی افلاک دید
عجز نایب پرده شد دیدم کشف آستم • فی سبب یارب درین کلفت نصب
کیستم • شیشه ساعت نیم با خاک بزم چستم • تیره کردم عالم بر روز
خود بگرستم • دهر بود ایسنه تا دم بل نفس میزستم • عرصه صیقل میزد
ضبط عنانم آستم • ذوق جرات هر قدر در دست اظهار کاست • الفعالم
نار سایی شکوه فطرت نخوست • از سپند بزم حیرت دمزدن ننگ خطا
د آدرس پنجاب غیر از رسم اکاهی نداشت • ورنه و تاسرمه کردیدن فغانم آستم
پیدل زادم زد ام اعتبارات کل • بدیناز از امتیاز فرق دایم متصل • نسبت
اطلاق تقسیم بنی سازد دودل • از عدم تا کز شاد کستم تا ز هستی منفعل
پاس ناموس دل تشریح آن دیشتم **نکته** ساز حقیقت از دست مجاز برین
با اصول کنشکا هر صد محشر فریاد دست • حسن معنر از نگاه لفظ اشیا بان

انقدر
اینقدر
امتیاز

ایشان

باوراک • غبار الودیک عالم پیدا **غزل** دیده را که نشودند بروی تحقیق
 خلق اگر چه غبار است • فراهم نکند • انش کینای اگر عرض دهد رنگ و فاق
 طبعها از اثر رنگ دوی رم نکند • کر ز حجاب یقین بوی حضورم داغ
 تاب ز نار چرا کردن ماحم نکند • یا مبر نام وفا یا همه احسن انکار عشق تر کا
 بفسونهای هوا نم نکند **ما** بظرف سنگدل چه اثر برم ز حضور ذکر دوام او
 چه کلین نشد که فروروم بخود از خجالت نام او • سخن آب کشت عبارت
 شکافت رمز تبشیر • بکنار حسرت موج سر رسید با خط جام او
 نه سر کی سجده بنا کند • نه لبیک ترک ثنا کند • بکدام مایه ادا کند درم ستم
 زده نام او • سر خاک که بهوارسد • چه نظر کنی نه بیارسد • ز سیده ام بهوار
 که بنالم از در بام او • به پیام نظر سخن • بتامل انوی و هم ظن زجه عالم
 که بجه زده ز سیده غنیمت نام او • تکبوی یافتیم • بهزار کوچ شتافتیم
 دری از نفس بشکافتیم که رسم کرد خرام • بهوا سر نکشیدم که بشنیم
 ز سیدیم • ز پری شکسته تمیید ام بخینال حلقه اوام • نه دماغ دیده نشود
 نه سرفش استودن • همه را بوده غنودن • بکنار رحمت عام او زده
 غیر سدی و لا بعروج فطرت پیدم • تو معلم ملکوت شتو که نه حرف کلام او
نکته عالم بوضع خود خورسندست • از احتساب نادان • خجل و قات
 کسی مبانکه جهان سرگرم آتش سود است • بوضع سردی آب تکلف مبان
 اگر نفست اثری دار و صرف ارشاد کن • باش تا مردم هرزه در انباشتی

اوست

از خجالت

ناخست رساست بکش و عقده غویشر صرف ارشاد کن • نایش مردم هرزه در
 نباشی پر داز تا جرات دیگران نخراشی • پیدا است که ناقص طبیعت را از ورق
 لیا و ایام تحصیل معاند کمال محال است • یعنی اسرار برود در صد سال ماه نتواند کردید
 خودن طبیعت را بگردش سازد و از حصول نشه بزرگانه بخشند طفل در هزار سال
 قرن به پری نخواهد رسید **غزل** تو کار خویش ایجادوی در من نمیکرد • بکنا میست
 تا بودی به نیازی را • که در غوش خاک انجا سر سوزن نیکبند **بجز** تک ناز بهوده
 تا کجا بکش و بالک پر از نفس سر رسته • وقف کرده کنم دلاورم به پر داز بهزار کوچ
 شتافتیم • چه تراناکه نیافتیم • که از نفس شکافتیم که رسم به پیش از نفس غم زدیم
 بجایرم • ستم هوس بکشیم • چه جناب بر نه نشسته • بغبار چشم تر از نفس سر کار فطرت
 منفعل بخینال مسکنم خجل • هر جز اعتبار کرد از کوفه شیشه کر از نفس • ز جنون ویت
 برفشان • ز رودم ایسته وفا • چه شتراد غم از انشی • که نکنت صرف بر نفس
 بکنار عرصه بر نشان • بخینال میروم کشان • بهوا اگر نه هم بجایرسد **سحر** از نفس
 بغبار عالم و هم ظن ز سیده که کند وطن • عبت انتظار عدم مده • بشتاب پیشتر
 از نفس • بدو دم تعلق اب کل • مشوا از حضور عدم خجل • که کنت ط خانه بود غم سوزان
 ز ترانه نوحه کر • بجز و ش هرزه کش مبر • همه را بعالم به اثر اثر نیست در نظر از نفس
 کلف تصور زنده که مفکر بگردن اکبر • چه در سیر شود فنا که با دهر جنبر از نفس
 ملک چو سده باخبر • در هر ترانه به اثر • مفشار لب بهم انقدر که هوا رود بد ز نفس **نکته**
 مقصود از سر کبریا بفر تحقیق خود افتاد است • نه سراز کر اینهای بخشید

معنی

اشک

نیکبند

هرزه

عنان

از

سر زانو بودن • مدعا از نامل نکتہ معنی اشارت بسیدن است • ز غبار مژگان •
بر فرق پیش با شیدن • معنی تفکر غور حقیقت اشیا است • در حقیقت اشیا بقدر •
عرض خود چهره کشا • درین تماشا کده • بفسون تجیل خواب بر طبیعت نباید گذاشت •
و بغزبت تفکر دامن شهود از چنگ فوست نباید گذاشت • جلو پا بقار انجبال •
مشاهده نمودن • از تار بکهای محرومی نکاست • و از معنی مکشوف معانی شید •
دلیل دقتهای فکر فطرت کوتاه **غزل** دیده راهوسهای غنودن هنرست • ورنه
انجبارک خواب از مرده نزدیک ترست • غیر افسرده دل غنچه ندارد و در بار • وضع
کل آینه پرواز بهار در کست • غافل از ظاهرا فاق نباید بودن • آخرای بجز •
این بزم طلسم صورت **نام مطبوع** مرد ملا شتم بهت دیده ندارد دکبری • ابله کو که
نم در قدم خویش سری • اندک از یکد و نفس اینهمه پرواز بهوس • کاغذش
سرهوشش شت شرری • نیست در بین هفت چمن چون قدرت ای غنچه دین •
کلبی نیرک کله سر و قیامت تری • هفت حیانت بقا • ورنه در اقلیم فنا باس ندارد
هنری • او در بین دشت هوس • منت بکام دل کسر • مشت عبا ریکه بچند غراز
چشم تری • پستو چو شمع هم تن سوخته باس وطن • داغ آبی است زون کطلی •
پاوسرود در بر هر ز بر بر خفته فسون عدم • در همه سازست رزم • با همه
رنکت بری • قابل کاهی او نیست خیال من تو حسن خدای نشود آینه دار
جوشن حباب انجن شوکت در با نشود • ماه صیقل زده ایم آینه با بگری •
نمست ز هم فرق ما انجن خلوت ما • آینه دار همه خانه بیرون دری •

التش
برهوس نشان

دری

با انجن

تا انجن راه بر سخته بیان پری • کار که شبته کری • پدل خونین حکرم بلبین بال پرم
نیست درین نمکدانو چه قصه با اثری • نیست اقامت که کسر وادی جولان هوس •
دامن عجز است رسا • ابله پایان سفری • هست امل پروری • لازم اقبال همان
با پری معر بلندی نکند موی • شبته سنی چو سحر میکند خون جگر • آینه بندم بعدم
تر نفس آرام خبری • لذت این محفل دون • بر ما خواند فسون • داغ شوا ای ناله
کنون راه نفس شکری • پدل از آغاز گذر زحمت انجام مبر • بر رخ فوست چقدر •
آینه بند شرری **نکته** طینت آدمی بحکم الناس بنام • محض اشیا غفلت است
و اطلاق پیداری • بر حقیقت غنودن • انجاشرا نار کذب • و تهمت انجانا مژگان
قدی لغزش میبرد • اکا بهما بسر منزل بجزبری اسوده ست • و ناگاه اغوشش تا طای فشر
هوشها تمهید بچود غنوده • بس در با طلیک فافیه شعور شکنت • و ساز شعور
شهو د باین عبث اشکی • هفت چشمیکه بچید منصوبه پیداری بردارد • اسر مایه تا
شایکه ندارد • را ایکان در بنا زود • فرصت شناسان ذوق حضور را در بین غنچه
التیام جرات دیده با سخت المت • و پیریشان ناکردن موی مژگان صعب
مانی است **غزل** سبک بارست عرا دیده ترک سر کران کن • نکه را انده که
روشن سواد جلوه خواند کن • کند تا کی فسون خواب پیش از مرگ • در کورت
به پیداری علاج رسم چشم زندگان کن • درون بیضه جز افسرده • دیگر چه سپا
همینا وقف بر وازست سعی بر وازست سعی پر فشان کن • **نام مطبوع** سطره به موافق
نشی ز مشک ترا فرین • مژه بر آینه باز کن • کل عالم دگر آفرین • سر زلف عود

باین شکست

و نشان

شانه کن • کلمی بفتنه فایده کن • روش جنه بهمان کن ز غبار و سحر آفرین • ز سحاب
انجمن مگو بگذر ز عشوه رنگبو • بتوالتاسه نموده ام دوسه خنده کن سحر آفرین • ز حضور
عشرت پیش کم نه بهشت خایم از م • بخیال داغ تو قائم تو برای من جگر آفرین •
بکمال خالق انسر جان نه زمین رسیده آسمان • بصدق کمی نه بدین • ز حقیقت
کهر آفرین • حذر از فتنه و بهم ظن • توجه میکنی جهان ^{فنا} • در احوال بهوس فتن
ز دو چشم بمنظر آفرین • منشین جو مطلب و کران • بغبار منت قاصدان رقص
حقیقت رنگ بو • شوز شکست نامد بر آفرین • جمست عالم بثری ز طرب شکاری
عاقبت • چو جباب روز کف تهر همه ببله بر آفرین • سرو برک راحت انجمن •
بخیال مانگند وطن • چو غبار نموده کوفلک سر ما بزیر پر آفرین • بکلام بید
اگر سر بگذر ز جاده منصرف • هر که منیطلسد ز تو بوسید و کوا فرین ^{کلمه} • اعیان
محفل امکان را تا شمع و آرسر آمل • پنا منسج منیکرده • نشویش رنگهای باقیه
و تا سر اندیشه • بر سر زانو نمیرساند که از کلفت ^{کلمه} • اگر بوی از بهانه
معتر میزدند • عبارت اینهمه ابرنگ سر بخت • و اگر باصل کار زاری •
میشکافتند • شاخ برک اینهمه غبار منسج بخت • ساحل کربان پیوسته
گف میشمارد • فرورفتگان از محیط خبر ندارند • نامحرمی کربان بصد
دامن التجا میرد • و با شنای خویش هزار پیکانه در جبال صبر و دروغ ^{کلمه}
تو خود را کرده بینی نیست عالم غیر دیدارش • خودی ایسند آرد که محرومست
انظارش • چه لازم بال پست بلندی دهر کردیدن • تو خود انجانده ناپایه

میشمارند

فهمید

فهمید مقدارش • کمانه برده گو یا بقدر اعتبار خود • که بر هر جنبه میچرخد میگردی ز بارش
بنودی اینقدر با که خدای مجمع امکان • که فتادی بچند جهد و فکر خرد و بارش
دکان صبح چندین جنبه منقلب در نظر دارد • نفس بر خود فروش افتاده آتش
ببازارش • شرار فرصت و انگاه ذوق بر زهر پروازی • باین هستی چنان
از خیال صرح دوارش • بخت تسلیم تا واری از این آن بیدل • بدر باقطره
چون کم گشت در یاد اندکارش • ^{کلمه} با همه با یعنی بخیر عبارت تعیین ماست •
یعنی حصول تو هم پیدای • و عین اصطلاح به صفت بعضی لغافرا و صنایع
خودنای صفت پس ذات معدومست • ناطق باید فرموده ذات بصفتی موهوم
چیزی نیستوان نموده • هر جا موسوم صفات هم ذاتم • و اگر ذات همه آمده باشم
^{نا مطوع} که محیط تقدسی مکن از زوی جیلا سبک نه سفر کزین نه اقامتی • قدم
حدوث بخند نه شکستی نه سلامتی • بهجنت حقیقت جاوولن و طنت طریقه
جاودان • امر بخود بزی کمان که تو عشره نه زندامنی • بفلک فروغ تو در زمین
بفلک فروغ تو در نظر • بز میان بهار تو جلوه کرد • بهجنت سحاب بکل غر همه جا
ظهور کرد • هر چه خود بخود نظری روی از خود دگری کنی • تو که چنین هنری کنی
که نکوبست چه علامتی • به بیان کمال شریعت • بکمال بخیال حشر حقیقتی • توفیاتی
توفیاتی توفیاتی ^{کلمه} معز کرم در جمیع احوال بر و رطبایع کوشیدن است
و در هر احوال اوقات برضای دلها جوشیدن • با نوا یان را بدر هم و دنیا
نواختن • و بهاران را بعبادت و مداد و اخسند ساختن • امداد •

تعیینی

انزوا
با خزان

شریعتی

امداد و ناپنايان بدستگیری عصای • و امانت لکنتنکان بجز یک واری • ابله
پایان را بکلیف رفتار نمودن • و پیدا مانان را بصحبت دعوت نفرمودن •
بشتر ناتوان ترک اظهار ناتوانی • و در چشم مفسدان تعافل و ضاع اراق
به قبور فاتحه خواندن • و در زمینهای خشک آب جاری کردن و آب زدن • و نهمال
نشان دادن • غایبان را با اهنکی • و حاضران را امداد دادی • القصد بقدر طاقت
ر زبان را جز بعرض فواید نیاراستن • و بوسع امکان از هیچکس غمخیزان غمخوار
از این عالم هر چه بردارند از شعبه های خود سخاست • و از این دشت آنچه بردارند
شیوهای مروت و قارباچی سپدل دارد و طبع اهل همت • انار سخا جلوه بچندین صورت
بر بجز ان بند بجز جان سیم • باغ فردان لطف • با بزرگان خدمت **نکته** تمثال
ظهور در آینه احوال خیال دیدن • کیفیت صورت و هیولامشاهده نمودن
و نقاب اشرف در طبع سنگ کشودن • چون بدرک را با نجح حسن و قایق کز
معامله امتحان است • و در عالم بیداری تجمل تعبیر و زبان بکلم تقابل و نشان
یک در نهایت مرتبه صعوبت • و دیگری در کمال درجه قوی نتیجه معتدما بجهت
مربونند • و بکب اتفاق کیفیت نقیض مرسند • گاه موافق اراده معبره
مخالف از اینجا است که • اخلاق احکام تعبیر و جواب نیز یافته اند • با آنکه
این طایفه را در عین مثال رموز صورت که ختم تجلیات است • گماهی مشهور
و در جلوگاه کیفیات صور همچنان اسرار مثال که قرب لطافت حقیقت است
ایستند و در پس صورت مثال کیفیت است • که بنفوس چشم کشودن • رنگ

باج

اغزی

اغزی از آن • در نیتوان یافتن • جز بهمان بستگی • مژگان نقاب غابش نیتوان
باختن شکافت • صورت وقوع بعضی از آن احوال از غرایب و قایق • وقایع
فهمیدنست • و ظهور آن نوادر اتفاقات اندیشیدن **غزل** مشاهد قدرت که خدا
نمودن او یکیت • در جهان غیب دیگر در شهادت و کبرست • از ورق کردان
تجدید پرنیمه پرس • لطف یک معجزه از ان عبارت و کبرست • به اینها زیادت
ایجا انحصار جلوه است • شاه مادر کجند دیگر بخلوت و کبرست • جلوه با دارد
مقام اعتبارات وجود • رنگ این آینه تا کرد بصورت دیگرست • **نایم** شکست
شبهه نیز نک خار خار ندارد • مرهوس بزین رنجین خسار ندارد •
اگر دماغ تو سودای گیرد از ندارد • دماغ کلفت امکان به طبع بار ندارد
گذشتن از سر این خاکدان غبار بدان • چه لازمست بجمعیت هواستند
غبارکشتن و احوال ز سحر بر رزه چندان • زم مقصد بکه تو داری گذشتن است
که چه صرفه برد از عیان موند کشید • محیط نیز بفضیله خود اختیار ندارد •
قدم ز ریشه کشود بی طبع خاک و ویدی • نفس بصر رساندی با وج چرخ
رسیدی • بعالمیکه رشید ره نداشت رسد • بهشت دیدی کز ار دیدی
ایستند دیدن • و آنچه سود کردن با خودت دوچار ندارد • خسار و عده زان
فلکن بناز نغمش • و عیدت عن عشاق زن تصرف چشمش • امید کو
شور حاره ساز رحمت همش • بطاق منظر نیان کز از خله چشمش •
اسیر عشق خیالات نور نار ندارد • بعافیت طلب با کجا زانم که بزمی • غبنا

نمود و یکیت

نیا

رسید

کردی طوفان بفرق حوصله پزیر **کمی بنار ز پنی گاه بر نیاز سستی** نفس
 مگر عرق آرد که رنگ حوصله آینه ریزی **و کر نه ناشده شبنم هوا قرار ندارد** بر رفع
 خفت مجبوری خجالت کارت **قضا از عالم پیدا نشی گرفت شماتت** درین حیا
 کده مفت است غفلت آینه دآرت **اگر حکم کنی کنند و تجارت** دو تجارت
 شهادت تو جو انکت زینهار ندارد **ندارد اجتم معرفت غرور پرستی**
 تو بر کد ام بقین کلاه ناز شکستی **خمار شجعت شور فتنه دارد مستی**
 اگر عرق کند انفعال خجالت استی **بهار عالم تحقیق ایبار ندارد** دل شکسته نفس
 در کدام سحر گذارد **که سربکار که اعتبار صنع نبازد** حجاب نقش چه بند و غبا
 دشت چه نازد **خیال نامی او هام اگر جنون نظر آرد** کسی درین هوس با دین کار
 ندارد **خوش اگر کسوت راز سحر خجاک فروشی** نفس صدای جنون مینزدومی
 کزوشی **محیط فطره ای با کنارا ز چه کجوشی** حقیقت از تو که کوشیده است
 تا تو پنهانی **برینکه جهان برهنه عار ندارد** کزست چشم که در نقش کن فلان
 بنایم **گجاست آینه تاریک این ان بزدا بجم** حریف نغمه تحقیق نیست تا بسرام
 جهان همه عدست از عدم چه چه کشایم **حقیقت که نمان نیست اشکار ندارد**
 درین بساط که فرصت جنون کین خولبت **شرار برق تسلسل که شجاست**
 ز غم نمان بقای فرصت کفیل دوست **نزدیم چشم زدون دو سحر وصل تمان**
 تو هم و ماغرا کرداری انظار عتاست **چه سحر مشربد ای پیدل از بدیع نگاری**
 قیامت انجن ما ببا در فتنه عنباری **بزار رنگ در و پرده تا کله بدر آری**

کتاب

انکه

پوشی

خوبت

کوش

بقای طرب

ندارد

بطبع

بطبع توست خرو شیکه کوه سازند آرد **و نکند** در عنصر اباد کیفیت ظهور بعضی
 محض اند بکلم طبیعت افسرده که رواج **و بعضی آینه بمقتضای لطافت امتزاج**
 آینه کل کردن طبایع نتیجه رفع حجاب است **یعنی است دماغ او هام کدورت** و سنگ
 نقش نشین حصول را ایش نقاب **یعنی تعلق و امکاه صورت** در طبع آینه فطرتان
 اب عنبار خاک شکسته است **و در مزاج خار انستان** خاک بر روی آب شکسته
 لاجرم انجا هر چند نفس بخشش آمده باشد **اثرش بر صهیفه شمو و منقوش است**
 و انجا اگر همه خنجر و سنانت **بهر لوح بهضنا معشوش غفلت** تحقیق ما را اعتبار
 آینه است **هر طرف اندیشه میتازد در چهار آینه است** اگر نغمه بالدم مقابل جز بهار
 آینه است **که بسم او رده مژگان عنبار آینه است** در جهانه بر نیازی مطلب
 روبروست **در نگارستان امید انظار آینه است** خوب زشت اعتبار
 خلق با نگار نیست **جلوه در کار است انچا صد هزار آینه است** نامطلوب رخ شکر مکن
 تو بهجکه خیال مانکند عرق **که دل ز طپش نکند از دنگله از حیا نکند عرق** ز نیاز تحفه
 بگداس بقر بزده ام از وفا **که ز گرم جوشی خون مع بر کف حنا نکند عرق** بنیم ز حاجت
 ناروا اگر است غمزه حیا سر رشته کله **و انکم اگر اشتنا نکند عرق** بغبار رنگ هوای
 کل نکه ستمزده آب شد **کسی اینقدر بپیک هوس ندود** چرا نکند عرق **تبا**
 است منفعلسر شمع بسته بدوش **نکشاید از دم تیغ هم گرم نکند عرق**
 المزد در سزگون ز تری چپان بروم برون **چه قلم بنیس پر مبر که نشانی با**
 نکند عرق **چه سحاب معبد آرزو دهم نوید چه آرزو دهم نوید چه**

آرد

چه آبرو. اگر از بلند دست و اثری دعا کنند چه قدر کوشش ناتوان
 مدد انتظار بخالتم که بجا که هم نرسد چه اشک ارم و فاکند عرف. بنفس رسیده
 از عدم چو سحر تیره شب بنم. نخلت زنده که از کبک درین هوا نکند عرف. زنی
 پیدانازاوند تفاوت مادم. اگر از طبیعت منفعل ز خودم جدا نکند عرف.
فصل در چهار سوی کیفیات ظهور که بر فردی از افراد انسان. با حقیقت خود
 بلند سورا دست پنهان. و معامله پست و جدان. با همه زبالی کاری نقد انفا پس
 در حیب هر معامله نفع است متمکن. و در طبع هر سواد سود است متضمن. بجا اینجا
 ناله پمیر روح روح نرسید. تا قیمت دل نقصان شکت نیافت. و الگاه دکان
 تخریبند. تا فاش جمعیت مژگان بر هم نخورد. بگردش رسیده بر ساعری مقدم
 ظهور کیفیت است. و با انقلاب جوشیدن هر وضع تمهید وقوع خاصیتی **غزل**
 هر دل ز ناله بهاری اثری میخواهد. ریشه پرای هر تخم بری میخواهد. قطره هرگاه
 شد سر بهوای نیشان. شوق جمعیت دل وضع کهری میخواهد. هر کجا نکت کل
 برین رنگ دارد نیست پوشید که از خود سفری میخواهد. هر کجا چشم پرده مزده دید
 بود. هر کجا دل پیش آرد خیر میخواهد. اضطراب پر و بال ایند پرواز است.
 باز کردید مژگان نظری میخواهد. برق هر جلوه تقاضای سراز و کست. عرفی
 خورشید غبار سحری میخواهد **غزل** تا شیر در طبایع اهل کرم چون مون در
 بچسده است. و از طینت اهل جنت چون ملائمت از سنگ رمیده. طبع
 گرم از فطرت نزاکت. زبان سایل را بیشتر میداند. تغافل بشر طرم

طبع و جود
 معاریت

مزده و پاری است

زنت
 آورد

آوردن است. و مزاج لیم از چوشش خشونت پروای ماس ندارد. نوحه
 رنگ اثر بردارد. سر بایه هر جسد دستی گرم است. بر پایه هر بلند پستی گرم است.
 تو بیند که مرک انقلاب هستی است. این است دلیل اینکه دستی گرم است. گفتگوی
 ارواح و امثال برون اعتبارات جسد ماحصل است. و کیر دار عالم جسم
 بساده امثال. و ارواح معطل جسم را اهل از انار پیداری. در حقیقت
 روح مخفی فهمیدن است. چون کیفیت کوره و کل. و روح را بعد از نشا ظهور
 در اجرای جسم منزوی دیدن. چون خیال مرد دل ناصور جلوه نماید معنی
 هیولی موهوم. و تا هیولی نقاب اسرار نکشاید. عبارت صورت نامفهوم. هیولی را
 در جسد صورت باطن اشکال بودنت. صورت را در مرتبه هیولی معنی همان.
 کیفیت کشودن. اگر هیولی به بصوری متصف است. صورت از کجا میجو شد. و اگر
 صورت از لباس قدرت عارست. هیولی را که پیشو شد **غزل** هر چند خاک هیولی
 از کلمت کل نیز تا دمید هیولا خاک شد. چون باز عرض لغزش ز کنار در رسید
 ایسنه را بنگ همان اشترقی شد. خورشید اگر چه شب بسکال میزند.
 روزانه دیده هر باوج سماک شد. یک رشته بود پا و سر اعتبار دهر.
 خلق بر بیج تاب تو اهم هلاک شد **نکته** تا نسخه اندیشه از هستی مانع
 تو هم دارد. با هرزه سوادان. هم سبق بودن ناچار است. و تا جامه دستی
 از نفس سطر خیال میکارد. هم سبق با طفلان بن دبستان فرسودن.
 باختباری. در آب افتاده را هوای دست از خشک شستن تری.

نابع

نیت

رباعی

فطرت است و در آتش نشسته را دعوی دامن از دو دکشیدن و آغ نخلت
 هستی خزان کندن خون خوردنت • از عالم مرگ عیش جان بردنت • و خلق
 برون خلق بودن غلط است • صحبت نازنده گیت نامردن نیست **نکته** عالم بجا
 سیرکاه جلوه افتاد است • و نمانشا خانه بوقلمونیهام مراتب استعداد است
 با تعبیرات پریشان گوشتی • و صون جمعیت موهوم است • و تا بتامل غیر بخوشی
 فایده حاصل نمونام مفهوم • عمر با پیموده باید تا ختن • تا براحت پای در دهان
 کشیدن توان رسید • با عالم صحبت داشتن • تا قدرتهای شمای توان فهمید
 بی تجربه سود زیان • و کیفیت اختیار یک بر دیگری غرض مراتب جمل است • و بی
 امتحان دو امر بالتزام واحدی اقبال نمودن کیل فطرت سهل • هر که را ازین
 صحیفه مخالف شسته نمودن • ابواب بر رویش نکشودن • و هر که را
 در پاره خاری نه نشاندن • از زحمتهای ترددش نربانند • اگر چه صحبت
 به هزار رنگ فواید است • اما خلاصه مجمع قدر را نیز و ادانتن است
 بهجک بشور کثرت طالب وحدت شد • رنگ شمشیر سلامت در غبار است
 تا پنهان رنج نتوان محرم راحت شدن • طینت پریمیز یکسر قدر و ان صحبت است
 قطره از تشویش موج اعزنان سد و صدق • کوسه کبریه های حلق از انفعال
 صحبت است • چون نکه یک عمر عرض • خوب زنت است انجا نبود تاروش
 جمعیت اگر بوضع حیرت • عالم چشم از تماشای جهان پوشیده است • زین
 ادا معلوم میگردد که هستی عبرت **نکته** از بزرگما پرسیدن که بگمان مع العسر
 بسراگشاد هر عقده در بناخن تدبیر باز بسته • وصل هر مشکلی در کین

شبهه

خار بدنشانند

غزل

چاره

چاره نشسته صعوبت جان دادن • از حد تدبیر بسمولت پیوند • و دشواری
 مرگ بگدام صورت اسانه بند • فرمود مکسب ایبار باید دانست که زنده کما قوت
 اندیشه است • مصروف تعلق اسباب است • چون چشم موج موحد و آینه کرد
 هرگاه اندیشه از توجه علی بق برید • و اصل به تعینی عالم اطلاق کردید • و چون موج
 از هیچ تاب • سخت نقد تو هم بجیب همواری محیط رخت • در عالم کوب
 رنگ فطرت در گسست • خلق مغرور ناز همت در گسست • زین جنس تو هم که مجاز
 خوانند • کردست فشانند حقیقت در گسست • **نکته** کیفیت سخا را به نراکتی
 سرشته اند هر • تا کریم سایل را ممنون تصور نماید • جوهر مروت که اخت است
 تا بزل خود را مصدر جهان شمرد • معنی حیای زک باخته • از جاست که ابر
 بر کل خار یکسان مبارود • تا از تحیلها به بار نخلت ادا و بر دارد و افت
 بر سنگ کل یکسان مبارود • تا بر لعل و یا قوت منت تربیت نکند ارد
رباعی شغف کرم از بسکه وفا کیش پرست • اندیشه ابرخ در ویش پرست
 رسوا سراج احتیاج کس نتوان دید • ازاک حیای پشتر سخا پشترست **نامطبوع**
 همه راست ز انجمن آرزو که بکام دل نثری رسد • همه پرفشا نا حیرت که
 ز نامه کل سری رسد • چقدر ز منت قاصد نکلز دم دل نوان
 به بر تو نامه بر خودم • اگر م چون زک پری رسد • نکه نکرده ز خود سفر ز کما
 خود چه برد اثر • بروغم در سبب انقدر که ز ما با خبر رسد • شرر طبیعت
 عاشقان • بفسرده که ندهانشان • تو ز موج مانبری کمانه بشکسته کتری

رباعی

که بکام

برویم

بکدام آیه جوهری کشم التفات از ان بری • مکرانفعال گذاردی بقبول شیشه کری
 به تلاش معنی نازکم که درین قلمروی امتحان • ز رسم اگر من ناتوان سخنم بگو مری
 ز معاملات جهان گذر بدر الزین همه دام دود • عفف کجا بکے خورد لکده خری
 جزئی رسد بچنین جنوبکده ستم ز نظم تو کراست • بهزار خون طپد از امل
 که رگ به بیشتری رسد • بهزار کوچه دویده هم • بهتله ز سیده ام • ز قد حمیده
 شنیدم چه چو حلقه بدری رسد • همه جاست شوق طرب کاین • ز واع غنچه
 کل افزین • متواکز خود روی اینچنین • بتوازی تو خوبتری رسد • ز کمال نظم
 فنون اثر • بکد اخت پدل بجنبر • چه قیامتت بران هنر که بهیچو سپهری رسد
تلمت شرازه اجزای حواس از حرف مزونستان است • و اشوا
 نسخه جمعیت • دواع تقریر شکستن است • غنچه ها در فضل خموشی • بهار خیلند
 و هنگام لب کشای پرافتخار مثال • مون تا خروغی دارد از بجز بد است
 چون زبان بکام زد دیدن عین در یاست • توجه سخن با غیبت
 و معامله خموش با خویش • از پنجاست که خاموشان مغرور آینه خویشند
 و زبان اوران کثرت اندیش • پریشان سخن بعلت توجه ظهور است
 و جمعیت خموشی بالتفات باطن مقصود **غزل** در تکلم از ندامت بهیچکن
 اسوده نیست جنبش لب بکفم خرد است بر همسوده نیست
 راحت آبادی مردم جنبش نامیده اند • به تکلف به سخن غیر از لب
 ننگشده نیست • که زبان از شوخی اظهار او دوز و نفس • صاف آینه

گفته اند

بکفلم

مطلب

مطلب بخاراند و دهرست • پاس ناموس سخن در پز با ناز و شرم است • هیچ
 مضمون درین صورت نفس پرورده نیست که زبان از شوخ قطره با از ضبط موی
 آینه دار کوهرست • تا شود روشن که سحر خاموشی سپه بوده نیست • کفت کو بکسر
 دلیل هرزه بازیهای ماست • تا جرس فریاد دارد و ان اسوده است •
بگمین دعوی هستیم هر چه شمشیر از نظر افکنم • هوس ساری نه پاکشتم رک کردنی
 بسرا فکنم • ز بخار عالم مختصر چه هوای سیم چه فکر زره • اثری بخند ام القدر که برویم
 افکنم بسواد واد حرم که چه امید محمل دمه کشد • فلک طلسم مکر او رد که جلی
 به پشت خرافکنم • اگر دم طلب و فایه بنای داغ غمت رضا • دو جهان با تشدل
 تدازم طرح یک جگر افکنم • نتوان بو فاقون • مکر از سجود ادب کاین • چه
 سرشت پاکشتم جبین • که بدان مکان گذر افکنم • المکر بر جگر اورم • بکجا
 ز سینه بر اورم • که بکوه اگر گذر اورم • بهد اش از کمر افکنم • چه قدر بر عهد
 اب کل کندم مصاف هوس خجل • مژه ز کرد شکست طر بهم اورم بسرا فکنم
 بر بیکه محمل ننگ بد هوس سجود تو سبکش • سرخوشتم از مژه با خورد چه به پیش
 نظر افکنم • چو سحاب سپرم از تری • بهوای منصب دیگری • مکرانفعال سبک
 سکه عرفی کند که بر افکنم • بچنین بضاعت شعله زن من و پدل •
 غم سوختن • که چو شمع در بر آتش شرم است اگر کفر فکرم **تکلم** معنی بیان سخنان
 اسرار از معانی تا مل نسخه و اشکافته اند • و از تعبیر فکر معنی معیت خاص
 در یافته اند • هر حصول بین دو عدم لفظ و معنی است • و مراد معنی از معیت
 امتیاز

نام مطبوعه

دل میخوری

شمار مستزاد

شبه
شبه

رب و مر و ب یعنی فهم مرتبه دوی و او را ک حقیقت منی و توست بکلم مرتبه این تیز
غیب مطلق را با اشاره منسوب که اند و بواسطه ظهور این نیچ از نشانه انصافی عینا
و احدیت بر آورده **ربانی** حق میگوید که نه معنی از ک ایدم انشوی شمال لاتعین احد
معنی که خیال و عدم میگردم جو شید مع از میان بعضی عدم **مشر** دی فطر تم اشفته
جنون کار برآمد آینه او را که ز زنگار برآمد بسج ازل از جیب شب آید برآمد نیز نیک
پس پرده پیکبار برآمد افاق عیان شد دل رس بهار گل بن باغ بهم خوار
نیز بتمکین زد و تشبیه بر م خواند حادث بخمال مد افسون قدم خواند ان آینه
قلزم ز غار برآمد این رفت کران شد سودای خیال مع اول کشت مسموم
هر یک جیتی چهار سوی کرد مقرر کردید هوس مشتری ظاهر مظهر تمثال متاع سر
بازار برآمد آینه دکان یاران خبر جلوه می برده شنیدن پروانه صفت
در طلب شمع و دیدن پروان نقاب آنچه شنیدند بدیدند خورشید می
قر پس دیوار برآمد مرست اینک شد ان ز تحیر که بشور تو در صد
سور بهر نغمه نایبان شد تن زده در پرده کتر یک نفس بال سخن نو هر گاه زلب
بنم قدم وار برآمد بد نام نشان شد بر ریشه بصد کل بر آمد چمن اقبال
هر پخته بصد رنگ بر آورد و پروا لعل برو بال چشمیکه نه آینه بو برداخت
به تمثال در یکمزه شوخی بجه انار برآمد این جمله چسان با این همه کلون
انار کورت در عین سوی فرق نه افتاده ضرورت جز معنی مطلق مکن
اندیشه صورت شیطان بهمین وهم گرفتار برآمد مردود جهان شد

اندیشه

اندیشه او بار نزل مکن اکنون غیرت تکالیف حیا میدمد افسون انرا که
خرد مشرد و طلسم کردون تا پرده دری خلق تبه کار برآمد بالان خزان شد
ذ عقل مکر شد نه جمل جنون کرد پیدادی ما فصلت این کار تبه کرد اینجا
همه کس صفی ناموس سیه کرد تا نور دمید ایسنه تار برآمد ان مار دو خان
شد هر چند ادب سر بره عشق غرور است یعنی ز فوب دم کس تاخ نفور است
هم نسبتی نشا اسباب ضرورت ای که اثر قابل اظهار برآمد ناچار فغان شد
بالغ نظر ان رقم صنع بتکرار کردند درین دیر هوس بجز به بسیار بلفظ
شد معنی نیز نگ نمودار جایکه بری قابل اظهار برآمد از شیشه کران شد
شو قشش انگینت خود عرض جنون کرد که فخر عیان کشت دگر عار برآمد
سودیکه زبان شد آن سبزه درین باغ نه نام نه نشان داشت چون
بوی ز آینه تحقیق نمان داشت وی در قلم نر کس نارسته زبان داشت
امروز که خار سردیوار برآمد مژگان بتان شد رنگبست چه کویم بهارت
چه جویم مطلوب حسی دور نرفته ست چه جویم ان معنی بار یک هر من
بسته اویم تا در صفت رشته ز نار برآمد ناموی میان شد خلقی که
بگیر نکرده محفل انار آینه بکف میرسد از خلوت دیدار سحر در این است
که در صحر که دیدار هر چند توان صورت دلبر برآمد محرم نتوان شد
کمال کمال نکه رسیدن بتفہیم جز سر بکر سپان نرساندن به تقدیم مید
دو جهان خرد خم کردن تسلیم افاق شکار از خط بر کار برآمد ترکیه کان

جنون داد

مفت است دور و زوی بهوس غوط بخوردن • پیدل شدن با تبیین
 نغمه دن • انجالیان جمیت و همست فسر دن • هر قطره کزین بگر کهر وار براند
 دل گشت کران شد **نکته** روح ان ذمه جوهر نیست بسیط لطیف غیبی
 شاهدست لاریچی جمال استعدادش از بقا پنهانی جوهری عقل سپید است
 و آفتاب کمالش از دیدن صبح ادراک لامع و هویدا عقل سرچشمه لیت از سر و
 ایجاد معجزه حیا و حیا آینه از حقیقت ایمان چهره کشا • اگر عقل در عرصه فهم زبوت
 غمناخت بچاکس سر تسلیم عبودیت نمی انداخت **رباعی** هر کس ز حقیقتی بنا شد خبر
 پیوده بعشرت زساند نظرش • از هستی ذات باز معدوم خویش • چیزی نمید
 دل که خون شد جگرش • **ناملطیف** چو سر شک با سر و پایم قدم نزد بهوای تو • که هزار
 ابله در عرق بگداختم ز حیای تو • بجزام فتنه مده عنان • که مباد چون دل عاشقان
 پد رنگ شیشه زنده در جان • ز شگفت رنگ عنای تو • خجلست است برکت که
 بفرستی برده **تجما** • دل چاک میکشد از نفس سحر انتظار دعای تو • چه وفا کرده
 کرم نکند خجالت آن ستم • که چو غنچه کاسه بکف نمد ز دل شکسته کدای تو •
 بر شبات اگر هم خم رسد من • با بر لب عدم رسد • نبر کمانکه بزم رسد لب در حرف
 شایسته • ز سخن فروش تو جوده کرد • ز خوشی او تو پرده در بگدا م ز زمزمه سر کند تیر
 مے مای تو • تو ز فتنه منتر توی چه فروشم آینه دوی • بتا ملی نشدم که بنود
 تو • اگر از تو ام چه طلب و کرا این منم چه طلب کنم • همه انفعال فصولیم چه فغانی من چه
 بقای تو چه جنون شده بکنار من • چه حفظ نشیب فراز من • چه حجم غفلت ناز من

بفرستی

چه

چه بهشت یاد لقا بتو • بچهر رنگ صورت خون من • بدر و نقاب جنون من • که
 باب آینه شسته است اثر خاک کف پای تو • نه بدل ز عجز رسا رسم • بکجا رسم که بچشم
 منی غافل از همه جا بتو • چو سحر بعالم جلوت • خشم ز نیت زنده که • نفسیکه در شتم آب شد
 ز حجاب آینه با بتو • منی پیدل وصف النرجان • دل جاک تا سر آسمان • بقد آیتو بقدا
نکته کمال الهی چه جامع حقیقت • هو جلالت و جلالست • در مجازستان عالم کون • هر جا
 بدت ظهور رسیده • بمقتضای یکی غلبه ازین هر دو وصفت که ظاهر باطن بقدر بگردند •
 باسم خاص ممتاز گردیده • یعنی در مرتبه که فروغ بدایتی با خجسته ارای نسو برود
 جوهر شناس • تا فرطت انرا اعتبار نبوت که جمال معنویت • موسوس بشیر خست
 در محالگه لمعه قلبی با وجود استعداد بدایت مایل با تعینی افتاده است
 معمای امتیازش • با اسم ولایت معروضت یعنی عرض جمال مستم بر این
 پادشایه شخص معدوم استعداد نبوت تا نامورد دعوت خلق نیست
 نشا ولایت داره اقتدار ولایت هر گاه خلقت تقویف ولایت مرپوشد •
 سر از جیب نبوت بر سر آرد • بسر ولایت را در حالت اخفاء جمال لفظ و معنی
 نبوت تصور کردنت • و نبوت را در معروض استار جلال همچنان عرض
 ولایت بخمال آوردن تصرف این دو کیفیت بر یک صورت و معنی
 لایزال در مزاج ایمان ساریست • و قدرت این موج چون حقیقت
 روز شب بتعین • و توقف در محیط امکان جاری • ازین دفتر بغور هر نقطه
 بردارند سو او اعظمست • دقیق و ازین ساغر بکنه هر قطره که وارسند •

در مقایسه
 یا فلا

نغمی

سارست
 دون

مجرب است بمیق و در دبستان تحقیق با مال مطلع و مقطع جمل اکاهی •
 سواد خط پرکار روشن است و در درگاه تعیین در ملاحظه پشت و روی و زنگ
 مضمون صفت عینک مبرهن **غزل** در بهار غنچه شبهارنگ مضمون کلمت • چو شکفتن
 موج ز دل ز بر مشق رنگ شد شوخی زنگار اگر چه پرده رنگ حناست • چون
 برون جو شید صفا و پرده دار رنگ شد ان صد از خوا مشر محو نقاب بار بوده
 ناکمان چون پیرین پرون نشیت رنگ شد شوخی زنگار اگر چه پرده رنگ حناست
 دیده پوشیده با خود داشت سیر و حد فراموزه و اگر در کثر تخانه نیز رنگ شد •
 بر سر افشانه نه تنها پهنه تنگ میبندد • بال بر اتم بر عجم پهنه خواهد تنگ شد •
 ظاهرا اینجا باطن است باطن اینجا ظاهر است • هوش حیرانم چرا در فهم معنی رنگ شد •
 هیچ سنگ در ره جولان اکاهی نبود • کوشش پای برد اتم کشید رنگ شد •
مطبوع کزان خروشر جهان که فهم یکتا سرسرایین اجنه بر آرد و جنون انشا
 کنم تحیر که عالم را ز من بر آرد • خیال بر چسند پر فشانند • ز عالم دل برون
 نراند • چه ممکن است سعی و حشت بغیرتم از وطن بر آرد • بر دست تحمیر درین کلمات
 که نو بیماری نکر و سامان • هوای رنگ کلمت ز خاکم اگر بر چمن بر آرد • ندر آرد
 از طبع ما فزون بغیر پرواز پیش پرون • که رنگ عاشق ز سپهر صبح
 بری بقدری سکن بر آرد • ز پهلوی جذب محبت تو بیت پشت ناتوانان •
 سزد هر چون اشک و لوباهم ز چاه غم بارسن بر آرد • دل ستمد بده عمر باشد
 ندر آرد از سوختن ربای • به لغزش های اشک خود را چه شمع ازین اجنه بر آرد •

نشیب

نه تنها

امید ناتوانان

برارد

بر آرد ز خاشاک و فابنا غبار نیکامه بقین • دلیل صحیح قیامت آنکه که مرده
 سر از کفن بر آرد • باین سرو برک مغنیم کبر ز بر آرد که اندیشه فصول • مباد چون بچینه
 خود غای سرت از دل کهن بر آید • قدم با پشت کین فشردن • ز عاقبت نیست
 صرفه بردن • تفتنگ قالب تهر غایب و میک و دو از دهن بر آرد • دماغ اهل وفا
 چنبد بط انداز خفه ستای • سحر محالت اگر نفس را بدستگاه سخن بر آرد
 غبار اسباب هند صفای ایند تجرد کجاست عرابان • ما را از نخلت پیرین
 بر آرد • باین صفا بچینه رنگ زردم که بان کارگاه فطرت • قلم بایسته پاک ساز
 و میک تصویر بر آرد • تحیر اضطرار رنگی ندارد از اعتبار همت • چه غیر است
 آنکه غیر آنک غیر خفه را ز خر که مرد زن بر آرد • نفس بصید پاس میکند ارم در
 ز عالم پیرس پیدل • چه شمع رحم است بر اسیر که مرگش از سوختن بر آرد •
 دور و سخن در نزول در قول ملائک است • از عرش دل بظهور
 اباد عالم تصرف و تدبیر و کار فرمای • ایمان ممکنات • حکم کمال قدرت •
 و تاثیر هر جا از عشق و دمندم تشدد ربنای تصور انداخت • و هر کجا از حسن
 ادانود ایند خانه تحیر برداخت • با فسون صیادی فطرتش عنقای غیب
 اشبان • معزز شده بر پای تحریک نفس • و با ایمای جرس • اینک قدرش
 قافله اسرار نقوس • جاده همای مطالب عشق • و هوس نسیم گلش لطفش •
 تابشورش بری افشانند • دم از دهاست • و مردم خار و زلال چشمه
 الشفاش • تا پهلوی موج کرد اند • طوفان انشت بد زینهار • سست

برارد

دم زد

عبارات طفل از درخشش کارگاه دلگیری نقیض معانی بطور ملامتشر
 حریر کسوت افاق لسخیری باشار کوه بر کوبیدش کوشمهای کنج خانه و دعت
 اسرار و باحتاس بر تو و عده انسر تصویر و اگر خلوت بس خالشر از غواها
 او صام تعیر هر چه منقوش اشارات اوست از صفی هستی بیرون و آنچه
 موسوم عبارت یلقم عدم مضمون ایما لیکه مملکت کیر دار امکان از
 سایه پروردگان وسعت بال اوست عنند لپی که رنگبوی بهار عیان
 از کفر و شان کیصیت مقال و قوت پرواز مقاصدش از اده حقیقت
 بنشان و شوخس بال مطالبش بحریت زبان حضرت انش چست ان
 حرف شوخ فارغ از نطق بیان جلوه بزرگتر در پرده حیرت نمان بکنفس پروا
 اینکشر زبنتی تا عدم بیکدم جولان ز عرش انشا انشان شوخس مفضل
 حرف عبارت های خاص غیب صردل روح در فکر مثال ندر زبان
 زین صد اتمثال بال فشان دو عالم ز برویم زین نفس طینت عیان تمثال
 پیدا و نمان نسخه اسرار تحقیقش اگر بر هم زنه چون نفس جز معنی در بنایی
 در میان **غزل** آب شد اندیشه از افسون بر تنگی مپرس سوخت پرنگ
 ازین فشا حیرت مخوان از طلسم خاک طوفان سخن سحرست بس
 هست جز اعجاز هر جاسمه بردار د فغان **مخمس** بدیعنی داشت عری
 در کت پیدم عر کرد امر و ز که از نشانه پیدم بعد ازین تا ز نام از
 بنده کاه پیدم عرش اگر باشم زمین اسمن پیدم سجده فرسای حضور

بیتنی
 کان

استان

استان پیدم در خرابات غم آرای چه مخمور چه مست عشق با پرواست
 هر نقشی که اندر شیدنت که ش جام دگر شد رنگ بر مینا شکست چون
 نکلین کرد اند پیدم بر جایش نشیت کرد خالی کردن از خود آشیان پیدم
 مون با آن وضع ازادی اسیری کوه است با چنین شوق تعلق اینقدر
 افسون گریست عالم ایمنه داران محبت دیگرست کچه با پروای خوشتم با بیان
 پیدم سرسری نتوان گذشت از نظم حیرت زای من با تامل نیست مکن فهم
 معنیهای من وقتی میخوانند افسون بر لب کویای من کوه را رایت و غن
 موجه دریای من سکنه سیارست در حرفم زبان پیدم آرزوی منتهی
 از یاس خون گشت فشرده تشنه کامها کلوی حیرت از خشک فشرده زنده
 زین خون عبرت پهناسیری بنبرد اخرا از طبع فضول افسوس باید
 خورد مرد بر لب اطو هر مفلس مهلا پیدم خلق بخود میرد راهی انجا
 راه نیست شام غیر از صبح نصیب جز پیکاه نیست با چنین هنگامه شبگیر
 طلب کوه ناه نیست بهیچکس از مقصد جولان شوق آگاه نیست رنگها
 کردیم من هم عنان پیدم کردگان صبح و اگر دم طپش شد بانقاب در قش
 بوی گل گشتم هوا ایم برد باد قید دل بسته است برد و شتم دو عالم اضطراب
 چون نفس را که نیم از سود سودای حباب اینقدر دایم که جنس کاروانه
 پیدم موی چینی خامه کن که مینگن اجزای من سرمه بر سا ز نفس زن
 ناو مد تقریر من سخت ناپید است شور شوق عالم گیر من به صدای مینگن

بزد
 مینگن
 تصویر من
 شور شوق

چون بویکل زنجیره **عالم دارم کعب** چون ناتوان پیدم **لب غمروا** میکنم جام
 طرب خمیازه هست **میکشایم ربط** عیش و شیره ازه است **دسگاه اعتبار**
 ناله بر اندازه است **هر کجا باشم** دماغ نامیدی تازه هست **زین دو صف در**
 سرافراز جهان پیدم **دادگر عشق** ستم عشق تکیه خدا **بر که بشمارم** نظم نانو
 اکاه عشق **از تحیر** شن جنت بسته است بروم راه عشق **چند کویم** اه عشق اه
 عشق اه عشق **ماجرای** بچکس مشغوفان پیدم **لفظ حیرت** نقشم از مضمون
 غمزم پیرس **بال معذورم** ز نشو خنجرها پروازم **پیش** **همجو** تار ساز از تحقیق
 او ازم پیرس **پند در پرده** دارم بر جمال پیدم **نکت** از بزرگ پرسیدند که
 خواب افضل است یا بیداری **فرمود** افضلیت بمعنی فوقیتست **و فوقیت** دلیل
 عالیت **هر گاه** کیفیت نسخیه وجود که منقوش در موزاین دو حقیقت است
 بمطالعه امتحان در آید **و تا تل** هستی بخیمال درس تحقیق آید **عبارت** ناتوانیها
 مغلوب **تا تل** روشنست **و معنی** قوت عالی **بکیفیت** ملک **بگفت** کوی
 مبرهن **غزل** بیداری میان دو خواب است **هستیم** **کردن** و **سرسبت**
هستیم **از لطمه** دو موع حسامه دمیده است **یعنی** ظلم نقش در است
هستیم مغلوب افتاب چه شده سایه سایه نیست **اندیشه** در چه حسابست
هستیم **سرمایه** وقف غارت امید محو باس **بارب** چه جنس خاند خوابست
هستیم **مطلب** دل رمیده بخون مکن ز فسون رنگ هوای کل **ستم** غم
 آنچه مرده **واکنده** صدای کل **بجدیقه** تبست **فکند** ط شکفتگی **مکر** اجاب

عشق

جیا

حیا عرقی گند که رسد بجزده صدای کل **بفروغ** شمع صد سخن سحریت مایه این
 چو کلیم از بر دوش من **نگشید** سایه ز پای کل **چمنست** علم کبریا بری از کورت
 ماسور نشود **نهر** بچمان ما **ز نجوم** رنگ نو جای کل **ز بلند** است در **الهم**
 آنچه یافت سبزه کلاه سر ز دوخت **غنچه** قبای کل **چمن** اثر ز نظر بنان **بموزت** گند
 بنان **ز بهار** مطلب بر نشان **مگذر** ز رنگ صفای کل **قدح** شگفته
 فرصت **چه قدر** شراب سحر کشد **بخمیر** طینت سنگ هم زده انداب بقای کل **نو**
 بدستگاه **چه** ابرو ز طرب و فاکنی **ارزو** **ثون** ساخت کاسه رنگ بو **بمزان** خط
 صد **بخیال** غنچه نشسته ام **بامید** آمین بسته ام **ز دل** شگفته **تجارو**
 چو بهار ابله **بار** **بمذشت** خلق ازین **چمن** **بنگونی** قدح طرب **نو** هم
 البته **بجاک** نه که نم است طاق بنای کل **ندوی** چو پیدل **بمزد** بر رازی کوز
 که تمیست **قافله** سحر ز متاع رنگ **در** **یکل** **نکت** **عالم** از دشت های منیع
 کس ریت **انچه** بر لب سرارد **بدل** کوی بار **میکرد** **هر چه** شوق می گستر از انقطاع
 در غم و در درد **انچه** با کدورت **دلیده** بمن **قبالش** **دبار** **ناپسندی** **کر سخن** **نکرد** **کریست**
و با **غبا** **بینه** **نقیض** **نقائش** **نفس** **مبسم** **سیاه** **کاری** **بر نیاید** **بجا** **کد** **کلفت** **با** **بجو**
سخن **زاد** **خاک** **نشانند** **و عرق** **بخالت** **با اثری** **ناله** **زاد** **راشک** **میغلطانند**
اخر **فهام** **خلایق** **جاده** **بمغز** **بوه** **خاموشی** **را** **بر سخن** **تر** **چهره** **بود** **واگر**
اعراض **بر طبا** **مخالف** **غمر** **کنز** **اشت** **عزالت** **بر صحبت** **تفضیل** **نداشت**
شکایت **این** **در** **دعجا** **باید** **والم** **واند** **وده** **بر** **باید** **شمرد** **عند** **لپی** **به** **بنوا**

ب طریک از فرزند

ز چو دوست

بنود

مزرکاشت

دگر شکوه سرک کای نوی پرورد شور داغم در بزم بارست کف خاموش
 زاع بسیارست **نامطوع** جهان جنون بهار غفلت سر ز کس سر مه ساک دار
 زهرین موجز آب باریم محل ماقاش دارد اگر دهم بوی شکوه پرون ز زنگ تقریر
 پیچک غن پر سر از حال باش مجنون دماغ کفایت خروش دارد حذر
 ز نرویر رنگیش آن مخور فریب صفای ایشان وضوی مکروه خام ایشان
 هزار ساس تراش دارد چو شد قبول اثر فرام ز خاک کل میبندن حیاهم
 فلک دوروزی غبار ما هم بزیر پای نوکاس دارد کشت دین نقاب
 امکان بسعیر پیش گیرسان که رنگ هر کل در بر کستان کج دور با
 دارد بگرد صد درد در شبانه **کرم** رسایان سر از نفس سوختن
 بنام بخود رسیدن تلاش دارد نشسته ایم از لباس پرون دگر کف
 گدام مضمون بخواش هر ساز مجنون هزار اهنگ فاش دارد
 سخن به زمره امانودن ز وضع شو خضر جبانودن عرق نشا جبانودن
 کلاب بزم معاش دارد خطاست پیدل ز تنگستی بفکر وزیلم
 چو کاسه بر کس بخوان هستی دهن کشت دست آتش دارد **نکته** زمین با
 بگذر فیض تصور کن که بار بودن از تسلیم حلقه اش بر اسر خوار بچند
 و فز نمودن هرگز بر آهرا خیال شرتواند کردید آتشک این درد
 دلیل وسعت اغوش رحمت و کشاده که این پیشگاه حجت دستگاه
 فضل و کرم است و کرم سخت التفات خواه اینجا عقد های غفلت بیک

چو اشک ساز مجنون هزار اهنگ
 فاش دارد

آه ندامت

آه ندامت نقاب هرگاه مینکاید درک خواب در یکمزه باز کردن مدخایی
 بر نفس باید بار غنوت سرد بر پیش افکند ادب است و ما سر کشتن فال خمیر رند محراب
 خم بر دو **غزل** دو د از غفلت بهشتی را جنتم کرده کردل ز شرم معاصی آب
 کرد تو ترست **مطبوع** از آنجا و بهسم دور نیک بقدر ریخته بنم حسر بزنی
 صی پخر اینه بچشم شوخیم جز عرق شرم درین باغ چه دانه هم شبنم کل حیرت
 چشماینه رشم تمت الود هو سهای دوی نیست حجت عکس و کفتم از این زود و در
 چو زکم شبیشه بر سنگ زدم لیگ ز سنگ غفلت چشم بشود درین بزم
 برنم زین بیابان بچه تدبیر دهم شوم رام تله است هر زره جنون چشمه
 از داغ پلنگم طرف از شوق زبسم چه برینا چه بعقی به بجهان دگر افکند فاش
 از دل تنگم نتوان کرد باین عجز کز صید کجور جوهر اینه دار بر پر و از خنم
 در ریت مانشوم منفعل ساز فسر دن چون نفس بیا نکه عنان نیست پلنگم
 عالم شد چو کجودی با سر سرم واقعه باز که دارد شکم ارای برنگم
 با نیازم ز صحنه نینرنگ دو عالم کلک تصویر تو ام درین هر مویست فرنگم
 شورمون خطر افشا تحقیق ندارد عاقبت ذورق آراسته از کام نغمم
 میکشد محفل بطلاقی شمع کجور پیدل آینه صدر نک شتابت درنگم
 حسر اگر بتایش آینه پر دار در خور جلوه خود شن باید ستود و معنی
 چون بد تو صیف کوشد همان رنگینی بهار فوخ باید نمود نیک توجه کالت
 بر چهره منظور کلف نقصان جایز داشتن و شرم میلان آگاهی واقعه

چهارم
 در این کتاب
 در این کتاب
 در این کتاب

چهارم

بجز اقصور انباشتن • در موبوم بغبار جهیم تسلیم تا پیدا میشود • که در حق انباشتن رنگ حبسک
آینه عروج زود و قطره معدوم در قعر ناکسی بر شیشه نرسد • بر کردیدن
اقبال محیط غیر کلاه • که هر ارای شگفت • پس در آنکه افساب در اغوش بر تو جاوید
که از ناشر بناید شرم • و قطره را محیط سامان بخشد جز بدجله که نام نتوان برود •
غزل ای با اینه کرد و تغافل های حسن • خاک شد در زیر رنگ جوهری سدا کرد
ای با آنکه از انبساط های ابر • ریشه از آن از زمین یاس سر بالا نکرد • همیشه ها
در محفل فسوس امکان چون جباب • خود بخود در هم شگفت نام سپید انگر • که همه
رنگست موقوف بهار جلوه ست • در همه نورست با خود بال شوحی و اگر در اینجا
کز دست دیدار مر بال نگاه • ناله را هم جز هوای قاضی بالانگردد • قید کلفت بر ناز
شب هم هر شنا • کیمت منظور توش در عالم استغنا کرد **مطلب** نری کمان فسرده
بغبار بر سر و پاییم • هر یک رخ می کشند چه سحر ز زمین هواییم • ز تعلقم ندمت
که گذشته ام من ازین آن • بخمال سلسله جهان که می نخورده رساییم • بر ما
موت هر روم ز جنون نشا عاجزی • نکشید که هوس سر یکه نکوفت ابله پاییم
ز خیال نامرزه بسته ام قدر بهانه شگفته ام • خوش است انگه سیر بر چرخ ز طلسم
شیشه نما ییم • هوسم ز ناله با اثر چه مد عاشکند نظر • نرسد استخوان مه لنگه نشا
تیر هواییم • نه نشینم که کنم مکان • نه بر یکه بر برم از میان • نکنی بعشو امتحان
هوسر شبان هاییم • غجاست رفتن آمدن که بغر و تم کشد از وطن • ز فسون
صنعت مرد زن هوس از مای جداییم • سر کعبه گرم فسون مراد و بر جوشش

زانوست

چو سحر زمین

ند

و هم وطن

خون
مکذر

مکذر ز سر سر جنون • من که قیامه جاییم • به لقا حیرت کامل بخمال عقده مشکلم ز جهان
فطرت پیدم • نه زمینم نه سما • **غیبت** غیب مطلق مرتبه است • هر با اعتبار مفهوم مجاز
الحقیقت الحقا بقشر نامیده اند • و غیب اضافی که نشا بحسب لطافت نام عالم
ارواحش معین کرده اند • و غیب مطلق لطافت که موسوم مثال حکم میلان کثافت
ارای • و غیب منصور کیفیت که منقوش است • هم بمقتضای عمال کثافت یعنی ختم
مرتبه پیداییم • غیب مطلق یعنی حقیقت الحقا بقشر مختصرت • منقلب منقطع
بشارات • شعر حقیقت ذات • و غیب اضافی معین اشارت مطلق اسماء و صفات
و غیب مثل اشتباه نبوت ظهور • و غیب منصور شهود یقین حس و شعور
هم غیب است شهود اینجا نیست • همه خفاست نمود اینجا نیست • اصل بر سوس
دل نرسد • جز همان سرخ خبوه اینجا نیست • شعله خاکستر محض است اینجا
جز در مکرر دود اینجا نیست • اعتبارات همه و با منند • تو عدم باش • وجود اینجا
مختصر صبح اگر خنده زو بال عدم پرث است • شام اگر جلوه کرد و در چرخ
فناست • ظلمت نور جهان پارکاب هوست • ساز جهان و حشمت مایه
تکلیف کراست • صورت این کوه است طرز نشا صداست • هر در در بر این
رونق او با هم دید • باید از آغاز سمع غیبت انجام دید • تا بسحر چشم دوخت آینه
شام دید • فطرت ازین انقباب کار هوس خام دید • روز جهان بر سر است آنچه
شب است ز بر پاست • صبح طرب بانفس مملت کل با یقین • نوبت بانام مبد
یاس ندامت قرین • کرده ز هر گوشه حشر و بر کین • بر هوس ختم کبر بر نرسد

و غیب

منصور

نکما کیفیت

یقین

دل برنگست

بهر هوس شخم کبر یک داسین

نشا بدین سخن آینه دار بقاست عشق خوش خرد خواند ز عبرت فسون تا تو
 بنای زین و رطبه حیرت برون مبدد از ششجبت نغمه با چند چون ضبط
 نفس تاخته است سلسله کاف نون ریخ قیامت مبرطه معز رساست تا جمن
 اعتبار ساز کل سنبلیت نغمه صفت نوحه تر زمزمه ببلست شیشه با باده را
 سنگ زدن قلقلت کشاکش رنگ هم موجد رنگ کلت دامن افسوس خست
 اثر بجیاست رفعت او با تو بند در قفس باغ و خوش رونق باغ حیات ساز
 چراغ خموش غنچه تسلیم باش با کل اقبال جوش دعوی طالب بهل در اثر غنچه
 گوش ابله چون شد بلند تا کف دست دعاست زیرم حاجت زد در صد مکر فن
 گرد خروشت ژان گوش هزار آهنگ نغمه با در دست نیست به از تن زدن مطرب
 ساز غرض این همه نتوان شدن ای ز فقا خبرت از عرق بر صد است
 عمر از افون سحر سوخت و ماسخ امتحان ناز مروت دهد شخصه و فاقش بیان
 گوشه چشم نریز از اهل جهان کرد بجزیرت سوال از دل عبرت بیان
 گفت بساط غرض آنچه ندارد حیات حرصی هر جا کام خجیل دهد دل طپش خون
 کند تا قدح مل دهد کردنگ تا ز چند عرض تحمل دهد بستن چشم کرد و تغافل
 دهد یغمزه بر ششجبت سایه بال بجاست اه اقبال عجز غیر زدی نگره طاقت
 بدوست باشعله کمندی کرد سوختم همتم وجدی سپندی کرد و دود دل غم
 فکر بلند نکرد بکه نکون طالع نالی فی بور یاست از عدم دور داشت
 هستی دینش عار بست نقابم چشم جسم تو هم غبار سنگ نبود اینقدر عقده

بال

بال شدار سدره کس مباد بام دری اعتبار زین دوسه خشت هوس خاز صحر
 جداست پیدل از آینه جلوه با کون مکان موج جنون میزند شوخی مطلوب
 عنان شعله اسرار شوق ننگ فسردن مدان گزهر در نظر داری زین نیست
 بر خم دیگر هیچ عشق تامل نواست نغمه جمیع خلایق بکم مصلحت طبع محتاج همند
 و کام روای همه حقیقت کرم که از آینه بر فردی بظهور پوسته و بزوق
 اشتغال شوق در زمین امداد دیگری نشسته زبان مطلب محتاج باصول هوای
 جمعیت خود سایل و سحر حاکم منع همان بوقع وقوع خاصیت بال سنگ
 در دل محتاج اقیاب در کسست کمالات آب رنگ و افتاب در عین جبین
 جوهر بر نسبت مشتاق دل سنگ مانع نقد از اجناس سود می شمارد
 و مشتری جنس را غنیمت از نقد مرسندارد نقد با مصروف جنس شمارت
 و جنسها موضع نقد انتظار یعنی با کار در بنای چشم بر و مصل دیکر بکتای
 بسر کرم در جود ناچارست و محتاج در طلب اختیار باقی او از کرم را
 صلا میجو اند سایل که چو د مزند دعا میخوانند یک نغمه شوقست چه فقر غنا
 کز برده هر ساز جدا میجو نغمه سر نقش تا به بلند سر رسد از شکوه خرام او
 که بهلا خط بزین شد ز تبسم لب بام او اگر از زمین بهوار سم و کراز سمک
 به سمار سم بدل ز میده عجز رسم مهر رسم بفهم کلام او ز شکوه جلوه ندانم
 سر برک آینه طلب بزبان موج کهر روم در التماس خرام او ز سرانغ
 منزل بد نشان چه اثر بردگ تا ز دل که بهر قدم بسرا فلند چو نقش

هری کارم او. نفست بسینه شکسته در جنبش مرده بسته نشود که رم
گندت نظر جوینگاه وحشی دام او بجز اینک خالی عدم بسیر فکند و در چه کند نسبی
نرسید دیده بجلوه اش چو زبان بجزکت نام او همه اوست ساز فسون ملن.
بخیال بسینه خونگن. ز نیاز ناز جنون مکن چه دعا ما چه سلام او بسواد
انجمن ادب مرده باز کردن بیدلم که نفس کجای گشت سحر آفرینی شام او **نکته** اینک
عالم بیخونیم صغیر دل مطالعه کردیم. و آنچه اشیا میداریم سطرنگاهی بجز بر آورده
هر اجتماع بیفیات علومست. و علوم ادراکات معانی مفهوم و سوسه تر خود را
هم صنعت است. و او با هم بر خود بستن نیز قدر قمر در وادی ظهور تلاش کسب
با غیر است. نه اظهار عیب. هر قدر توان در لباسش پوشش. تا ممکن است خود را
پوش **عزل** باشوخی لباس همان سر کجپ باش. و عالم شهود مردان غیب
باش **مطلب** هنگامه خیال دوی کرم کردیم. مایم عرض آینه کوجلو غیب باش
ناز حقیقی است نیاز مجاز ما. بچند شوق موسی در دشت عیب باش **مطلب** فسرده که با
ساز امکان ترانه ام را عنان نکیرد. حدیث طوفان نوای عشق خموشی از من زبان
نگیرد. سماحت اینک عالم را بسیر فکند. ست خاک ذلت. سبک نگر در چشم مرد
کسی که خود را کران نکیرد. ز دست رفته است اختیاری. بنا رسای کشید کارم
بسا ز وحشت پری ندارم. که از دامنم اشیا نکیرد. بغیر وحشت بیخ
عنوان حضور راحت نداد امکان. ز صید مطلب سراغ کم کیر اکت
ز بجهان نکیرد. مناز بر مایه تعیین هر کار روان متاع همت. بچار سوبک

خود

خود فروشی رواج دارد و کان نکیرد. ز خود بر از سد کندت بکمر بکنگر قصر بانیا
بر نزد بانهای چین دامن کسره اسمان نکیرد. که بجزم کش و کاری ز کوش
تیران مباحث غافل. که تیری پرواز را نشاید و مگر بال از کن نکیرد. که مست
طور بنای عالم تو نیز سر کن کج ادای. هر شهرت وضع راستیها چو حلقه ات بر ستا
نکیرد. در اش عشق تا نسوزی. نظر بدراغ و فاندوزی. که از چراغ هوس فروزی
بتوزا فسرده نان نکیرد. فتاده راز خالی بر دآر مبر نام استنطاعت. کسی چه کیرد
ز ساز قدرت که دست و اسانده کان نکیرد. اگر زوار سنگان بشو قوی بفرست
بچ پدل. که همت آینه تعلق بدست دامن کشان نکیرد. غافل از معنی
میفتت حرم سخن اثر ندارد. کفشد از اثرهای سخن است. مدعای سخن این
بمطالعہ بسیر تامل نباید پرداخت. نه همین صورت صد پرده ساز سخن است.
خاموش تر اثر بر و راز سخن است. کوش کو تا بتامل نظری باز کند. که حقیقت
ز اسیران مجاز سخن است. نندوز جوهر نظر است که بچون شبیه شد زدن. چو غنر
جریده ما من هوس پوشش سخت زدن. بر ب طبعه کشان تو غم نقل باوه که میخورد.
که توان ز حرف تبسم هزار بسته تنگ زدن. تو شنه قلم وی عزت چه چنون.
ز طبع تو جو شکر کرد. که در بد جیب تعیت غم پینه بر کپنک دن. چه ظهور کرد سپا
چه فضا لغافل جاه تو. بخت و دست نگاه تو در راز ملک ملک دن. بجهان رنگ
فنا اثر. غم امتحان دکو مبر. بر سر محرمان سمت اگر رک کل رسد بک زدن
ز مزاج بچش خلق دون نخلست طعنه کری فسون. نشوی جرات مرده راهبر

رغونت
رغونت
سینه

الکی ادب

تبلد
سخن زدن

یکسر

کراسه

غیبی
پارز
غبار

از نسی ننگ دن • اثر دماغ رغونت • شده ننگ پستی ذلت • بکجا کوشند
زانوی که توان علم بفلک زدن • مگذر حاصل بخوا مدعا که بکلم فرصت بقا
چشم است بر سر زخم با کل انتظار کز زدن • پد و هم هرزه عنان مد و بسرا
عزق کان مشو زشتای بچکان فرو بجبال باطل حک زدن • حذر ای حسود
جنون طلب که بکلم الکی طلب • مثل یک بدل از نند بتو نیست تم ز کیک زدن • حصول
نعت کمان و ساولت کس ننگ محالست • وسیرانی دلال جمعیت بسوسیل تنگ
وتشنه لبی سراب جبال • هلال ما از خود تهنه کردید بایسته دار سرافتاب نرسید
و صدق تا بخت بر بیاید • نم اشفتک از موج کمر خنبد • حباب در کینفس
تنگ استعداد در دریا کشی هم میرفت • و اینسته بانگ پرواز باطن ارمان
لقمه کرد اند • طرفهای خلا مکر قابل پر کردیدن • و جامهای بریز یکدست
اماده فرو نختین • کرا نیها بچشم کربا پد سبک وحی رسد • از استعانت رزیت
هست • و کدورت بای دل ایسته دار صفا کردد بصیقل کار نیز خراش محبت بنفص
دوست از غیبت طعم هر کشیدن • مکر نیست ادمر ملک بر اساید • و بخت
دامن از اختیار انفال چیدن • پستی فطرت بال عروج نکشاید سنگ
از پروردگدشتن نشانی حسر میناست • و خاک را هم از کز ان پرورد
تا ختن امعان لطافت هوا جلای معده در همه حال مستعد جز بکمال
وامتلا در جمیع اوقات و غشیان و انفعال **غزل** کیه خالیست اینجا مایه
کچ اوری • دآرد اعداد اقل از صفر حکم اکثری • فیض خدایی درود ان لفت

زنگار

زنگار کوشش • چون صفا ایستد آن که دجهان و بگری • میکشید دیوار بر رو
دل ز لغیر خاک • اب شوای بجز از بخت نین پروری • معده خالان با وج
عزت معنی برا • کمانست خال از دکان اب نانت مشتری • شده سالها که
نشاند ام بچین شنگ چنیده • دلک ز ناله بر اثر گره ز رشت بریده • بکجاست
ایهمه دست رس که زغم ز طاقت دل نفس • چو حباب میکشم از هوس
عرق بدوش خمیده • من برق سیر جنون قدم • بکدام مرحله تا ختم • که چو شمع
همه عضو کف پای البه دیده • ز خمار فطرت نار ساید و جام شعله زین
زده سوز میستم این صلا ز دماغ نشا رسیده • حذر از فتنه و سر و بوم طش که مباد
در دم امتحان • هوسست نقش نمکین خورد عم پست دست کزیده • بجبال کوشند
عاقبت چو غبار هرزه تمیده ام • بکجاست جمنی وحشی که رسم بد ام چیده • زوداع
فرصت برفشان بکدام ناله دهم زمان • مکر این جریده رسم زغم بخت غبار رسیده •
بغنا مکر شود اشکار از دوام سجد دم • ز حنا بر بچیده نطفه ام خط بر زمین نکشده •
ز قبول معن در نشین نیم انقدر با اثر فون • که بگوش کشد افرین سخن ز کس نشیده
نه ز شور انجمن خبر • نه بر شو چمن نظر • مزه چو چشم کشوده ام • بغبار رنگ پریده •
منزهدل از جهرا اثر چو دل شکسته دیده ام • مژنه نال نامتی بهزار ناله رسیده • کج
و تقریر مراتب اسرار اگر موافق فطرت عواست • نه بطلان قیمت خواص معتر مقام کفایت
در تکلف الفاظ معانیها منظورست • و عوام با وجود البضاج بیان • در فهم عبارت
نیز معذوره رتبه کلام با تخصیص نقصان نرسد • طبع عوام را از جهل مطلق نماند

رمیده

تو کشد افرین

معنیها

و بر تو افتاب تا جبهه بجاک نالذ رنگ از طینت سایه مرتفع نکر داند. الحسن تحقیق
 بکمال ذات جلوه نماید بر ضعف کفایان ^{بجز نقصان} و اگر جمال معنی از کیفیت اصل رنگ
 نکر داند بر لفظ آشنایان عالم صورت ستم درین صورت علم در س حال. زاجید و سینه
 قبل قال منزله باید فهمید. و رموز خلوتکده یقین از حرف صوت محفل و هم کمان میرا
 باید اندیشید. همین بزم است که عرض فریب خوب زشت اینجا. نگاه بو که موسی انجبا
 عاشق یار مر سینه. همان آبیگ مر سنی طراوت مایه کلهماست. چه بر آینه با شکر طلفت
 زنگار مر سینه. دل هر قطره کرد آبیست اغوش حقیقت را قائل درین هر مو که بیان زاده
 یکه از صد طپیدن بوسه وحشت در نیاید. یک در نقش بال شمشیر خرقار مر سینه صد را
 خواه هم دستت جولا نگاه ازادی. سرشک از نار سبای دشت را کوه می پسند
 مقبقت سطر پروانست که نقص کمال خود. یک اسرار بخواند که اظهار مر سینه تفاوت کربانه
 مقفما سراز فطرت با چرا استکل و پیکر چشم اجل چار مر سینه. تو هم سمان حیرت کن
 در وحشت که امکان. خیال آینه را می رود دیدار مر سینه. نفس با دل خطالفت پرستیا
 عاشق راه برین جا که نامزل همان زمار مر سینه. نگاه شوق پیدا کن تماشا با تماشا کن
 دو عالم جلوه است بد بصر دشوار مر سینه. کشاد چشم نشد نصیب بسیر رنگ این دست
 نه بکیرت که آخت اما کرد روشن سواد مزگان. نمیتوان بود شمع بزم منت مگر بهستی زین
 چه طاق آینه تو بودن از نیک داریم چشم حیران. خرد کند موسی سگارت و کرد در شوق چشم
 مجنون بجز غبار خیال بسلیکبت کرد درین بیابان. عدم بان بد نشاند ز یک کشتی داشت
 که هوایش. چه بال طوس هر چه دردم ز پهنه رسته کل بد آمان. جنبال شفته نخل اگر شود

مقتضا

نوشت

صرف

صرف یک نایق. دل غبار مر سینه کل نگاه مور مر صد چرخان. بکشتی بچایا خاکش
 نمیتوان جز بیاد دادن. هوسر چه کرد در خرمنا نسیم کندم یک از لب نان. مصون
 اوج عزت نه لاف عزت نه عرض شوکت. گرفتار از نور پروا آید کجاست کیفیت سلیمان
 رن تخیل سواد کردن غم فشردن متاع دامن. جوار تا بلبل بلند رفتن. عرف کن این غبار
 بشان هوسر لغزش گراست. لید که با چنین قرب همکناری. بوسه کاه بیاض آرد
 زد و رلب مرکز در کربان ^{نکته} اراده حق چیزی بظهور نمی رسوند مگر خلق حیرت
 اباد و از شویونات ذات مثالی مر سینه گردد الا صفات قدرت علامات
 با نکه خلق حق است. و مراد مقید مطلق. در جامه دلوق نیست. در پینه عیان. وین
 دلوق چه جامه نیز از پینه عیان. ذات صفت این است مگر که در پیمان. زین پیشتر از خلق
 آستانه جوان ^{مخلوق} رنگ بهار بالید کل خنده زد که ماییم. شور زخم فرور بخت میکفت
 نشا اینیم بردستگاه نازت عمریت غم ستاییم. کرمست ان خنیا لیم بامت ان.
 لغایم. ایسه دیده بشیر تا القدر تجاییم. هر چند دار داین بانع بنکانه کل مل. بر ما
 نمیتوان بست جرنش انقافل. من قابل ناسیم فر مصدر توکل. بوی ز حرف مفیست
 بر سا اگر کند کل. دیگر چه روید از ما خال نفس کیا ایم. در دستگاه تسلیم با هر فرود
 جای. در طبع ما که ان نیست مضمون سر زانر. و امانده ایم داریم صیادی معانی. و فکر
 بر نیاید از عرف درو. هم طبع مون تو هر در سنگر سباییم. مار از فکر اسباب
 دیاد ماه سالست. از خویش رفتنکاییم اینها چه جمالت. تکرار مر سینه در عشق
 الفعالت. رنگ کرین چه هر رفت بر کشتنر محالست. ای فصل تو پیشتر کو ماد

خون سپس

ندان

کل

نیایم که فطریا که همت بر فهم ما کمارد تا بیزم پیشما عذری بعصه دارد
 سعیر خا طرب اچا او بام می شمارد و تمثال غیر عجز در آینه چه دارد بر مانفسر
 عذر سے بعصه و محروم مینمایم تا کی نظر فریبی دوریم از تماشا در خانه نوح
 وارد تا چند دیده بینی از حاضران بر میم بر حال ما غریبه پامان دست افسوس
 اما زب لصبی بازار با اس کرم است چون یاد گرفته ما هم عیش با طوم
 زین دوستان بوییز بر ضرفه توقع بر فرشو در بز کس دست کس نیست
 اسر شورا بر خیر ساز قیامتی کن باشور فتنه انگیز تا گو دمانشته است ما محرم
 عصایم ننگ ب ففریم از خود نمیشه فانی افسرده بیداریم صیادی معانی
 سامان راحت آنکه اظهار ناتوانی این کرد تا نگیرد در امان بر نشانی پهلوان
 همت چون نقشه بویاییم عمر بعمر باطل دادیم فرصت از دست کردید داشت
 بادشیر نه پوست اکنون خیال دیگر بر دل غم توان بست در صورت ندامت
 زنگ ترا فرست پای بره نمودیم دستی اگر با ایم زان فتنه که بر سر شیب
 شباب ما دست جز انفعال همت افرجه مدعا داشت در هر صفت که دیدیم
 محروم صفتایم غنا داشت دیر و ز حرص بری از دست ما عصا داشت امروز
 از قدر خم بگول این کدایم عمری درین بیابان بسزا و سرد و دیدیم کرد شکست دل
 در هر جا رسیدیم افرینا امیدی از مدعا بریدیم ایستد در بغل بود ما غافل
 ندیدیم حیف از دلیده با ما است او از سبکه ما بزم در فهم معز ما محو ننگه داننا
 وقف نیاز فکرم چون راز ب زبانان کوشن بجز در از از خاسته بیابان بوی

کست

کست پهل نقریر ناتوانان در ساز مانو نیست گز غنچه میسرایم توجه خاطر با لغت
 فقر از علامات لطافت طبع است یعنی دماغ خلقت در برینش بحسب فطران
 تاب که ورت استبانی آرد و تعلق ضمیر بحیثت جاه از دلایل نارکنش
 ناز کلفت کبر دار غیر از حسوت بر بند آرد اما تو هم لطافت سخن کثافت
 حقیقت را در هر صفت جز یاس ناموس ظمور مصور نیست در آثار حب جاه
 اراش لبطا عظمتش در پیشش وازا و ضناع رغبت فقر مدعا محمول بر منزل راحت
 خوشتر حقیقت هر جا هرست از ادبست منظورش بهر جا دین غم جو شد خموشی کرده
 مرسر شر غر و عجز پنجا دنیا از غیر می باشد سلیمان بخود مر بار از از جمعیت موش
 نظر بر خویش و اگر دست اگر پند پیدایش بحیب خود فرورفته است اگر با بندست
 نگرشوق جهن پیشش تغافل ذوق تسکینش ادب مینای تمکینش جنون
 بهمانه سوزش جنای را که میسخر حضورش در امانه سزای همسفر سبکی
 می کند نورش دل هوشناخته که شد ز فنون موسر طور تو بکنارت از تو
 شنیده ام همه جافسانه دور تو چه فلک چه ذروه بد نشان بهوای شوق تو
 برشان تو بهار عالم رنگبو همه اشیا نطنبور تو نتوان شد از چمن اثر متحیر
 نگرش ریشه مازون کل بسیر غرور تو همه عرض نائسی ناگشی خودیم گرفتار
 گر استمان بجان ما چه کمال تو ز قصور ما چه قصور تو کل صورت ندیده ام معنی
 بخشید ام بخود انقدر نرسیده ام که رسم بعلم ظهور تو بسواد معسر سکران
 نکلن بخلتم امتحان دل تنگ قافیه شبنم جلندشای بخور تو رقم سفید سبانه

فقر مدعا و مو

بخور تو

زین شکسته نماند چه من چقدر گناه من بچشم ز نام غفور تو خم ناز صد کلمه رسد
که ملا از گنیم رسد کفر آنچه بزم رسد که عالم نور تو سست حرص جنون چشم
گندم بزوق عنا علم زده اند حلقه جام جم بدرقناعت مور تو همه را عالم علم فن
بجز آریه علم بود مین پیدل چه سر قلم رقم نفاط سطور تو کس صعب ترین حافی
بج هم فرصد بنیم حیالتش مباد بر مایه انظار ذو فضولیت و دشوار ترین قیامت
بجست متوقع غبار کینتش مباد در وعده گاه امید اندیشه ناقبول **غزل** ایچا هر صفت
ایستند دار تغافل است بد است تیره روز را جزای آینه عیبت آرمید
دل نقش بسته ایم حسن کم کناج فتد وای آینه تو زیم مطلق در کواچ
جز آنکه نخوریم دری دیگری بنامین تجاروم چه برانیم کسی از محیط بلا کران چه ز
و اطلبید نشان ز خودم بزده ایچنان که در بخودی برسانیم بکجاست انقدرم
بقا که تا تکندم وفا عرق حنالت فرستم نمی انفعال زمانیم نغزده ام بمرن
الم به تردد ابده در قدم چه غبار داغ نشستم چه سر شگ ننگ و انیم سحری
طلسم هوا نفس همه جاست منفعل هوس چقدر عرق کندم نفس کیشیم
بستانیم ز کدورت من ما بریم غم بار دل بک بشیریم ستمت سنگ تر زده
نفس کشد ز ترانیم ز حضور پریم انقدر از امتحان قبول دره که رساند برده
نیستی خم پشتی پای جو انیم نه بنفشسته مشوشم نه بحر فی ساخته دل خوشم
نفسی بیاد تو میکشتم چه عبارت چه معانیم همه عمر زده دویدم بچشم کونک
خمیده ام من اگر حلقه تنیدم تو برون در نه نشانیم ز طیبین پشته انقدر

بجلیت

بجلیت پیدل بچکس بجاییم کیم چه کم که تو جز بناله ندانیم **غزل** مر لغزمت سلم حوصله
قدح کش کردیش سر نشود بجلیت سبب سری انقدرت که دماغ جنون زده
تر نشود اگر اهل قبول تر نشوی بتوقع سود زبان ند هر کل شمع خار سحر نشود
بترانه طلسم صوف هوس نشوی بدر افکن راز نفس تن برهنه پوشش حال
تو بسج لباس غنا جل خزن نشود بد و بیک تعیین خیره سری زده ام گشت کش
که بدر سر تو جو سایه کزین در بجز ز بزله زیر بر نشود جنون مشتغال در ص
هوا بطپش مفتن سر کار هوس خم تو نشد ز انوش آینه کن هر ستم کش شغل
در نشود تب تاب پلاس جنون صفت زده راه تا مل عافیت بهر کربس غایت
رسد سر مرغ هوس تر نشود به تصور وعده اصل قدم چه هوس که نغفته بجا ک
عدم بغبار هوا طلبان وفا ستمت قیامت اگر نشود ز سعادت صحبت
بسر و باد دیده برسان بحضور غبار برو و قطره بر سر و پا بصدف ز رسید
گر نشود دل خسته پیدل تو چه ز پیش لعل تو مانده جدا در ساز فغان بزند
چه کند سر زبر که نه که شکر نشود لاف حلقه زمان مزان برانها سرسان هیچ مباد
خنده نماند لب دعوت ز زبان هیچ ز غبار جاده سرور لب لعل نبر سرت
سکریخ اگر بر آوریکه خمست پیش فن کج ز غبار جاده معصیت نشدیم محرم
عافیت بجاست منزل غافل که فتد بر آه روان کج ستمت بر خط سطر
از خم و یخ لغزش خاملت راه راست منم تجر نغنی ز سحر عنان نج خلل طبیعت
راستان نشود کثایش را صلتن اسما ز خندت جو هر راستی بزود کلا ثیر کان

صفت
صفت

سر ز نش
ز غرور جاده سرور

ره راست

اورد

که در همه چیز دل رسد

نصاب شعر
میشتر

حج مریهدل از طرف ادب نگریده مریه دامن که لغزش ابد را شود قدم گمان کجا **نابینا**
 سحری طلوع کل دعاک مراد اهل علم رسد دل سرد مرده حرص را همه دود آه الم رسد
 هو ستر علاوه حرص که سحر کلاه آورده که دم خا سترش که کلاه علم رسد سحر حرف
 مصدر در دوسر مبر کل کم رسد آره که پاک حاصل مال را همه ترهال درم رسد دل طالع
 کله عطا دم گرم سرد سوا الهما که دهد مراد که اندک مدد دو ام گرم رسد سر کار عالم در
 دم هوس مطالع کرده کم که ز جلوه که هوا علم همه در سواد عدم رسد دل ساده
 هوس هوا همه را میست مدقاره دور که دامل اگر کرده آورد هر بر هم رسد
 دهد مصاحح کام دل که در مدد کل طالع سحر از رمد در دوا و در غسل آورد همه
 سم رسد ره و هم علم عمل کل علقه در ددل در مر اینه مراد در بر
 زرد دلم رسد دل در دوج صله هم رسد رم طور مزرع پیدم دم دو دوسر
 ابدار رسد غمگند دو عالم امل دم که سر اگر عالم غم رسد **مهر بنیاد** پید بیغین فنا
 دامن بر قلاشم زلفت در دد آرم ملک مرغرم برق فاشم روزی را
 بخلوت او فتنه از غیبت عشق مر باشم قه باشم **منه از بفر داری** اگر طنانا
 خیرند طول پیشم شکر بکنند بر خرس اثر ذکوة موی برسد **خرسان** همه صفا
 ن باش خیرند **نای** بشمید فقیر موی بخش فرزند منعم سنجاب دانه کیشش
 دیوانه نمانند بر یادش داد زاهد همه جمع کرد ریشش نامید **طفلیک**
 بازی مر راست **دامن** افشانند ایام جوانیکه بهارش پید است کل کردن
 اکنون که بر نفس شماری دارد **دیگر** علاج **زین** نیکند هم **خورد** چند بجا
 باید کرد اند

بدوش یکی از شکار افکنان **حکایت** بر صید کرد اهو سران نشان
 را با کرد دل و ز تیر ز شصت
 و لیکن نشد کار صیدش تمام
 گذشت اهو از دیده شش چو نگاه
 بره بود از خون صیدش چیر غ
 بزوق طرب هر طرف مرد و دید
 همچون چرخ در چپ همه دست سبز
 پلنگ سواد بیابان راز
 بتلین معز جهان وقار
 که ورت نکی دیده پر امون شر
 بخت اسکر بر خویش بچسپده
 هر سمت کل کرده از سینه اش
 بر آورد سرمی معنی کمال
 بقین دانکه تر خیالت خطاست
 در بجان صیدست پیدانه دام
 چو آینه هوش کیر و غبار
 به جان نظیر کامی بگند
 از دست خیالت بس

هر چون اسخو اش بر پهلو نشینت
 نیفتاد شش اهو می مطلب بدام
 جوان شد چو شش از پیشش سر پراه
 دهد رنگ از نلگمت کل سدر غ
 فضا که بسروقت مردی رسید
 برون کرد ز اینده اش سرد غبیر
 ننگ محیط دو عالم شد از
 فرورفته بر خویش چون نو بهار
 بدامان صحرا آره دامن شر
 درین ریکذر اهو سب دیده
 شگسته ست در زنگ آینه اش
 گدای و هم صیاد دام خیال
 و آینه درین دشت اهو کجاست
 مگر اعتبار خیالات ختام
 رم اهو آن میشود اسکار اشکار
 صف جلوه تیره که میبگند
 وقوع جینا لال محالت بس

برون بود ز اینده اش سرد غبیر

سوی

من این جستجوها بگردم بسی

عشق از مشت خالی ادم رنجیت
چیت عالم تجیل ادر راگ
احدیت بنای محکم او او او او
دال و معنی اول الجسام
میرم آن خستم خلقت عالم

عارف داشت در سر نسخه دید
ثقت در خود نگاه دزدیدین

اشارات

ندیدم در بندشت جز غوغا کسی

انقدر غمگینم زنگ عالم رنجیت
یعنی آن قسم معنی لولا
الف افتاد علت دم او او او
که در وحدت وحدت سماء
این بون لفظ معنی ادم او او

اشارات

سایه معنی بسیار رسید
یعنی از غیر چشم پوشیدن

اشارات

هوسر آماده باغ سپیدی است
بمقام بلند بال کشود
تا بجای که نقد طاقت باخت
شد جسم اثر چشم یک پرز
رز غضب خویش را فکند کجا
باغ اندک جلد رفت بیاد
ستمات بر خودت مختارت

بجگر سمت

نسخه
هرزین
نسخه
بلع شکسته است

مرد که طبع شکم بود مرد داشت
زاغ سپی از آن میسانه ر بود
آن خسرا ز قفای او میتاخت
بسزد و دوش فرو گرفت دماغ
دیگر کوشش ندارد انچار آه
جان بشرین ببلخ که مرد او
ای ستمکار وضع به کاره

بچشم از کلفت غم نیست

خواه ما تم فروش خوبی سو
رسم بر حال خویش باید کرد
تو بویسم که از او ج چاه افستی
خسته باشد درین بهار ستم
کار دست رفت کار و اثر
باده دار که ز در و ظرف مثال
ثر باغ شوق بسیار است
رفتن این با بگر و غبار
هر گس انجاد مست میسوزد

حکایت

زار باب تحقیق صاحب دلی
که افتاز انغوش مطرب جدا
ز سر تا قدم حیرت او آرزو
جس رشته ناله یکسخت
دل مافرو رفته در خاک بس
مسلا داد کای محرم ان شعور
همان زین سبب و احدیت
نوا

گر پیر مرد ما غم نیست ۵

اسم ترا چاره خودست ضرور
مرهم وقف خویش باید کرد
نیست از عقل که چاه افستی
سپی از باغ آفتابار نوکم
عالم دیگر عتبار دگر
چیتت که بهم سنگت سفال
یعنی اسباب ذوق بسیار است
من تو نقش لوح جمله مزار
بر مزار سر حراغ چسراغ بسوزد

سفال

دفر دید در کوشه محفلی
نه بزرگ طپیدن نه ساز نوا
طرب رفته مسانده خمیازه
قدح سر نمون کشته سر رنجیت
سر لنگ بر ز انوی خاک بس
مباشید غافل ز وضع ظهور
که از هر شئی وحدت جلوه است

زهرک طپیدن

سر لنگ

نکرد و عیان در کس شکست
 درین هر یک افعال انار کس
 غرو شیطشهای فعل اثر
 ظهورش در اغوشش بر بطن کست
 و کز چو دوف انهمه پیش و کم
 تب تاب هنگامه اعست بار
 درین بزم کرمه کر کینه است
 نتایج بهر جا اثر زیر شد
 دو یکتا چو شد متفق کثرت
 زبان از دو سونا غلطد کلام
 نباشد اگر ربط لوح قلم
 ز کیفیت باده بساده خوار
 عرضهای موع محیط ظهور
 مینداز بر و سر هم مینهند
 اگر عرض اعراض با جوهرند
 بنای درین بزم اشک کداز
 یکی با دوی تاب تمیز نیست
 سرو برک اثبات وحدت درو

میرسد

ز تحقیق هر یک بغیر از سبک
 چو در پای خوا پس در فکارم
 که دارد ز قانون قدرت خیر
 اثر یک قلم در دوی مدغمست
 بخیزد بیکدست او از هم
 ز انداد یگد بکست اشکار
 نمودار عکس دو آینه است
 ز ربط دو واحد جنون خیر
 دو کف تا هم میزند شهوت
 نموشست ساز ظهور کلام
 محالست در جلوه ابر رقص
 نازشاد جو شد اثر نامسار
 کز افعال انار دارند شور
 ز وحدت و بو وحدت قدم مینهند
 نواهای امدا دیکد بگردند
 یکی را بغیر از دوی ترک ساز
 توی کر نباشد یکی نیز نیست
 منی اعتبار همان توی است

شنیدم

شنیدم حریف ترم پرست **حکایت**
 ز پطاف ستر برش انار نار
 بصد احتیاطش ز جبار گرفت
 نصیحت تری گفتش رای خود پسند
 بخندید کار دشمن عاقبت
 بهیچ خصم آن نموشی باط
 مبادا که سر رشته بر تم خورد
 که مارا بفصاحت جز این سار نیست

حکایت

بجز در سر شتی کلو خرد است
 که جو شد کلی معرفت از دلش
 خبر یافت دانای وحدت گناه
 همان درین بزم مستی قریح
 سلامت کل باغ شههای است
 چو طالب نقاب تفحص شود
 پسند نیست فر کمال زد دست خویش
 ز فشاندن کلفت برک بار
 ز کله از تحقیق ز کمر نیافت

بجز

بطن نور ز کار سانسید دست
 برون چست چون لغزه از نار ساز
 چو چشم از مژه ز جبار گرفت
 باین یگد و نار اینقدر بخش چند
 شنید ملامت ندارد و بیت
 مده از کف آینه احتیاط
 طرب فرصت را بدرم خورد
 اگر بکسل در رشته آواز نیست
 سر راه صاحب کمال نیست
 بارشاد او حل شود مشککش
 بیایش فرستاد کای مرد راه
 ز اسباب دار خمسار فرج
 مجرد شدن عین دانای است
 بغیر از کلو حس بر شنش بنود
 به بجز بید راه طلب کیم پیش
 نشد نخل شوقش در سبهار
 بهوشش هر کل سال بکشتافت

کتابخانه دانشگاه تهران
قسم خطوط و کتابت

زودانا همسان بود باز شرعاً
نهفت ست چشمت بهار دوی
شد این بار در چشم معتر نظر
تکی ز ایند اش رخ نمود
بجو ساخت وز چهار سو رخ بنا
جبابیت از لب که داغ محیط
سر کز چشم در ز پیمان خویش
بسی طلب موج خاصیت
عجبت مصدر خیر شر میشود
که بر زمین کاهی بر آسمان
ندان که این شیوه نقص نیست
سیر در بر کشتن افشانند بال
چو کل نو بهاری کز وجودش نیست
مانند درین صفحه کاف نون
که چشم شوق معشاشو

حکایت

شبی روح منصورم آمد
بخوان

که است از دوی در رست چنان
غباری دوی چون نماند توی
ز مسؤل سابل دی جلوه کر
صفا جلوه رنگ گفت شنود
ز خلق آنچه میخواست از خویش با
ز هر موج جوید سر راغ محیط
بو پسند همان کل بر امان خویش
اگر دارد امید جمعیتی
بجو ذکر بو چو کهر میشود
بزوق تا شاکه بر فشان
دو عالم مژه بر هم آورد
که ای غافل از ابرنگ کمال
اگر غنچه کردی در اغوش نیست
بصد رنگ خط مرکز آید بر
از واسم تحقیق پیدا شود

سنا به بر شش نمود اضطرار

ه

که در محبت اباد عجز وجود
محالست در دیده اعتسار
نشابد بتقلید اطلاق راست
زمین آسمان می کنند حیرتست
تقدس زمان متنزه بیان
که ای بخت اعتبارات ختام
ز ذات احد اسم چندین دمید
صفا بتنگ کر آسمان زند منم
عیان نیست زین گفتگو با و بس
لوه غباری ز او از غیب
جهان سازین نغمه ممت ساز شد
دیگان بر سماز او از مساند
ازان نغمه بای غنبال اعتبار
دوروزی نفس شوخی اظلمابو
بیلبار حق گفتنم حق شدم
ازان معنی بان خود دوریم
نفس واری از امتحان زدم
تخیل زمانا بر افشا ندرفت

نفس سرکشی دعوی حق چه بود
که کرد در امکان وجوب اشکار
نشابد ز می عالم باگ خواست
انا البحر ساحل لم یجلست ست
باین رنگ شد اکهر ترجمت آن
مقید چه رنگت مطلق چه نام
هر اسم بیغیتت شد پدید
لوحوا بر تعین شمر خواهر و هم
بغیر از یقینی که و همت بس
چه اسم صفت نغمه ساز غیب
صدای جرس کاروان ساز شد
همان شوخ کاروان باز ماند
لنوی ز منصور آید بسیار
ز کرد هم مانمودار بود
مقید ز خود رفت مطلق شدم
بنودست جز اسم منصورم
هوس نسجه بود بر هم زدم
کلمه در نظر رنگ کرد آن رفت

گنون امتیاز یک مشت کیمستم
کجا کیم چه بودم کیم چه کیمستم
نکاهیکه دروهم راز قیود
که میگفت منصور حق مشنود

حکایت

شنیدم که شیخ حرم بایزید
بر بحر حضور حق سابق مشهور
که بارب چه ارم منی بوالفضول
ندا انداز حضرت ذوالجلال
ز جنب عبادات علم عمل
کمال ترا کس خریدار نیست
ز جنب شگفت آنچه پیدا شود
شکستی تو اینجا درستی ناست
محیط کرم نک نقش نیست
سلامت نمیزید از ساز موج
بران کلکند کریه ابر بهار

حکایت

شنیدم ادب کرد مولاروم
که سر کرم از زبیب دستار بود
بفرمودای تو ز معنی نظر
خلف راز او ضاع اهل رسوم
به پست کشادش گرفتار بود
برین شغل باطل منبج اینقدر

در یکبار منم حکم شتاب
حضرت زین ادا رنگ الفت گرفت
هنوز از خیالش خجالم پرست
ز تشویش کسوت مکش در دوسر
باین برده که محرم بایست
مشوئل برنگ فرسب
حضرتش املوق اکبرست

حکایت

بمخون یکی گفت ای چنبر
ز غفلت چرا هو شر در با ختی
ز هیچ غبارش نفس زد ببری
که لیس بشرط شهود خودت
ز من بود شور طلب اشکار
بر فرزندم خرمنم با حق رسخت
بنو میدران اشرف و ختم
در مرکز نظر اعتبارات رفت
ز خود کم شدم جستجو هم نماند
بقین شد که طوفان او هام بود

نمود

خاشاک

فقادم بگرداب این پسیج ناب
ز غم مدق سر تر ج صحبت گرفت
چین از غم انفعالم برست
مباد این عبارت بنوشد نظر
تفن باید از جامه یاد آیدت
مباش از نصیب خضر به نصیب
ژان نشا طرف مقید ترست

در آن دم که شد لیلیت جلوه کرد
بمات عیان بود در با ختی
بچندید زان شعله خاشاک
دلیل وجودش وجود خودت
چو من رفتم از خود نشانت ان غنا
فلک داشتم طعمه حشاش باشد
که ایسه تا جلوه واسو ختم
صفتها بغار رنگه ذات رفت
چو من از میان رفتم او هم نماند
چه ایسه چه چننون همین نام بود

هو آراست مشق ز خود رفتی
ز بهی غرض نغز خوشبختی
امید بدل بود اش ز دم

نفس چیست بر شمع خود دانی
همین کرد افشاند و آرد نفس
شدم پیغش جام پیغش زوم

حکایت

شبی داکتم سیر میخ می
که عالم همه کلفت الوده گشت
درین عشرت اباد کفت شنود
ز قانون تحقیق اند بگوش
خیال تو مصروف و هم اوریت
دلت بسکه در فکر راحت کشت
چو تیز در امتحان ایدت
ظلم ظلم ظمورست ای پنجه
زد بر حرم نامقامات دل
بنای جهان بر سر افت است
ظمور امتحان کاه آرام نیست
خرد را بغفلت مکن متهم
ز خمسای این بزم راحت کداز
طرب صد کس مفت کس میشود

ز اندیشه در دست پیمنا
تب تاب موج نیاسوده گشت
همین وقت میخانه عشرت مفت
کای ساعت رفته از چنگ شو
تا تل ندار سکه سر سر نیست
سراغ تل غم خانه ساخت
ازین خانه هم دل بجان ایدت
در بنجا کمان تل مسبر
کجا بخوشید جز رحمت آب کل
در اوقات آسوده کس تهمت ست
سر عافیت وقف اینچام بنده
نه ساز ظمورست یعنی شما هم
عیانت پوشیده کیهنای راز
دل ندم که خون گشت مر میشود

زمر

زمر نیز زان عشرت کجاست
جگرها بخون جفت میخندند
زین گیری از نشا را حسنی
ولا عافیت خود درین عصر کاه
شگفتی است مطروف این طرفها
گر آسود که مقصدت آرزوست
چو خواهر درین نشا موصو کفت
درین بزم خالما توان شد کردو
ژ تا طرف باقیست یعنی صفات

اگر نشا آن بود که خون بهاست
ز لب رنگ خردید پیمان شد
چو جسم مید هر مشوه عشرت
که اینجا سر از خشت و آرد کاه
فناست مضمون این حرفها
سر اغش خرابات سر نکبوست
ز سباب تقلید باید گذشت
نه خم کل کند نه قوح نه سبوت
ز راحت نشان نیست یعنی زود

اشارات

زبان قابل حد شناسد
دل ز تقیر این نامیت اکاه
دو عالم چون صدق تا بر شکتم
ز اغوش احسرتیم چو شنید
نگرد آنجگوه جز ساز کجاست
ز احمد بر احد چیسزنی بیفروود
محمد ظاهر باطن خداوند
صد او سار یکتا زست اینجا

خوبانام محمد اشناشد
زمر مر معنرا حد و حد
که آمد کوه هر نامش برستم
که بار رنگ لباس رنگ پوشید
بنود آن میسیم جز بر خود کواهی
اگر میم فرخ و دانهم یک بود
نزار دمون جز با بحر پیوند
که یکموج هموار است اینجا

موسی در کربلا آن بحر است

یا بشکارت

چه موج بحر یا موجست یا بحر
 زبان تا میکشای موج پسند
 خموش در کربلا جمله در باست
 سخن غیر از دو سب سازی ند
 صراحی دوش در بزم خموشان
 همین بکباد در مینای جامت
 شنیدم عجز بر طریقت خرام
 تا چند بر خست لوق در اعتبار
 کس ننگر با موشر چو شنید اند
 نیز نپند افشاک را از ازل
 مگر شمر از جبریت اینکلام
 چو شیخ این حکایت ز قاصد شنید
 کجاست آنرا طاق کفت کویست
 دوسر را درین انجمن بار نیست
 بگوشت پسته خم وجوده
 بضبط سخن ما و تو عا جزیم
 بغیر از اسم کو موج کجا بحر
 اینخاموش باشی جمله در باست
 زبان ارای اینخاموج خیر است
 خموشی جز خود آزاری ندارد
 بقلقل زد نو اکای و هم کوشان
 اثر هوشست این سامان ناست
 فرستاد سوی جنید این پیام
 نمای رموز سر حقایق شکار
 بگام زبان سرمد بالیده اند
 مگر با خواص حقیقت خسل
 که کردش کز نقل بزم عوام
 بشرکت بر فضل معشر کلید
 کلیم و شعر اگر هست اوست
 عموم خصوص نمودار نیست
 همان شور جوشت کفت شه
 هم از درک این کفت کو عاجزیم

حکایت

منکرود

منکرود این برستی خموش
 ز تو شو را خفا از من عیان
 ز انگو ره راست این کفت تو
 نوابای بر سر ده این خمیم
 نوا جمله بزنگ چهرست لب
 بنوش نغمه شیخ محفل را ز
 که کس راست بگر عالم رنگ
 چه آب ایسنه موج نداشت
 خاک اینچنان کل کرده اوست
 چه اشتر تو مر ما و تو
 زود و دد معانت را بلند
 که امین سنگ دل کرانز
 زود و از آزادی نوابت

اشارت

شهر کر که بر طوفان کار بود
 نفس پرده دل او هر سخت
 هر ای غافل تو خود هم چشم ما
 حساب ایسنه دلداریم بود
 نگاه از چشم حیر آن ناله میرنجت
 ز وضع پیدا بدل چسراب

بصد رنگ میجو شد اشک از نو
 تو در منع معذور من در بیان
 خم پان شان داند جو شرا و
 از و میرویم از وی لبسم
 تدرورت بلای تمیزت بسر
 ز قانون یقین سراپد او از
 هجوم اباد اب اشتر سنگ
 عرق چهار سر معر شپت
 جبین مرص غم پرورده اوست
 چه سراغ و هم ز برد امین تو
 عنبارت شعله خیز خود پسندست
 فسر دندای قیده سخت جگر
 بقلو کشت شد ز بخر پایت

طریقی که گن کت اشک است
سری هموزین و آد سب کله است

حکایت

سری قطره را هوادر گرفت
که باید دماغ بنویس گرفت
بدست آمد سر نکون ساسن
برند خجالت بوج مغز سر سر
هو اعقده کردیده در سیند اش
نفس کشت ز کار ایسنه اش
جب نش پشمانس با آورد
نجرت فرو مساند رخ آورد
ز در باندا مدشر کای حباب
ز غفلت زد نقشش و هم بر آب
بهر سرد و هم جزوی فسون
ازین لوح بر خواند آمد فسون
تلات این شبوه نقصت
که سامان اخر پریشانیست
بچیز زاندریشه فال حضور
ازین لوح بر خواند آمد فسون
که سامان اخر پریشانیست
بهر جز و تا که تا اتمل نرس

حکایت

زنکبت پرستان دل آسوده
به بکاری زندگسرسوده
توانسرتنا بکوت خدا شروطن
ز پوشیدن چشم خویشش کفن
چونقشر قدم لوح تصویر خوا
ز خود رفته اما زمین کیر خوا
بعفالت وراغی ز استبادت
بهمه کرسر داشت استبادت
طریقی

طریقی که گن کت اشک است
سری هموزین و آد سب کله است
که با بر زد از خنده بر رو او
ز سر تا قدم خوابهای شعور
ز سر کران با طغشور
عدم را عجبش منم کرده
زه اصل مقصد نگیری چرا
ز هستی بگردن ستم کرده
ز خوابک داری نگیری چرا

نشارت

ت در افات هر جا خاک است
عبار انگیر سر ابر بچارست
رخشیم طالبان دانشر اهنک
مبادا محتجب اسرار سر ننگ
بهر جانفرا بر ما شکویمت
همان تمثال شوخیهای کوهست
درین وحشت سرا بزم کرده کینه
همه از ادبست افسرده کز نیست
ز مینگیر بیده آرد سر کزانی
ملا فرجوست از فیض روانی
اگر گوته از فردن شد ز مینگیر
نشد نومید از آمد آتقد بر
بزنک کرد با و اما سنده که صبر
بآخر ریخت رنگ وحشت ابر
فسردن زین صفت مطلق عین شد
جنون کرد باین صورت روان شد
بخاری کز دماغ شوق اینجخت
چو استک انما بر و سرخون تن بخت
معین شد بطلع معنر اندیشتر
که سر خلق بیرون نیست از خویش
همین ناله ازین کوهست اهدت
که بر ما آنچه مرید هم از ماست

حکایت

سرای

یزنگ

گذر کرد همچون لیلی خیال
عیان گشت تمثال لیلی برش
مژه تا پرفشانند از خویش رفت
ز آتش همسان شوق دل بوی زد
که اسرافیت از برم دور باشد
چه سان آتش از آب بشیندم
ندام محبت چه برق افکننت

بر سر اینک شوید غبار مسلال
چو در کرداب در کردمش آمد سرش
بر نیک نیت آن از و پیش رفت
طپش شعله کردید بر او ج زد
ز جاتم بشود دست مسر و باش
که لیلی درین سر چه می بیندم
که در آب هم لیلی آتش زین است

حکایت

شنیدم که همچو راز و وصل دور
ز فسون صحرانندی خیز
شب روز بود آن طلسم نیار
نفس تا در آینه اش نمود
پیر گفت این سوز پس داد چیست
بهر بست هر قطره کو بر فشار
درین شیوه ناقص بود
کز آن ناله وصل می شدی
نیکیرود از ناله معشوق رام
حسی را که مبادی متدعایت

به پطافتر داشت ذوق حضور
نه از سر مه شام کشتی خموش
هم آهنگ فرهاد چون نارسا
برنگ نزار ناله فارغ نبود
حصول تو از مشق فریاد چیست
گفتند کوه را ناله جفت شعاع
فغان اسر بر باد بهودنت
ز فریاد دل کوششها ز شدی
هو آرنج دل را نگیرد مدام
نفس حلقه کردن کند رساست

خوشی

نیکرود

خوشی بر آحت قسم بخورد
بر اشفت بر طافت ناله سنج
درین حسرت آباد هستی لقب
سپند یک بر طافت جز جت جوت
دلی را که از درد خواهد آسان
فغان موع ابر گشت را اورست
اگر من بخو اسم کل از وصل جد
نکه گشت قابل روی دوست
کلید در حسیچو ناله است
بسوز طلب هر که دوزد نفس
نرسید جز اشفتگان جزین و نش
مهر سر از پیشهای بنضد لم
بعصد دیده باید بر آتش گشت

خوشی زاوا زرم بخورد
گر زین وعظ بچا گشتش باز رنج
بر گشت هر گشت سلی طلب
همان ناله افسانه خواب او پست
خوشی بود ز بر مشق فغان
جز حس را بمنزل همان ره برست
بر آن استان ناله خواهد رسید
فغان میرست نام بجای که اوست
نسیم کل آرزو ناله است
خوشی چه شمعش بود مرگ پس
دل جمع کن بانو آمر خروش
که پرواز محوست من بسلم
خو اماند از یار و بر ناله است

اشارت

شبی در تیغ تو هر بود خام
توانای لطافت گشت مسرود
نزد آمد که ای محروم اسرار
مباد ایچاز نرسند دستی

ز بانای بسنگ خورد با بکم
که از راهت بجزرات افکنم دو
خرابات ترا تو هست تو هست
که مینا در بغل خفته است مستی

مکوی چنبر سنگت انچسا
بیگ آینه کربسداد آید
بموجی کز ند دست هوسر پا
همه کرپشه با سنگی سبزد
سر رموی اثر هیچ نشا در د
بهر جز ویکی اندیشد تا اصل
نقوش اعتبار دشمن دو بیت
بهر رنگیکه چشم شوق باز
در شبها نزلت میفرود شد

اشکارت

هزار آینه رنگ ست انچسا
دو عالم جلوه در سپید آید
شکستن میسود بر روی دریا
قیامت بر دماغ ثوره ریزد
به هفت اعضا نشد پطافتی کرد
بود آینه کیفیت کل کل
سواد نسخی بکتاب مراد است
تراکت خانه مینای راز است
بخارا پاهای دل میخسرو شد

بستی از خرد کردم سوا
سر بر کسر دماغی راست سامان
منعم سر خوشی صدر رنگ بهی
نباشی منکر تا شبر صحبت
که زر بهم صحبتی میناست در سنگ
که بر تکلیف مرستند ایست
زمینا میدمد مستی باین رنگ

بشبه

شبی سر گرم حیرت شد لکا بهم
نخسین کز تحقیق سرد آغاز
ز شمع کشته دو دوس بود برجا
کوبش قطع نفس امین شد ز نیت
بیزم خاموشان دادند زهم
بر مزاب و خالم چشم شد یار
بار باب نظر میگردید
و کز خاموش هم با سخن نیست

اشکارت

بچتن کز تحقیق گرد اغساز
تا نمل مسرف کار این آن شد
یعنیم شد هر در سر قطره نجات
بر مزاب سخا کم چشم شد باز
چسراغ خلوت هر یک عیاش
نمان در رکف خاکش جهانست

حکایت

نصیحت کز سر و غلط آماده داشت
هر بر الفت سر بر افشانه دبت
بیزم گرم دست ساعلمین
تختین کف از جام می ساده کهن
بخوشید رنگید از پنجه سبر
بستان رقمید انکاری بی
که تا جام می در کف صورت است
دو عالم بچنگ دعای خواستن
در فقر زن خواه نشا هر طلب
نفس کرم حرفت باده داشت
مخارم فضل نتوان شگفت
ندارد دعای اجابت قرین
در غولش را رحمت امده کهن
ز صفر کفتر نرسب روی اثر
عیان کشتت تعظیم اسرار می
دلت هر چه خواهی سر کند نخلت است
بساطت از کور سر ار استن
زمینا و جام آنچه خواهی طلب

دومی کار زو شد زمر کا میناب
ولی جای رحمت اگر آئینست
شبی داشتم وجد پیناسب
نفس نایل صد نو کفست گو سپت
ز بس کز پیش ناله دیوانه شد
بر اینک زد فلقل شیشه
کای بخش در خرابات هوش
بهر جا بود فلقل شیشه مرف
چو محوی جبرک مشو متهم

دعای دگر خوش شود مستجاب
بدستبند از جام مینا نهیست
در ایسنه ام بود سیمائی
هوق برق تار هزار ابروست
غبار تماشای میخ نشاسته
بحیرت دوید از قدح ریشه
همان جام مینا زبانت گوشت
چه لازم نفس زبوت چون نفس
با غریب سبز ز دشر رنگ هم

حکایت

قدح کرد روزی مینا سوا
خوبال قدرت سرو کلزار نا
جگر تشنه حست قلقل است
لبت از چهره رود در سجود نماز
اگر سوباشد سجودت کراست
ز مثل تو خضر طریقت نما
زر و شکر دلین شبهه سہلست
با این رنگ طاعت ندیدست کس

گر اسرار تو روشن دل وجد حال
صفای دلت صبح انوار نا
نظرها کمنگاه رنگ کست
چو گل میگذرند شوخ در نماز
و ژاین نمازست قہقہ جہت
برآہ حقیقت ز سپ خطاست
کد از راستان کج خرامست چہل
بقہقہ نماز احترامت بس

صراحی

صراحی ز حیرت جنون ست از شد
گر ای چسمت از نور وحدت تن
بہم چسبستی دیدہ و ر
نمازی جنین خچہ عین خطاست
خو از طاعت حق درین انجمن
چو خواہم رتوئی بجا ورم
فشارند در سجده خلق چنان
بوہسم این کر وہ ندامت مال
کد دست بر قتل غابد صلاح
ازین غم بدل خون نبندم چرا

بچون جگر شعله پرد آرز شد
نذاری زا و مناع دہرا لک
بہم خوشی از جهان بچسب
اگر چون منی میگذاری رو است
شده عالم تشنه خون مست
برآرند از سینه مؤسرم
کد خون جگر بر دم از دہان
شمارند بر خویش خودم جلال
کد گفته است خون مصیبت مباح
بر اوضاع دنیا بخندم چرا

حکایت

بچ عاقل از رمز ما و تو بی
بطاف سرا یافت آہسنہ
در ایسنہ صورت خویش دید
بوہمیکہ بکافد شر ری خلق
بہر جلوه حیرتہ میفزود
چنین برد با خویش عمر سر بسر
کل وحدت شر ریشہ غیر دہست

نوا موز نیز تک علم دوی
صفا در بغل طبع بی کینہ
کرفتار شد ہر قدر پیش دید
چو معنی نمفت از نظر ہای خلق
بحیرت نظر ہا ز صد رنگ بود
در اغوش و ہم رفیق دگر
ہم از خویش انویشتہ بچ داشت

چو تیسو گرفتار زنجیر هوش
ژنانه ز کف رفت ایستد
ز دانه در جیب آرام چاش
شکست دل بخت طوفان
ز سبطا قتیها بهر سوستافت
انفس خون شد ناله ماند از هوا
رفیقانکه این بزم دریاقتند
که اسیر خود ان لوح این بود
قرآینه دیگر اریه بکف
ز رمز توهم خبر دار باش
مجله گردش اندیشه و بهم خوش
برخ انفعال قلند شرفاب
دگر بال نشر از نفس بار داشت
بهر جاش آینه کشتی دوچار
یک کفشر این انفعال چراست
نزدی صفی خواندی بچندین نیاز
به کل زنجیر رونما داشتی
نفس زد کرا و همت غفلت

نشانی زخم زده
خود نیافت
ناله ماند از صدا

خبر داشت

چو تصویر حیران تصویر خوشتر
تو توی ولی گم شد از سینه
چو پند از طپیدن پسر کرد خاک
جهان بچشمش چو مزگان سیه
نشانی زخم زده خوشتر یافت
شمس یارب از خود نترسد جدا
معمای از چسده بشکافتند
که بر نور نقش تو و امی نمود
همان جلو بایت کشیده است صف
ز هوا پند مردید پیدار شد
بنالید بر ماتم فسم خوشتر
که صد آینه هر جبین زد بر آب
ز تمثال آینه اگر آه داشت
نکران بزرگان گرفته بخسار
ز رنگ ملالت چسراست
خط اعتبارات نیزنگ ناز
نگاه بخوشتر اشناد آست
در چند باغ غیر بر دم بس

نمودم

نمودم تو هم آنچه نتوان نمود
ثنون ست میثل خداوند سیم
یقین شد که در فسم اسرار
مرا از چه با من بدل مینمود
نمایش خود بخیر خود کشت
ز پسر و هم دارد دوی اوری
بهار که صافست مرآت او
دل باغ وحدت پشتم

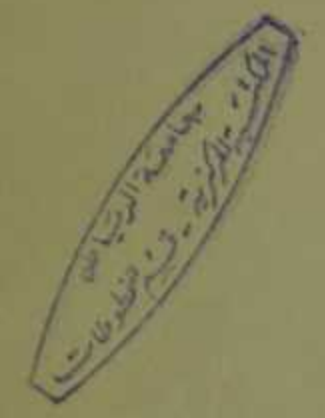
فردم بخوشتر آنچه نتوان نمود
بنای ازهای نادان سیم
همان آینه بود دیدار من
بر یکتای سرمه حسل مینمود
چو آینه با خود در روکش تن بست
بجود ما نظر کرده دین سیریه
چه لازم کشد قوت رنگ او
دو پاشم چرا چون بمعنی پشتم

حکایت

وجود تو لفظ است حیرت رقم
نماید ز صد صفی اعتبار
بخارج اگر عضو دارد شهود
بچنیده آن لفظ صلاخیا
اگر حد شود آنچه نقش نمود
تو این لفظ معدوم هستی بدان
خیالت بمو هو مر شفته است
نکه که چه سیر جهان میکند

تو تحیر بر باید بچندین قسم
بخط خضر حبلی اشکار
خیالت از جلوات در نمود
نکردیده آن رس کاتب جدا
دل کاتبش لوح محفوظ است
بغیر از غبار تو هم محو آن
و کز بقا در عدم خفته است
سفرهای وهم کن میکند

همان آینه بود دیدار من

نگرددست بر سبج منزل عبور
جنون نقش تحقیق و اثر و زده
کپس از نقش این برده آگاه نیست
بمقدار حیرت در و نرفته است

ز فته است از خانه چشم دور
ز آینه شمال پروان برده است
که مبتلا زده سبج سوره نیست
که هم در خود از خود پروان رفته است

حکایت

سحر کاهم از چشم پیدار قسم
نکه داری از پرده پروان زدم
گرین برده سوزی کلبه میبند
درین صورت ایستد کار حیرت
ز اجمل از کل کند مدعا
بمضای فرس و فران کمین
در ترتیب این نسخه سحر کار
لوا سازبان زبان ناقدم
تلاش دوی رنگ ره بصدتار
حقیقت نشد مخالف از مجاز
پس از امتحان شد یقین کان محمد

چو در کان کس ستم ره خواب و هم
بر اندیشه و اسم قانون زدم
ز سازد کربن سر میبند
بهم بستن اینقدر ناز حیرت
تسیر محو تفضیل باشد جزا
خور و شیدت نوای یقین
مثالست از عالم اعتبار
فرودند یک عمر در زیر بسم
که شاید نکرده اند آن نغمه رنگ
همان یک نواد است این جمله باز
بگشردت همان است کاندرا احد

ازین

مختلف

ازین اعتبارات کثرت شمر
بافسون این تار بود سرب
که این رشته ها مجمع کثرت است
بچندین عروق پسر اندر پروان
چو قانون دو عالم باین دستگاه
بصد برک رنگ نموشعله کار
ز صد حرف یک مدعا حاصلست

خلل نیست هر کثرت معتبر
برین نغمه نتوان فکندن نقاب
چو بر هم زمر نغمه وحدت است
بیان مسگر یک طپش موج زن
طلمست موضوع یک شعله آه
ز چندین زبان یک سخن انکار
ز راه مقصود یک منزلت

حکایت

ز کز از معنی یقین پر شد
بگرد آب زد موج اندیشه اش
جنوناب سامان ز نخچر یافت
بهر کل زمین شوق سرداده شد
بهر عضو نشان ریشه بندد
بفتراک هر یک کسره ناله
دل هر قدر رنگت خواهش شگفت
فرورفت چو بر کعب بنانه
چه افسون در برده تاثیر گرد

دوانید در نیتان ریشه
که گشت بچیدن ریشه اش
خروش قیامت زمیگر رفت
نمالید صد ناله آزاده بود
ز کشته چین گشت دگر
شروع حشت برق پسر ناله
صدای ازین بانو ابان بخت
که یارب چه سحر است این سنگ
که خال اینقدر ناله تسخیر کرد

ز صد

ز قانون تحقیق بر قبیل قال
که اینک غباختم پیسج هست
شراری بر امان حسرت است
نه اشوب جاریت ایچاند هست
بقدر بر افشاند فرست
که آیا مقبیم یا میسر ویم
تخیر گرفته است دمان ما
مپندار پیدست پاماندهم
تا مل اگر عقده ایچاند نیست
تا مل که ساز او هام نیست
چه اینک فریاد برای ز خویش
که یکدم به تحقیق خود ریشه کن
تا مل بفکر خود فستاده است

حکایت

شبی داشتم سر بر انوی غم
که صبحی ز تحقیق خود و اشود
که از ناله چون درد بر میزد
که از راه در دل طپش داشتم

نوامی خیالی بر افشاند بال
بغیر از تخیر و غم هیچ نیست
بدوش حساب بفسر بسته اند
همین ناله از خالی روید بس
گمین کرده در طبع ماحسیریت
باین بخود پیم کجا میسر ویم
که کردیده دامن کپشان مسا
زمانه باندیشه و امسانه یم
جهان ناله ناله جز باد نیست
بخود بر قدر و اراسه دامن است
بصد جا که پسانت آید به پیش
عجا میروی لختی اندیشه کن
و گرنه صد اسخت از اده است

کوی

ز تحقیق پیداشود

نوی همش چشم بزوق شهود
چو آن چشم نوی بر لب و بد دهان
منانیم کل جستجو است
همین تن بر تن زمین چید سست
مقیم کنار هو سر تحت فوق
درین حالت از چنگ آمد بگوش
ژای سر بر نقش دیوانه
چه ایسه شوق داری به پیش
فروش بکجب نال سرب
نوب قبله خود چه محترم شوی

حکایت

بئی بر روی آشنای رسید
بخاکش چه اشک از ادب سر نهاد
ندا آمد از خلوت آشنای
طلب پیشه شوق ثقت است منم
رفیق غم عیش در میانه ام
در راه زان خلوت آمد صدای
عبثت خویش را صد محنت است

بچشم تجرطم و جو در
ز با طافیتسا اول سنج خوان
طپدن سر از زوست
سرا پا چو افلاک دست دعا
دو عالم پسخیر اغوش شوق
نوامی که زو اب شد رنگ بوش
همه پرده سازت پیکانک
مشو غافل از صورت حال خویش
چه بر سر سراغ خود از دیگری
نوحه اب خویش را جسم شوی

چو مزگان خود شن چشم رسید
به بنفش مناشتر تحسیرت داد
کنای دآرد برین مرصدا
که شع و فای ترا دانستم
در کل ذکر داغ آینه ام
که ای مدعسر بگذر از ماسوا
نخواهد شدن در بروی تو باز

درین پرده بنگ نقش ترشد خرد
چو لفظ از معانی نشیند برون
بوحدهت سرا و هم در کار نیست
بر آت حق عکس را بار نیست
بجای که تمثال و همست بس
ز آینه آری تو منسما هو
بوهسم مخالف نوای دو بیت
توسن باش با من تو این بر دو

بجایت

بر باز آرد ابله بجز سر
که و بای خشت آمدش در نظر
ز بقال پرسید کای اوستاد
بلو تا چه مرغ اینچنین پرنده داد
بمانا که این پنهان برین رخ
ز اجناس فیل است یا تخم آژ
بخندید بقال کای بخند
توی غافل از طینت نیک بد
نه فیل است نه تخم آژ خرس
که او بشنند جمله بال پرست
فضا کرده در پرده خرنمان
هجوم بر افشا نرطوطیان
دل ابله از حرم آمد بکوشش
به تخم آژ و لیش وطن زده مو
سر خشت مغزش بسودا کشید
تدوی بصد زح کو هر خسری
ننال هوس تا شود بر فشان
هجوم بر افشا نرطوطیان
فضا را بگرطوط خوش نو
دران سر زمین داشت سیر هوا
چه شور شکست که وسازند
پرافشا نرطوطی او از شد
بیکبار که ابله از خویش رفت
دل دستش از بکد که پش رفت
غمالش یقین شد که از تخم خس
رم طوطیان میکشد بال

قیاس

قیاسش نقاب سلی کشود
ولی عقل داند که اصلش چه بود
قیاس جز آن بر مبد صد
باین رنگ عرض بمنز مبد

بجایت

فضولی باین کار و کار اکثرا
بلاف سخن بود کردم بیسان
هر مرز بارها بر درنگ شتاب
بدر با سفر کردم در حساب
برسم تجارت به نزد بنگ دور
چو شتی بصد آب کردم عبور
ز هر مون چند طپش دیده ام
هر قطره صد مون چچیده ام
رسیده است از فخر معنی نظر
چو ژرداب تقبیم سخن نظر
زمن معنی بگر پوشیده نیست
درین نسخه هر فخر تقصیده نیست
جباب اگر چشم و اثر ده ست
لکاهم درین پرده جا زده ست
بغیر از من این رسد معنی ادا
ز عنوان فمید فرنا خندا
بساحل پرستان چه را نم سخن
تدو درند از فهم اسرار من
درین ابیستی عالم اسر
ثف دعوتم حالت ست از کذا
یک ثفت از جمله سیر سفیر
درین ابیستی عالم اسر
ثف دعوتم حالت ست از کذا
یک ثفت از جمله سیر سفیر
چون دیده در آب دارم و
سرا با زبان لیگ خاموش ز با
طپش آب کردانده چون در
چو موجب معمای در با شکاف
بلو تا ز ما هر چه دارمی خبر
ز داغنت همچون دلش پرین
نفس کرد قلاب عجزش بکام
بچون بسته بال و بر افشا نر

باین

درین عالم رب است

اثر

خاموش کلام

شور

چو

براشفت کاخ درین بحر سا
زمانه نشان جستن از ابله است
ز کجربابان هم چیده نیت
چو سابل عتساب نوایش رسید
گوشه غافل از نیت ما هم
نود کربیان تو کسیرم قباس
سیاه سفید جهان شعور
عنائیک هوشش نفصیده است
جهان از بد و نیکی دارد بی
شناسای از نیز دارم نیک
بحکم ضرورت ز روی مقال
که ما هر سالت ای هوشمند
شون غلبش را از غم آزاد کن
بخندید خلق بر آن بوالفضل
بتقلید من برد و هم بجار
یقین شد که جز حرف شنیده بود
کلمات مردم ازین دست کبر
جهان بس که باد هم ظن رو بروست

همان ما به هم بود یک غم غذا
جنین علم درس کدام است
ز ترکیب ما هر چه برسد نیت
بعذرش چو ما به زبان در کشید
دری نیک بر نقد اکا هم
شوم از نشان تو مایه شناس
فکنده ست صد جباب ط حضور
همه که سپهرت پوشیده است
چه محرم شود که نپندارسی
برست تو عنقا ست عصموز
لب هرزه کوشد محبت سوال
که دارد چه اشتر دو شاخ بلند
بو بین اشتر ما هر یک کس
که نه فرغ بودند اصلش حصول
سراجام رسوای آورد با ر
چو ما هر اشتر نیز غم کرده بود
عروج هوسس زین برت است
چو آینه تیر اشفته کو است
بجرت

نقصیده است

بجرت رو از تمنا شام پیر
بیابان نورد در سعادت شعار
پس از انقضاء زمان نشاط
بترسید کای سرب بر حرام
سزد و ختم ذات وحدت نشانی
هر در عالم جستجوی صفات
ز اصغای این نکته صاحب مال
که افسون نیز ننگ نام پیر سر
بنگم سخن محالست سیر
منم ذایه از اسما بر نشان
وجود تو نقشه ست حیرت اثر
خس از منا پیر سید نام سرا
در آینه وهم مثال جسم
نقدس بهار کلام من است
خلایق ز وهم گمان چیست
بر آورد حاضر و پدیدر خوانند
بچه خال بنداشت دیگر عمو
جنون بر نقابست از ما پیر
بصاحب دل گشت ناخود و چار
چو بر چیده شد مجلس اختلاط
سراغت شوم بعد از این از چه نام
باسم خودم آشنا چون زبان
توانم ره از اسم بدون بذات
بلب دارد در یک بهار مقال
طلسم فریبم رو اجسم مبرس
نور کویم از اصطلاحات غیر
میر از ادراک لفظ بیان
جواز پرده جسم شد جلوه کرد
خود اند عروج مقام سرا
نزد آنده م بر تواند از اسم
همان دور تنزیه جام من است
بصد تمتم داد رنج خطاب
ز اصل خودم هر یک دور خوانند
که نامر شدم در خور فهم او

حکایت

طلسم فریبم

بجو نسبت ظاهر داد اند
مراهم ز تصدیق آن چاره نیست
اگر از تحقق بر ارم نفس
چه قانون هستی چنین گفت ساز
بچه دوست خواند سرخ دشمنم

ز پیش خود اسرار شنیدند
ز تبعیت مردمش چاره نیست
نیاید زده باور بهیچ
نون مصلحت نیست افشای راز
ولایت ندانم که فرآن منم

حکایت

بزرگ خلق جهان منزوی
نگاه چو خورشید عالی نظر
خیال صد مجنونان
که در فن معرفت ذوق فزون
چه صوتت در پرده این ساز را
چنین گفت دانای روشن جوآ
نه اینجا کسی داشت از مستاجر
شریک درشت درین بزم پیدا
ز تحقیق اسرار پیکار
که شور سخن بر مکر شدست
بچی گفت کرم دی ای جاسل خو
محالست از این جلوه کوشی نظر

بجو آبر نمود آرشد مولوی
لبی در بسم چو فیض سحر
یقین با قر رفته و هم از میان
چه دیدی احوال خلق بطون
چه رنگت کلماتی اسرار را
هر عقبی چو دنیا است نقشه بر آب
نه اینجا کسی بر در بی بگ خبر
عس غیر مست واقف مانند
بتقلید میخواند آفرسان
دل از گفت خواهی مگر شدست
بغیر از سخن حرف دیگر گو
بسر خورشید منسیری اسرار

سخن

سخن بر لبست پیش یا میزند
و در اعشیر مگر تلخ نظر اوست
گد آمت عیش را شنای سخن
چه جان بلکه جان افروست بر
بعالم نه مردن زن مساندست
نه فهم اگر مرز لوح فاسد
بغیر از سخن چیست اینجا قسم
الف اول و او در خنرست
که هست جز اجتناع الوف
که چشم بر آری منم بیجا
که غیر از سخن در جهان نیست

حکایت

شبی در طرکاه بزم سخن
در سردل ز دم کاندین خالیت
نمود آرشد قطره داری ز خون
شدم تا در آن قطره خالی فگستم
بتحقیق بچند اسرار من
در اینه ام جلوه شوق چیست
بطوفان معن درون برون
سخن گفت اینه اینجا منم

اشارت

ای تو هستم غبار دشت چمن
بدو آبی طبع کجاست وطن

حروف

بج

نه بصحرانم در چمن
 این وطن را به سر پر افشان
 از نفس نارسای بگردان
 بنفش بخت جنون خبال
 بر طرف نال و هم بختی
 دزها از پس پر افشانی
 درین عرصه خیل فضا
 رنگهای شگفته ایم هم
 نازد ام نفس نشان داریم
 اثر این عهد اختیاری ماست
 چند بند امید با سطران
 نایک باشد این طبع حسی
 گرداننده بک حیرت بخت
 دزده جیب امتیاز شکافت
 نغمه گشت برون بار آفتاد
 خرد بود هر تنبیه ایم هم
 غیرت ثابت در قلمرو فم
 خردش رنگ عالم تصویر
 خرد اندیشه نفس و طبع
 نتف دارد غبار ویرانی
 وطنی خسته است ز بروز بر
 چیده دام پر فشان بال
 تا نفس می روی و مرگ
 گرداننده خسر بیانی
 عمرها شد بخون طبعیدن ما
 بهو ابار بسته ایم هم
 نرسا غم ز اشکیان داریم
 سحر محروم خویش چراست
 داغ با آشنای از پرواز
 مرکز پیمتاب در سببی
 سن تحقیق رنگ آینه بخت
 رمز عرابان یقین در یافت
 بخت داری بروی کار افتاد
 هیچ بر هیچ چیده ایم هم
 نقطه شجاعت نسیم فم
 بچه وحشت که کند تعبیه

جنبش

جنبش نبض موجهای شراب
 افتاب بر ز برده یافت است
 چیست ان افتاب شعله نفس
 ورنه زین ساز با سرو پای
 ژنباشد فرود علم عیان
 رنگ او هام برده هو سیم
 در عدم تاریستی داریم
 عدم اینه است مانند مثال
 در محوشه هجوم فسر دادیم
 از روح میتوان گرفت حس
 رمز مو هو سر شکافت است
 بر تو علم نشان تو بر
 چه خیالست باده هماس
 دزده را تو تجاست بودنشان
 هر چه کل کرده ایم مغفرتیم
 در دل پاژسته داریم
 هوس میزند پری بمثال
 بفراموشی اینقدر بادیم

اشعارت

بود مظهر فر از خرد خالی
 هر نفس سر کشید از لب بام
 عاقل گفتش این چه الزام است
 تماشا چنین مباحش دلیر
 نوسر شکی بام مزگان ست
 اشک هر نفس جدا شد از مزگان
 ناشوی ایمن از دو ال خط
 بخرد تا باین دقیقه رسید
 کرد بر خود نشین عسای
 چون نفس کرده از طبیعت خام
 احتیاطگر خانه بر بامست
 مباد از حیات کردی سیر
 ضبط اشک از مزه چه امکان
 تا بخاشش گشت کیر عنان
 از لب بام کام انسو تر
 احتیاطش با حتر ارض کشید

سراب

بک او هم برده عدیم

پری جنیال

چون هوس

بازگشت اینقدر ز بیم هلاکت
فهم ناقص دلیل نقصان
ز چنین فطرت است نازش مسا

اشارات

چست این باغ در سگاه زمی
داغهای دلش سواد و نقط
این ورقها که دام ادراکتند
از نقوشیده لوح ادراکتند
از نقوشیده لوح اوست هوا
شبنم این نمته میسند تهرار
اتشت ایند رنگ میخوانی
هر که از خاک سر کشید اینجا
صبح جوشانند از نظاره گمنان
ساده که اطمینان دار و
الفعالت در همین نه سال
ز پنجم رنگ بر روی زاده
احترازست در سگاه شفق
از مزاج فزوده بیرون سا

که از آن سوی بام رفت بخاک
خاک تا برزند پریشان است
خنده دار و جشون بداشرما

حیرت اوله ق رنگ نور قس
از عبا رتظرو میدن خط
مره خر قلم شد پائند
مره خر قلم شد پائند
نبت روشن مگر سواد فنا
کای هو سر چشم ازین جبه بردا
عزالت است که جلوه میداند
تا عرق باید شرب چکید اینجا
انجمن زار آینه عسوان
عشر از خاک سینه دارد
خاک آزار آبارتست ببال
عرق شرم فال چون رادست
کای نقاب خیال نازده شوق
تا شود دیده هدایت با زه

تعام شد این نسیم بیمارک
بعون الملک الوهاب روز جمعه
در کلم خواند و عاظم دارم
ز کلم خواند کلمه کارم

اللهم اغفر لکاتبها و لقریبها و سامعها
و ذلک و المسلمین جمیعاً این ما حضور
کتبه احوج عباده الله عبد الوهاب بخاری
کفا بالبر عز او افتخارا بان قداک ان منو بخارا
و صیانه غیر خلقه محمد و آل الطیبین الطاهرین
و علی اقرار من انبیین بر صحت کلام حق

باید کرد اندر **بگوشه** آید و ز طنین پشته او غم ساخت **•** هنگام سحر که آواره بصد تاملش
 باز شناخت **•** تقشیر نظر **•** کفتم چه قدر غمت پسندید قضا **•** در خلقت مبهم **•** گفت
 آن تاریخ پايدار دوشش افکند **•** غمتر بهتر **•** **بگوشه** کز طالب صادق ز ناباب مثال **•**
 پدا کرد و آن عقده که بسته است همت بخيال **•** هم را کرد که ابله شده است پای طلبت
 زینهار مایست شاید که ازین عقده برار دپر بال **•** غنقا کرد **•** آینه بزم دلکش **•** **بگوشه**
 اسم شان بزلف مشک سالی تورسد **•** ای جلالت **•** مارا چه کنه ما خاک شویم **•**
 سرمه منظور افتد **•** مردیم ز رشک دل خون شود **•** حنا بپا بتورسد **•** سبج ن اند **•**

اینده بزم ای جان کجا

سرفیو خدا را سلام
 ای کتابت روز جمعه تمام

۲۱